

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 03259

EDELSHTAT'S FOLKS-GEDIKHTE

David Edelstadt

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

עֵד עַל שְׂמֵאָתָם

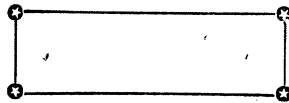
פּאָרְקֵס־גְּעֵדִיכְמֵעַ.

נִייעַ

פּאַרשטענדיגע אויסגאַבע

115

אַרלע זיינע ליעדער

היפרו פאבלישינג קאמפאני

87-85-83 קאַנאַל סטריט, ניו-יאָרק.

HEBREW PUBLISHING COMPANY,

83-85 Canal Street, New York.

ISRAEL CENTER OF HILLCREST MANOR

„און דיעזע ווערטער וועלען זוערען
„א דאננער פלונך וואס וועט זיך הערען
„אין יעדעס הערץ, אין יעדער ברוסט....

„אויף, וויא לייבען נאך דעם שלאף
„מענשען, מענער, אויף צום רוף!
„טרייסעלט אפ דיא שווערע קיימען
„לאזט זיך ניט מעהר פון הערשער טרעמען
„פרייהייט איז דאס ענדע ציעל
„זיי זיינען ווויניג—איהר זייט פיעל“.

פ. ב. שעללו.

83	מיון פרייהלינגס-ליעד
85	אלבערט פארסאָנס .
88	דושאן בראַן .
90	לואיס לינג .
93	היינטיגע מענשען .
94	צו מיון שוועסטער .
98	דער קינדער-מערדער .
104	צום משוגע'נעם פילאָזאָף .
106	דער 11טער נאָוועמבער .
108	איך בין דאָס שווערד, איך בין דער פּלאַם
110	בלומען און שמערען
113	וואַהרע און פאַלשע העלדען
116	דער וואַנדערער .
118	מוטער און קינד .
120	דער פּאַל פּון דער באַסמיליע
122	דער אַרבייטער .
125	מערץ-בילדער .
127	דער 13טער מערץ .
129	פּון היינע .
131	אויפ'ן שלאַכטפעלד .
132	דער רויטער זעגעל .
134	אַיין אַלמע געשיכטע
136	דער אַבענד גלאַק .
138	אויגוסט שפּיעז .
140	דער „11" אין דער פרעמד
142	אַנאַרכיע .
144	צוויי דיכטער .
147	דיא פּרייהייטס-געטמין
150	דער וואַמפּיר
154	צום אַנדענקען, ק. גאלאפּס
155	צום יאָהר 1891 .
157	דער שוויין און דער נאַכטיגאַל
159	דער פּערוואַנדעטער אַדלער

162	צום יאָהר 1789 .
164	א וויסענשאפטליכער מאָרד .
168	,	יצאת מצרים .
172	דיא צוויי-פיסיגע חיה .
176	דיא געפאלענע .
180	עס מאַנט .
182	צו די פערטהיידוגער פון פינסטערנים .
186	צום געבורטסמאָג .
189	צום אנדענקען פון ניקאָלאַי וו. שעלגונאָוו .
191	דער זעלנער (נאָך היינע) .
192	דיא טאָגעס-פראַגע .
194	שפּאַניע .
196	דיא הונגעריגע און דיא זאמע .
198	צו דיא פינסטערע כמלנים .
199	צום ארבייטער .
200	צו די נאָטספּאַרכמיגע בירגער .
203	צו אַ פריינד .
204	אַ גוט וואָרט .
205	ניט עוויג .
206	דיכטער .
207	אונזער פרייהייט .
208	דער אלטער שמיד .
209	פון מיין טאָגע-ביך .
210	דיא רעוואָלוציאָן .
212	It was a Dream

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

צום אנדענקען
פון
דוד עדעלשאַטאָ.

(געשריבען אין דעם טאג פון זיין טויט.)

זיסע זון, פערבאָרג זיך איצטער,
וויקעל איין דיין שטראַהלענפראַכט
אין אַ ברייטער, ברייטער כמאַרע
שוואַרץ און פינסטער, ווי די נאַכט...

כזוויל דיין שיינען יעצט ניט זעהן
ווען פערפינסטערט איז מיין הערץ,
ווען איהר יעדער, יעדער ווינקעל
איז געפיהלט מיט זעלען-שמערץ.

זאָל פערציהען זיך דער הימעל
מיט אַ וואַלקען רונד און רום,
כ'וויל נאָר איצטער טרויער טרעפּען —
טרעפּען טרויער אומעטום.

אויף די בייטער זאָלען פויגעל
זיצען טרויעריג און שטים,
צו דער ערד זאָל זיפּצענד בויגען
זיך אין פעלד די שעהנע בלום.

וואו איך וועל זיך קעהרען, ווענרען
זאל איך טרעפען טרויער היינט,
זאל נאטור מיר העלפען קלאַגען
אויף א וואהרען מענשענפריינד...

* *
*

דאַרמען, אין אן אַרעמער שטיבעל
ליגט פּערגליווערט אויפ'ן בעט
יעצט די לייכע פון א קעמפּפּער —
פון אן אַרבייטער פּאַעט.

נאָך די פּיעלע, פּיעלע ליידען
אין זיין קורצער לעבענסצייט,
נאָך די זאָרגען, נאָך די צרות
האַט דער טוידט איהם יעצט בעפּרייט.

קאַלט און שטום, און איינגעפּראָרען
שטעהט זיין הערץ אין זיין ברוסט —
יענע הערץ, וואָס האָט געשלאָגען
און געגליהט מיט פּרייהייט־לוסט...

יענע הערץ, וואָס האָט בעדויערט
אלע אַרעמע, שוואַכע קנעכט,
וועלכע האָבען ניט קיין פּרייהייט
און קיין ביסעל מענשען־רעכט —

יענע הערץ, וואָס האָט געשאַלטען
ווייט און ברייט דאָס קאַפּיטאַל,
וועלכע האָט די ערד פּערוואַנדעלט
אין אַ פינסטערען יאָמערטהאַל;

יענע הערץ, נאָר אַך, וואָס רייך איך!
פיעל צו שוואַך איז נאָך מיין פען
אַבצומאָהלען אזאַ מוסטער,
ווי זיין הערץ איז וואַהר געווען.

צונעקוקט האָט ער די פּעהלער
פון דער שלעכטער פּאַלשער וועלט,
און מיט ליעבע צו דעם שוואַכען
האַט ער זיך אין קאַמפּף געשמעלט.

אויפגעאַפּפּערט האָט ער אַלעס,
פאַר זיין הייליגען פּרינציפּ,
און די וואַהרע מענשענלעהרע
איז געפּלאַסען פון זיין ליפּ.

אויפגעאַפּפּערט האָט ער אַלעס
זיך, זיין גאַנצע הויזגעזינד —
רוהיג זיצען פון דער ווייטען
איז געווען ביי איהם אַ זינד...

נימ געקוקט אויף פערגעניגען
האָט ער אין דער שלעכטער צייט,
פערגעניגען האָט געהייסען,
פאַרטצוועטצען נאָר דעם שטרייט.

ווען פערפראָרען זיינען געוועזען
גראָב מיט אייז אין שטוב די ווענד,
דאמאָלס האָט די מענשענליעבע
אין זיין הארצען שטארק געברענט.

שפעט ביינאכט — נימ אויסגעשלאָפען
דאָרשטיג, הונגעריג און מיעד
איז ער שמיל אליין געזעסען
שרייבענדיג זיין פרייהייטסליעד.

יענע ליעד, וואָס יעדע שורה,
איז אַ שטארקער קריגס־סינגנאל
אויפצוועקען אלע שקלאפען,
קעמפפען געגען קאפיטאל.

טרערען, ווארעמע הייסע טרערען
פלעגען פליעסען אימער פאָרט
פון זיין אויג אויף יעדער בלעטעל
און אויף יעדעס, יעדעס וואָרט.

ניט געארט האָט איהם דער בילען
פון דער באַנדע ווילדע הינד...
מיט א זיפן פלעגט ער דאָס לאָזען
עס זאל אוועקגעהן מיטן ווינד.

דאָך געפאלען איז דער קעמפפער
צווישען אלע אויפן פעלד,
יאָ געפאלען — דאָך געשמאַרבען
איז ער ווי א וואַהרער העלד.

גלויב אין זיך ניט ביז דיין ענדע,
זאָגט א שפּריכוואָרט, קלוג און וואַהר.
זעהט! זיין ענדע איז געקומען,
זאָגט יעצט עדות פאר דערפאר...

זאָגט איהם פריינד און פינדע,
אז געשמאַרבען איז ער בראַוו;
ניט געביטען זיין אידעע,
די בעפרייאונג פון שקלאַף!

ניט געביטען — ביז געקומען
איז דער טוידט און האָט פערמאַכט
זיינע אויגען איהם אויף אייביג
פאר דער אייביג פינסטערער נאַכט...

ערעלשמאט! דו ביזט געשמאָרבען
פיהלסט ניט מעהר דעם וועלטענשמערץ.

דאָך דיין טוירט האָט פֿערוואונדעט
שרעקליך, שרעקליך מיר מיין הערץ.

ביזט געשמאָרבען... דאָך איך טרויסט זיך,
ווייל עס לעבט דיין גרויסער גייסט,
ווען איך וועל דיין ליעד נאָר זינגען
וועט עס זיין פאר מיר אַ טרויסט...

און איך ווייס, די צייט וועט קומען
מיט דעם פרייהייטספולען גלאַנץ.
דאָן וועט יעדער איינער לייגען
אויף דיין גראָב אַ בלומען־קראַנץ.

י. באַוושאַווער.

17טען אקטאבער 1892

צו מיין פעדער.

מיין פעדער, מיין ליעבלינג, מיט דיר אליין
ווייס איך פון זיסע מינוטען,
נור דוא שמילסט איין מיין הערצענס געוויין
און לאזט איהם ניט פארבלוטען.

*

איך אטהעם פריי אין דיינע שריפטען,
איידער עס דרוקט זיי דאס בליי,
איידער דיא וועלט הייבט אן זיי פערגיפטען
מיט צינישע הייכלעריי.—

*

דיא וועלט, ביי וועלכע דאס געלד איז נור מהייער,—
זעלבסטזיכטיג, גייסמלאז, פערפראהרען,—
וויא קען זיא בעגרייפען דעם הייליגען פייער,
וואס האט דיינע ליעדער געבארען?

*

וואס געהט איהר אן, אויב דוא שרייבסט מיט מינט
אדער מיט הייסע מרעהרען?
וואס איז א דיכטער? — א טרוימער, א קינד
פערליעבט אין בלוטען, אין שמערן?

מיין פעדער, דוא ביזט מיין גייסטיגע שווערד,
איך שטעה מיט דיר אויף דער וואכע,
אזע ליידענדע קינדער דער ערד
רוף איך צום קאמפף און צו ראכע!

*

וואס וואלט איך געטהאן אהן דיר אויף דער וועלט,
וועמען וואלט איך נאך אזוי ליעבען?
דיא וועלט מיט איהר זעלבסטזוכט, שווינדעל און געלד
וואלט שנעל מיך אין קבר פערטריבען.

*

וואס וואלט איך מיהאן, איך אונפראקטישער יונג,
טרוימערש און נאאיוו?
וואס אויפ'ן לונג, דאס אויפ'ן צונג
פון ביזנעס קיין בעגריעף?

*

א טרוימער, וואס זיין הערץ פערביטערט
א צוטראטענע בלום אין גאס,
זעהט ער א בעמלער, ווערט ער פערציטטערט,—
א היימלאזעס קינד מאכט איהם בלאס.

*

וואס וואלט איך געטהאן אין דעם פראטישען שמוץ,
וואו טויזענדער אנדערע לעבען?
וואס וואלט איך געבראכט דער וועלט פיר א נוץ,
וואס וואלט איך דיא ליידענדע געבען?

וויא וואלט איך געלעבט אהן דיין הייליגען צויבער,
מיין פעדער, מיין איינציגער פריינד!
וויא וואלט איך געבראנדמארקט דיא מערדער און רויבער,
דער פרייהייטס ביטערע פיינד?

*

מיט דיר בין איך שטאלץ, מיט דיר בין איך מונטער,
איך פיהל, דאס איך ארבייט און לייסט,
עס פאלען דיא אייזערנע קייטען ארונטער,
עס שטייגט צו דיא וואלקען מיין גייסט!

*

נור דער טוידט וועט אונז צושיידען!—
און ווען צובראכען, פערפאלגט,
פאל איך... דאן וועסט דוא פאר מיר רעדען,
צום פאלק, צום ליידענדען פאלק!

נאמור און מענש.

וויא זאל איך ברידער פרעהליך זינגען,
ווען האס און קריעג איז איבעראל?
עס שיינט מיר טיעפע שמערצען קלינגען
אויף אין דעם ליעד דער נאכמינאל!

*

עס שיינט מיר דאס דער מאנד און שמערן,
דיא זילבערוויסע ליליענבלום
זינד פול מיט הייסע מענשענמרעהרען
און זינד פון שרעקען בלאס און שטום...

*

ווען מענשען ליידען, קלאגען, זארגען
קען דיא נאמור דען פרעהליך זיין?
ווען, מרעהרען בלוטיגע פערבארגען
זינד אין איהר רוימען זאנענשיין!

*

זיא זעהט וויא איהרע מינשענקינדער
האבען פערוויסט דיא שעהנע וועלם,
און איהרע ליעבלינגע וויא רינדער
ווערען גע'שחט, פערקויפט פיר געלד...

ווען דיא נאמור גיסט פערלטרעהרען
און מיט איהר וויינט דער בלומענמהאל,
עס וויינען זאננע, מאנד און שטערן
און טרויעריג קלאגט דיא נאכטיגאל...

*

עס קלינגען אפ דיא שמערצען-ליעדער
אין ברוסט פון ליידענדען פאעט,
און פיר דער מענשהייט קניעט ער ניעדער
מיט הייסע טרעהרען און געבעט.—

*

א מענש! פיר ליעבע, גליק און לעבען
איז דיא נאמור, דיא וועלט געשאפט,
דיר איז א פרייע ערד געגעבען—
דאך יעצט איז ערד און מענש פערשקלאפט!

*

ווער זיינע פרידער קען פערשקלאפען,
פערניסען בלוט—דער איז א העלד,
און דיעזע הענקער זינד דיא גראפען,
מאנארכען, קעניגע דער וועלט!

*

עס גיעבט אויף פרייע רעפובליקען,
וואס זינד בלויז פריי אויף דעם פאפיער,
און פול מיט קנעכט זינד דארט פאבריקען,
און יעדער הערשער א וואמפיר.

*

איך רוף צו אייך, פערשקלאפטע ברידער,
וואכט אויף! פער אייניגט מומה און קראפט
און שטירצט דיא ווילדע העררשער ניעדער,
דאן לעבט און ליעבט, געניסט און שאפט!

*

און דיא נאטור וועט פרעהליך זינגען,
פריי אטהעמט אויף דעם דיכטער'ס ברוסט,
און זיינע ליעדער וועלען קלינגען
מיט פרייע ליעבע, גליק און לוסט!

דער „מיינער“.

(קאָהלענגרעפער).

1.

ווען איהר ווארמט זיך, ברידער, ביי דעם פרעהליכען פייער,
פערטהיידגט פון רעגען אונד ווינד,
צו דענקט איהר א מאל, וויא שרעקליך טהייער
עס קאמט יעדער קאהל אונז א צינד?

2.

צו דענקט איהר א מאל, אז מיר צאהלען צו גומ?
איהר זעהט דיעזע גליהענדע אשעס? —
זיי זיינען געפארפט מיט מענשליכען בלוט
פון שויענדער יונגע נפשות!

3.

דער פייער פלאקערט פרעהליך אונד שעהן,
דאך ציטמערט אין מיר יעדער אבר,
איך ווייס, יעדער קאהל איז א מצבה-שטיין
פון אן ערמארדעטען „מיינערס“ קבר.

4.

דאך ניין, דאס זיינען קיינע שוידטע שטיינער,
דאס ברענט א בלוטיגער בארג
פון ארפייטער ביינער, ארעמע ביינער —
דיא קאהלענגרוב וואר זייער זארג!

5.

ברידער, קענט איהר דאס שרעקליכען לעבען
פון א פערשקלאפטען „מיינער“?
זאגט, צו עס קאן אין דער וועלט נאך געבען
א פינסטערער שיקזאל וויא זיינער?!

6.

ער ארבייט פון קינדהייט אין דער ערד בעגראפען,
פאר'ן קארגען שטיקעלע ברויט,
און דאס קאנן ער אויף נישט אימער האפען,
אונד ליידט נאך הונגער אונד נויטה!

7.

מיט זיין אייגענעם קינד איז ער וועניג בעקאנט,
פארטאג נאך פערלאזט ער זיין שטוב,
אונד איילט צו דער ארבייט, צו דער שקלאפען שאנד,
אין דער קאלטער, פינסטערער גרוב!

8.

ער ארבייט אונד ארבייט אין זיין דונקלען געצעלט,
פיר דיא רייכע אייזענבאהנען,
פיר אללע דענקער אונד קינסטלער דער וועלט,
פיר אללע זאטמע טיראנען!

9.

ער ארבייט זיין לעפען אין שרעק אונד געפאהר,
לעפעדיגעהייט זיין פערשאמען...
אונד וואס איז זיין לאהן? ער ווערט דערפאר
גערויבט! מיט דיא פיס געמראמען!!

10

קאהלען-פאראנען, רויבער-פאנדע!
איהר שעכט אונד פלייבט גערעכט...
איב איהר זייט מענשען, איז א שאנדע
פעלאנגען צום מענשען-געשלעכט!

11.

דאן שמעהען דיא ווילדע מהיערע פיעל העכער
אין הומאנימעט-וויא איהר,
א מהיער איז נימאלס א פערברעכער
געגען זיין ברודער-מהיער.

12.

איין לייב וועט דעם צווייטען לייב נישט טוידמען,
אונד מענשען—קרוין דער נאמור—
מענשען פרעסען איינער דעם צווייטען.
ביז עס בלייבט פון זיי קיין שפור!

13.

ווען איהר ווארמט זיך ברידער, ביי א פרעהליכען פייער,
פערטהיידניגט פון רעגען אונד ווינד,
דענקט פון דעם „מיינער“! דענקט, וויא מהיער
עס קאסט יעדער קאהל אונז אצינד!

14.

דענקט פון דעם „מיינער“, פון זיין פרוי אונד קינד,
פערשקלאפט ביי דיא גאלדענע געשמער,
זעהט, וויא זיי ווערען ערמארדעט וויא הינד,
אונד האבען מיין פריינד אונד קיין רעשמער!

15.

אונד, ווען איהר האט נור א ביסעלע מוטה,
וואכט אויף, גרייפט צו דיא וואפפען,
אונד מיט אייער הערץ אונד בלוט
פערטהיידניגט דיא ליידענדע שקלאפען!

אין קאמפף.

מיר ווערען געהאסט און געטריבען.
מיר ווערען געפלאגט און פערפאלגט—
און אללעס דערפאר ווייל מיר לייעבען
דאס ארעמע שמאכטענדע פאלק.

מיר ווערען ערשאסען, געהאנגען,
מען בערויבט אונז דאס לעבען און רעכט
דערפאר ווייל מיר אמת פערלאנגען
און פרייהייט פיר ארעמע קנעכט!

אבער אונז וועט ניט ערשרעקען
געפענגנים אונד מיראנני,
מיר מוזען דיא מענשהייט ערוועקען
און מאכען זיא גליקליך און פריי.

שמידט אונז אין אייזערנע קייטען.
וויא בלוטיגע חיות אונז רייסט,
איחר וועט אונזער קערפער נור טוידטען.
אבער ניט אונזער הייליגען גייסט!

* * *

מיראנען! איהר קענט איהם ניט מוידמען,
דאס איז איין אונשמערבליכער בלום,
זיינע שמעקענדע, פלאמענדע קוויטען
בליהען שוין יעצט אומעטום!

זיי בליהען אין דענקענדע מענשען,
וואס ליעבען גערעכטיגקייט, ליכט,
אליין דיא נאטור טהוט זיי בענשען,
צום קאמפף, צו דיא הייליגע פפליכט.—

בעפרייען דיא ארימע שקלאפען,
וואס שמאכטען אין הונגער און קעלמ,
און פיר דיא מענשהייט בעשאפען
א פרייע, א ליכטיגע וועלמ.

וואו עס זאל ניט גיסען קיין טרעהרען,
ניט פליסען אונשולדיגעס בלום,
און מענשען וויא גלענצענדע שמערן,
שיינען מיט ליעבע און מומה!

* * *

איהר קענט אונז ערמארדען, מיראנען!
נייע קעמפפער וועט בריינגען דיא צייט—
און מיר קעמפפען, מיר קעמפען ביז וואנען
דיא גאנצע וועלט וועט ווערען בעפרייט.

דיא פערשאלמענע.

פריי נאך נעקראסאוו.

ווען איך וואנדער אליין אין דיא פינסטערע גאסען,
ווען איך הער זיך איין אין שטורם-דווינד-
שוועפסטו פאר מיר מיט דיין פנים בלאסען,
דוא היימלאזעס, קראנקעס, פערשאלמענעס קינד!
עס ערגרייפען מיך וויעדער פערגעסענע שמערצען,
פון קינדהייט האט דיך שוין דער שיקזאל געהאסט,
דוא האסט איינעם געליעפט מיט דיין אדעלען הערצען,
מיט אנאנדערען האט דיך דיין פאטער פערקנסט!
דיין מאן וואר א שלעכטער... דאך ניט לאנג האט גענומען
און דוא האסט צוריסען דיא שענדליכקייט...
און דוא ביזט צו דיין איינציגען פריינד געקומען,
דאך אויך ניט אויף גליק, נור אויף שמערצען און נויטה!
געדענקסט דוא דעם טאג, עס וואר א פינסטערע כמארע,
איך האב זיך געראנגעלט מיט הונגער און קעלט...
פון אמהעמען האט זיך געטראגען א פארע
אין אונזער פוסטען און קאלמען געצעלט!

געדענקסט דוא וויא דער שטורם האט ווילד געליארעמט,

וויא אונז האט אין קוימען בעוויינט דער ווינד...

דוא האסט מיט דיין הייסען אטהעם געווארעמט

דיא הענטלאך פון דיין פערפראהרענעם קינד!

עס האט געשריען דער אונשולדיגער קרבן!

דיא נאכט איז געקומען... און דאס שוואכע קינד

איז פון הונגער און קעלם, אויף דיין ברוסט געשטארבען—

ארעמע מוטער, וואס וויינט דוא אצינד?!

ער דארף שוין יעצט דייע טרעהרען ניט האבען.—

מיר מוזען שטארבען פון הונגער וויא ער...

מיט פלוך וועט אונז דרייען דער לענדלארד בעגראפען,

און קיינער שענקט אונז קיין מענשליכען טרעהר!

מיר זיינען געזעסען פערזונקען אין שמערצען.

דוא ביזט געוועזען צובראכען און קראנק,

א קאמפף האט גערונגען אין דיין ליידענדען הערצען.

עס האט דיך ערגריפען א געהיימער געדאנק...

איך בין אנדרעמילט געווארען... דו האסט גענומען זיך דרעמן

וויא צו א באלל... און ביזט אוועק געשווינד.

אין א שמונדע האסט דוא געבראכט מיר צו עסען,

און א קליינעם זארג פירן מוידמען קינד.

מיר האפען דעם שרעקליכען הונגער פערטריעפען,
אין קאלטען צימער פייער געמאכט,
דאס טוידטע קינד אין זארג צוגעקליפען—
ווער האט אונז געהאלפען אין דער פינסטערער נאכט?

איך האב ניט געוואגט קיין ווארט ביי דיר פרעגען,
און דוא האסט מיר אויך גארניט געזאגט...
דיין שווייגען איז אויף מיר וויא א שטיין געלעגען—
מיר האפען ביידע ביטער געקלאגט...

וואו ביזט דוא יעצט אונגליקליכער קרבן?
מיט דיין ביטערען עלענד און שרעקליכען נויטה!
ביזט דוא אין קאמפף מיט דיין שיקזאל געשטארבען?
אדער, געפאלען אין שאנדע און קויט!

אללע, אללע וועלען דיך פערטראכטען,
יעדער וועט ווארפען אין דיר א שטיין—
איך אליין וועל מיט פלוך דיעזע וועלט בעטראכטען,
וואס קען פערדאמען, אבער ניט פערשמעהן!

א שטיקעלע ברויט.

*

פיר א שטיקעלע ברויט אהן קיימען, אהן סם!
ביז מין טוידט וואלט איך ארביימען גערען,
אבער ברידער! מין ברויט איז יעצט פול מיט מין דם,
פערניפטעט מיט בלוטיגע טרעהרען.

*

עז רעבעלירען מין הערץ און מין מוח,
געגען דעם שענדליכען ברויט,
פיר וועלכען איך אפפער מין לעבען, מין כת,
און לייד דערצו ביטערע נויטה.

*

א שטיקעלע ברויט אהן סם און אהן קיימען,
ברידער! פערלאנג איך דען פיעל?
בין איך דען שולדיג אז איך קען ניט טוידמען
אין מיר יעדען מענשען-געפיהל?!

*

א שטיקעלע ברויט אהן שענדליכע קיימען,
ברידער! ווער עס וויל אזא ברויט,
דער מוז אונזערע הייליגע לעהרע פערבריימען,
קעמפפען אויף לעבען אונד טוידט!

*

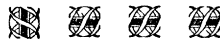
ער מוז איבעראלל אין זיין ברוסט מיט זיך טראגען
פון פרייהייט דעם הייליגען פלאם,
יעדען קנעכט, יעדען העררשער ווארהייט נור זאגען:
„מיר ווילען קיין קייטען, קיין סם“.

*

מיר ווילען פריי ארבייטען און אויך פריי געניסען,
דיא פריכטע פון אונזערע הענד,
מיר ווילען איהר זאלט אונז דאס בלוט ניט פערניסען,
מיר ווילען פון קנעכטשאפט איין ענד!

*

מיר ווילען דיא פרייהייט, מיר ווילען דיא ערד,
מיר זעהען דיא צוקונפט מיט קלארהייט,
יעדער שקלאף איז א מענטש, יעדער מענטש איז א העלד,
ווען זיין וואפפע איז לעבע און ווארהייט!

אן דיא אידישע שריפטשמעללער.

1.

האלט הויך דיא פאהן דער ליטעראטור,
איהר מעמפעל—הייליג אונד פריי,
זייט מריי דער ווארהייט, זייט מריי דער נאמור!
דער ליידענדער מענשהייט זייט מריי!

2.

בייגט נישט דעם קאפף פאר דער גאלדענער קאלב,
פיר רייכע, געפוצטע דייעבען,
צווינגט נישט מענשען זאגען נור האלב,
וואס זיי דענקען, האססען אונד לייעבען.

3.

וועגט יעדעס ווארט אונד יעדען געדאנק,
איידער איהר דרוקט נאך דיא שריפטען,
פיללייכט זייט איהר גאר מיט זעלבסטליעבע קראנק,
אונד וועט אויך דעם צווייטען פערגיפטען!

4.

א ריינעם געוויססען, א געזונדען פערשמאנד,
מוז א שריפטשמעללער האבען,
נישט, וועט ער זיך מיט זיין אייגענער האנד
אין זיין אייגענעם שמוץ פגעראפען.

5.

מען קען אויף מיט שמוץ א קראנץ זיך געווינען,
ביי דיא, וואס זינד דום אונד געמיין,
דאך הייליגע אכטונג דער מעגשהיים פערדיענען,
קען נור דער עהרליכער דענקער אליין!

6.

זייט פירן פאלק ליכטיגע שמערן,
אין דער פינסטערער שקלאפען-נאכט,
בעלייכט זיינע קייטען, וואונדען אונד טרעהרען,
ערוועקט אין איהם האפפנונג אונד מאכט!

7.

פלאנצט אין זיין הערצען פרייע געדאנקען,
פון גלייכהייט און ברידערליכקייט!
אונד דיא גאלדענע צוקונפט וועט אויך בעדאנקען,
מיט דעם קראנץ דער אונשמערבליכקייט!

אן דיא גענאסען.

דיא נאכט איז פינסטער, מען זעהט ניט קיין שמערן...
דער הימעל איז שווארץ וויא דיא ערד,
וויילד רוי'שט דער ים פון מענשליכע טרעהרען.
עס הערשען נור היינקער און שווערד –

*

דיא ווארהייט ליעגט עלענד, אין קיימען געשלאסען.
פערוואונדעט פון שרעקליכען פיינד,
אה, ווארהייט! וואו זיינען דייע טרייע גענאסען?
וואו זיינען דייע עהרליכע פריינד?

*

ווארום קומען זיי ניט היילען דייע בלומיגע וואונדען,
און טהאן זייער מענשליכע פפליכט?
איז דען אויף עוויג דיא זאננע פערשוואונדען.
פערלאשען איהר הייליגעס ליכט?

*

איז דען דיא גייסטיגע מענשהייט געשמארבען –
עס לעפען נור היינקער און קנעכט?
און אללעס וואס העסליך איז, שמוציג, פערדארבען.
נור דאס האט צו לעפען דאס רעכט?

*

ניין ברידער, איך קען ניט, איך וויל דאס ניט גלויבען!
מיר זיינען פערמאטערט, פערשקלאפט,
אין שטייגען פערצאמט, וויא געפאנגענע לייבען,
אבער דאך איז ניט מוידט אונזער קראפט!

*

דיעזע מענשליכע קראפט קען נאך וואונדער בעווייזען,
ווען דער שמורם ערוועקט אונזער גייסט,
וויא מיט צויבער צושמעמערט זיא שטיינער און אייזען,
אויף שטיקער דיא קיימען צורייכט!

*

דער קען ניט דיא האפפנונג אויף פרייהייט פערליערען,
ווער עס ווייס דיא געשיכטע דער וועלט,
נור אין דער פינסטערניש קענען רעגיערען,
געוואלדהיימען, שווינדעל און געלד.

*

דאך וויא עס קומט נור דער ליכטיגער מארגען,
איז היינקער און טראהן אין געפאהר,
אללעם שלעכטעס, וואס איז אין דער פינסטער פערבארגען,
ווערט דעם פאלק דאן פערשמענדליך און קלאהר.

*

עס ברעכען דיא קיימען, עס פאלען דיא טראהנען,
עס רעניערט נור דער פרייער פערשמאנד,
מען ברויכט ניט קיין בלוטהינד, מען דארף ניט קאנאנען,
ליעבע און עהרע בעוואכען דאס לאנד.

און ווען איהר האט האפפנונג, פערליערט ניט די וואפפן,
וואס קענען אייך פיהרען צום זיעג,
פערליערט ניט דיא ווארהייט, זיא קעמפפט פיר דיא שקלאפען
פיר מענשליכע פרייהייט און גליק!

*

זעהט וויא דיא ווארהייט איז עלענד, בענאסען
מיט טרעהרען, א בלוטיגער טייך —
קומט צו איהר, רעטעט זיא, ברידער גענאסען!
זיא קעמפפט אונד זיא בלוטעט פיר אייך!

דער בעליידיגער העלד.

1.

מיט א פרייעם גייסט אונד אייזערנעם מומה,
איז ער איממער אין שמורם געשמאנען,
אונד האט וויא א העלד מיט זיין הערץ אונד בלומ,
געקעמפט געגען אללע מיראנען.

2.

ער האט עלענד געוואנדערט פון שטאדט צו שטאדט,
פערפאלגט פיר זיין ליעבע צו ווארהייט,
אין איין האנד א זארג פירן גאלדענעם גאטט,
אין דער צווייטער א פאקעל דער פרייהייט!

3.

דיא העררשער האבען געקריצט מיט דיא ציין,
פערדאמט איהם געשלעפט צום געריכט,
דאך איז ער געבליעבען אייזען אונד שטיין,
אין קאמפף פיר פרייהייט אונד ליכט.

4.

וואס מעהר דיא מיראנען פון אונזער יאהרהינדערט,
האבען דעם קעמפער פערפאלגט,
דעסטא מעכטיגער האט זיין שטיממע געדוננערט,
פערטהיידגט דאס ליידענדע פאלק.

5.

אונד איז מען בענאנגען א שרעקליכען מארד,
איבער פרייע קעמפפער אונד דענקער,
וואר ער דער ערשמער, מיט טהאט אונד ווארמ,
בראנדמארקען שווינדלער אונד הענקער

6.

ער שטעהט אין זיין קאמפף זא פריי אונד שטארק,
וויא עס איז נאך קיין קעמפפער געשמאנען,
פאר זיין רוימען פאהן אונד שווארצען זארג,
ציטטערען אללע מיראנען!

7.

דאך זעה איך יעצט, וויא עס ווארפט אין איהם שטיינער—
ניט נור זיין בלוטיגער פינד!—
אה, ניין! עס ווארפט נור שמוץ אין איהם איינער,
וואס נענט זיך מענשענפריינד!...

8.

וואס דענקט, אז מען קען מיט הן דעלאך זיסע,
אונד מיט אן אראבגענומענער הוט,
פועלן ביי מערדער, מען זאל נישט פערניסען
אונשולדיגעס, מענשליכעס בלומ!

9.

וואס דענקט, אז מען דארף ניט קיין בלומ אונד קרבנות,
נור א זיסען קאמפלימענט,
פיר הענקער וואס האבען קיין פונק פון רחמנות,
וועט מאכען פון קנעכטשאפט איין ענד!...

10.

אונד דייעזער... ווארפט שטיינער אונד ציניש בעלידיגמ,
יעדען קעמפפער אונד עהרליכען מאן,
וואס דענקט ניט וויא ער און מיט זיין בלוט פערטהיידגמ,
זיין פאלק געגען יעדען טראגן!

11.

מענשען, וואס לאכען אין זייער הערצען,
פון גאלגען, פון שרעקליכען טוידט,
אום נור צו רעטמען דאס פאלק פון שמערצען,
פון פינסטערניש אונד נויטה.

12.

אונד אין דייעזע מענשען ווארפט ער מיט שטיינער,
דער דייטשער מענשענפריינד...
אונד בעשימפפט אויף דיא יונגע, הייליגע ביינער,
וואס דוהען אין טשיקאגא היינט!

13.

אונד מען כאפט שוין אונטער זיין געשריי:
„ניעדער מיט אנארכיסמען“!
ווייל זייער עהרע פערקויפען זיי
צו דיא קאפיטאליסמען!...

14.

אה, דוכע פערליימדונג! ווארפט נור א בליק,
אויף דיא טשיקאגא'ער מארטירער!
אונד נעהמט אייער שענדליכען שמוץ צוריק,
ווען איהר זייט ניט קיין פאלקספערפיהרער!

* * *

אה, וויא פינסטער איז אונזער נאכט!
איין ברודער דערקענט מיט דעם צווייטען,
אונד טרעט מיט דיא פיס איהם, אונד שפאמ, אונד לאכט,
פון זיין ברודער'ס וואונדען אונד קיימען.

דאך זעה איך שוין קומען דיא פרייע זאננע,
זיא וועט בעלייכמען מיט גאלדענע שמראהלען,
יעדען קעמפפער, וואס איז מיט זיין שווערד אונד פאהן,
אין קאמפף פיר פרייהייט געפאלען.

אונד עס וועלען קומען אויפן הייליגען ארט,
אללע מענשען—ברידער—נישט... יסמען,
אונד וועלען קניען מיט טרעהרען דארט,
ביי דיא קברים פון אנארכיסמען!

מײן לעצמע האפפנונג.

אין שמורם, אין קאמפף, איז מײן יוגענד פערשוואונדען,
פון ליעבע, פון גליק האב איך ניעמאלס געוואוסט,
נור בלוטיגע טרעהרען און בלוטיגע וואונדען,
האבען געקאכט און געברענט אין מײן ברוסט.

*

פריה האב איך מײן הויז און מײן היימאט פערלארען,
פון קינדהייט האט מײך שוין דער שיקזאל פערפאלגט,
פערגיפטעט האט ער מײנע בליהענדע יאהרען,
און איממער געמאטערט, געקוועלט און געיאגט.

*

פריה זײנען געשמארבען מײנע האפפנונגען זיסע,
פריה האב איך דערזעהן דעם ווילדען קאנטראסט—
דאס ארבייטער פאלק אין א פינסטערע תפיסה,
און שווינדלער, בעטריגער אין א רייכען פאלאסט.

*

א געוואלדיגער שמורם האט מײן זעעלע ערציטערט,
און איך האב געשווארען ראכע און טוידט,
צו אללעם, וואס האט אונזער לעבען פערביטערט,
געמארדעט, בערויבט אונזער פרייהייט און ברויט.

*
פיר אללעס, וואס דעם מענשען איז הייליג און מדייער,
האב איך גערופען צום קאמפף מיט געוויין,
אין מיין הערץ האט געפלאקערט א הייליגער פייער,
מיין לעבען, מיין גאטט וואר דיא מענשהייט אליין!

*
עס האבען געלאכט דיא אנוויסענדע שקלאפען:—
„משוגענער דיכטער, הער אויף דיין געשריי,
„וואס ווילסטו מיט פרייהייט, מיט קאמפפען, מיט וואפפען?
„דיא רייכע זינד מעכטיג און דיא וועלט איז פיר זיי!“

*
עלענד בין איך אין דעם שטורם געשטאנען,
מיין עלענדער קאמפף האט געהאט קיין ערפאלג,
עס הערשען וויא איממער דיא ווילדע טיראנען,
עס בלוטעט וויא איממער דאס ארעמע פאלק.

*
אה, שיקזאל, דוא האסט ניט געלאזט מיך ערווערבען,
א פונק פון פרייהייט, פון מענשליכע רעכט,
איך וואר שקלאף אין מיין לעבען, אה, לאז מיך פריי שמערבען
פיר דיא בעפרייאונג פון ליידענדע קנעכט!

*
בערויב ניט ביי מיר מיין האפפנונג זיסע,
מיין לעצטע האפפנונג א מינוט פאר מיין מוידט:—
זעהן וויא דאס פאלק וועט צוברעכען זיין תפיסה,
און וועט זיך בעפרייען פון הונגער אונד נויטה...

מײן מרױם.

איך האב געמרוימט פון ווייסע בלומען,
ווייס, וויא געפאלענער שניי,
זיי זיינען אין מײן צימער געקומען,
איך ווייס ניט וויא אזוי.

זיי האבען מיט זיידענע קווייטען בעריהרט,
שמיל מײן הייסען שטערן,
איך האב אויף מײן קראנקער ברוסט געשפירט
זייערע פערל־מרעהרען.

איך האב געפיהלמ, וויא פון יעדען בלום,
ניסט זיך אריין אין מײן הערצען
א וואונדערבארער זיסער פארפיום,
וואס היילט מײנע אללע שמערצען.

אין פענסמער צו מיר האט אריינגעבליקט,
דיא שעהנע, בלאסע לבנה,
איך פרעג זיא: ווער האט מיך בעגליקט
מיט דער גן־עדן מרתנה?

זיא קוקט מיך אן מיט דיא זילבערנע שמראהלען,
און פליסמערט שמיל צו מיר:
„דיא בלומען זיינען אראפגעפאלען,
פון א הייליגען בוזים צו דיר!“

דיא פרייהייטס געטמין איז געפלוויגען,
שמיל דורך דער שקלאפען וועלט,
עס האבען בעמערקט איהרע הימלישע אויגען,
דעם ארעמען דיכטער'ס געצעלט.

בלאם, אליין, פון דער וועלט פערגעסען,
ווייט פון איהר שמוץ און שוים,
איז ער מיט זיין פעדער אין האנד געזעסען,
פערטיעפט אין א פרייהייטס מדוים.—

מיט מרעהרען האט דיא געטמין געבליקט,
אויף איהר בלאסען זינגער,
און האט פון איהר בוזים דיא בלומען
גענומען מיט צימערענדע פינגער.

„ער מדוימט פון מיר, ער ביינקט נאך מיר,—
„געהט צו איהם, שניי-ווייסע בלומען!
זאגט, אז איך שמעה ביי דער מענשהייטס מהיר,
ווייל גיך צו דער מענשהייט קומען!“

„מרייסט זיין הערץ, היילט זיינע וואונדען,
מיט אייערע פערל-מרעהרען“,
און דיא געמטין איז פערשוואונדען,
צווישען דיא גאלדענע שמערן.

איך האב זיך אויפגעכאפט, דיא לבנה
שיינמ, וויא זילפערנער שוים,
אבער, וואו איז דיא בלומען מתנה?
דאס וואר גור א מרוים, גור א מרוים!..

דער זיסער מרוים איז אוועק געשוואומען,
דאך וויים איך נימ, ווארום
איך קען ניט פערגעסען דיא שניי ווייסע בלומען,
און זוך זיי איממער ארום.

דער יתום.

בלויע אויגען, נאלדענע לאקקען,
ווייס וויא א ליליען בלום,
אין א ארעמע העמדעל אהן שיק, אהן זאקען,
זיצט ער אין מיין רוים.

*

אן ארעמער יתום! קיין פאמער און מוטער,
פרעמדע גיבען איהם ברוימ,
ער ווייסט, דאס איך בין צו קינדער א גוטער,
און קומט צו מיר מיט פרייד!

*

ער איז פול שעהנהייט און פאעזיע,
נור פרעמד איז איהם קינדערלוסט,
טרויעריג זיצט ער ביי מיר אויף דיא קניע,
טולעט זיך צו מיין ברוסט!

*

איך הער, וויא זיין הערצעלע קלאפט וויא ערשראקען,
אין לעבענס שמורס-ווינד,
איך בענעמין מיט טרעהרען דיא שעהנע לאקקען,
פון אונגליקליכען קינד!

*
שעהנעם קינד! ווען מען וואלט דיך ערצויגען
צווישען מענשענפריינד!
דוא וואלסט, וויא א העלער רעגענפויגען,
מיט לעבענספארבען געשיינט!
*

ווען דיא נויטה מיט איהר אייזערנער האנד,
זאל דיך ניט ווארגען, ניט שטיקען,
דוא וואלסט א מאל מיט גייסט און טאלאנט,
דיא מענשליכע הערצער ערקוויקען!
*

נור עלענד פיזט דוא, ארעמעס קינד!
דוא האסט קיין פריינד, קיין היים,
וויא א צווייגעלע, וואס דער פיזער ווינד
רייסט אראפ פון א פויס.
*

און מראגט ארום צווישען זאמד און שטיינער...
קינד! ווער פיהלמ דייע שמערץ?
דיך קושט ניט קיינער, דיך דריקט ניט קיינער
צו א ווארעמע כומער הערץ!
*

אין דער קאלטער וועלט ווער וועט פון דיר דענקען!
צו ביזי איז דער רייכער הערד!
און דער ארעמער שקלאף קען דיר נור שענקען,
וויא איך א ווארעמע טרעהר!

וואוהין וועסט דוא געהן? וואס וועט פון דיר ווערען?
עלענד וויא א שמיין!
אין טיעפען ים פון שמערצען און מרעהרען,
וועט דיא אייפעלע אונטערגעהן.

*

בלויע אויגען, גאלדענע לאקקען,
א וואונדערשעהנעם קינד,
אונשולדיג, מרויעריג, בלאם און ערשראקען,
שמעדהט עס אין שמורם-ווינד.

אויפרוף צו דער „ווארהיימ“.

הייליגע ווארהיימ, איך בעגריס פון מיין הערצען,
דיין קומען אויף אונזער וועלט,
וואו דאס פאלק איז פערזונקען אין עוויגע שמערצען,
וואו עס הערשמ נור פאלשקייט און געלד.

*

קום, בעלייכט מיט דייע הימעלשע שטראהלען,
דיא שרעקליכע פינסטערע נאכט,
וואו שווענדער מענשען אונשולדיגע פאלען,
אין קאמפף מיט דער מיראנישער נאכט.

*

קום, ערקלעהר אונז מיט ליעבע אונד קלארהייט,
וויא שענדליך עס איז שקלאפעריי,
אונד נור דורך דעם קאמפף פיר ליעבע אונד ווארהייט,
קען דאס פאלק ווערען גליקליך אונד פריי.

*

בענייסטער, פעראייניג דייע ארעמע ברידער!
הייב אויף דעם געפאלענעם קנעכט,
צוברעך זיינע קייטען, בעפריי זיינע גלידער,
אונד נייע איהם דאס מענשליכע רעכט! ...

מיין צוואה.

געווידמעט צו H. S.

אה, גוטע פריינד! ווען איך וועל שטארבען,
טראגט צו מיין קבר אונזער פאהן—
דיא פרייע פאהן מיט רויע פארבען,
בעשפריצט מיט בלוט פון ארבייטסמאן!

*

און דארט אונטער דעם באננער רויטען,
זינגט מיר מיין ליעד, מיין פרייעם ליעד!
מיין ליעד „אין קאמפף“, וואס קלינגט וויא קייטען—
פון דעם פערשקלאפטען קריסט און איד.

*

אויך אין מיין קבר וועל איך הערען,
מיין פרייעם ליעד, מיין שמורם-ליעד,
אויך דארט וועל איך פערניסען טרעהרען,
פאר דעם פערשקלאפטען קריסט און איד!

*

און ווען איך הער דיא שווערדען קלינגען,
אין לעצטען קאמפף פון בלוט און שמערץ—
צום פאלק וועל איך פון קבר זינגען,
און וועל בעגייסמערען זיין הערץ!

דער וועקער.

הערט נור צו, וואס איך וועל זאגען:
ווען איהר ווילט קיין קיימען טראגען—
קומט אין אונזער פאלק,
וואס מיר ווילען, ניט פיעל ברייען,
איז פון שקלאפען-יאך בעפרייען,
דאס אונטערדריקטע פאלק.

*

קומט צו אונז מיט פרייע ווערטער,
פרייע הערצער, פרייע שוועסטער,
קומט אין פרייען שלאכט,
קעמפען וועלען מיר ביז וואנען,
עס וועלען פאלען דיא טיראנען—
פערשווינדען ווירד דיא נאכט.

*

זעהט נור, וויא פיעל קעמפפער פאלען,
פיר דיא פרייהייטס אידעאלען,
אין קאמפף מיט טיראניי!
זאלען מיר דען רוהיג שווייגען,
רוהיג זיצען אין דיא שטייגען—
דולדען שקלאפעריי?!

*

הערט וויא אונז דער פיינד בעליידיגט,
נאמעס פורכט און קנעכטשאפט פרעדיגט,
פיר דעם ארבייטס מאן...
שוין גענוג אין קייטען שלאפען,
פרעכט דיא קערקערס מהיערען אפען,
מוידט צו דעם טיראן!

*

ניעמאלס וועט איהר נויטה פערמיידען,
איממער שאנד און שמערצען ליידען,
זאלאנג וויא איהר זייט קנעכט,
ברידער, העלפט איינער דעם צווייטען,
פרעכט דיא קייטען אן דיא קייטען,
קעמפפט פיר מענשענרעכט!

*

וויא לאנג וועלען נאך רעגיערען,
ווילדע הענקער און וואמפירען?—
ליידענדע ערוואכט!
קומט צו אונז מיט פרייע ווערטער,
פרייע הערצער, פרייע שוועסטער,
קומט אין פרייען שלאכט!

אויפרוף

אן דיא „פרייע ארבייטער שטיממע“.

פרייע ארבייטער שטיממע!
אויף דיין הייליגען לעבענס שוועל,
בעגריסט דייך מיט ליעדער און מרעהרען.
דיין אלטער פריינד פאסקארעל!

*

פיר דאס הערצענס טיעפע געפיהלען,
איז צו ארעם אונזער שפראך,
רייכער זיינען אונזערע מרעהרען.
מיט זיי קען מען זאגען א סך!

*

און מיט הייליגע ארבייטער מרעהרען,
וואס פאלען יעצט זעהר א סך,
שרייב איך אויף, אויף דיין רויטע פאהנע,
„קעמפף פיר דיא הייליגע זאך!“

*

ווילד רוישען דיא קאלטע וועללען,
פון דעם גרויסען לעבענס ים,
דיא ארעמע עלענדע שיפפער,
זיי לעבען, זיי אמהעמען קוים!

*

דער ווינד האט צוריסען דיא זעגעל,
צובראכען דעם קליינעם קאמפאס...
עס איז זיי אין שמורם געבליעבען,
נור הונגער, פערצווייפלונג און האס.

*

וואוהין עס טראגט זיי דער שמורם,
פון דעם האפען זיי קיין בעגריעף,
זיי שרייען, זיי גיעבען סיגנאלען —
דאך מען זעהט ניט קיין רעטמונגס שיף.

*

פרייע ארבייטער שטיממע!
דיין הייליגע פפליכט איז אצינד,
העלפען בעפרייען דיא ברידער,
פון שרעקליכען שמורמוינד!

*

צייג זיי דיין רוימע פאהנע,
אלס א הייליגען רעטמונגס סיגנאל,
בעלייכט זיי דעם וועג מיט דיין פאקעל, —
מיט דעם ווארהייט פליצענדען שמראהל.

*

דורך שמורם, דורך רוישענדע וועללען,
דורך שטיינער וואס ליענען אין וועג,
העלף דער פאלקס־שיף עררייכען,
דער פרייהייטס הייליגען ברעג!

*
העלף פערניכטען דיא ברואים,
וואס ווילען דערטרינקען דיא שיף—
וואס ווילען זייערע ברידער
בעגראבען אין פינסטערנים טיעף!
*

קעמפף ניט מיט שוואכע פליעגען,
ווען דער מיגער שטעהט ביי דער טהיר,
ווען שווענדמע עלענדע ברידער,
רופען נאך הילפע צו דיר!
*

שווער ביי דיא הייליגע וואונדען,
פון דיא קעמפפער פיר מענשענרעכט,
אז דיין הערץ, דיין גייסט, דיין לעבען,
געהערט צו דיא ציידענדע קנעכט!
*

שווער, אז דוא מוזט זיי העלפען,
אין זייער בימערע גויטה!—
שווער, אז דוא מוזט פערניכטען,
יעדע שענדליכע שקלאפען קייט!
*

שווער ביי דער פרייהייט פאהנע—
רויט פון מארטירער בלוט—
אז קיין שטורם, קיין פיינד, קיין פערצווייפלונג,
וועט ניט צוברעכען דיין מוט!
*

*

אז נוד דער טוידט אדער פרייהייט,
וועט צושיידען דיך מיט דעם שווערד!
ערקלינג, פרייע ארבייטער שטיממע,
איבער דער גאנצער ליידענדער ערד!

*

וועק דיא פערשקלאפטע מענשהייט,
צו דער לעצטער רעוואלוציאן!
מיט אייזערנע מוסה, מיט בענייסטערונג—
דיין הייליגע ארבייט פאנג אן!

דיכטער און מוזע.

דיכטער:

גוט מארגען, מיין מוזע, מיין הימעלשע שיינהייט!
דוא קוקסט עפעס היינט וויא אין כעס. —
האבען שוין וויעדער דעם פאלקס אונטערדריקער
ערוועקט אין דיר צארן און האס?

*

איך זעה אז דיין שעהנעם געזיכט איז פערוואלקענט,
דיא הימלישע אויגען זינד פייכט —
זאג מיר, וואס איז דען געשעהען, מיין ענגעל?
זאג מיר, איך מרייסט דיך פילייכט!

מוזע:

— איך קום יעצט פון טעמפעל, פון הייליגען טעמפעל
דער קונסט און לימערטור,
פון דארט, וואו א מאל האט ליעבע און שיינהייט
גערעהט אויפן שוים דער נאטור.

*

וואו עס האבען געקלונגען הימלישע ליעדער
פון ליעבע פרייהייט און גליק,
עס פלעגט דיא מענשליכע הערצער ערקוויקען
דיא הערליכע זיסע מוזיק!

*

דאך, מענשען, וואס האט איהר געמאכט פון דעם טעמפעל?
א מארק, א שמוציגען מארק!
און איהר פערקויפט אייער גייסט, אייער עהרע,
און מרייבט דיא ווארהייט אין זארג.

*
דאס וואס היינט ווערט געלויבט און פערנעמערט
ווערט מארגען מיט בלאמע בעדעקט,
און איבערמארגען שוין וויעדער פערצוקערט,
גע'חנפעט, געשמייכעלט, געלעקט?...

*
און דיא וואס נענען זיך דענקער און קינסטלער,
פיר דעם שמוציגען גראשען, נישט מעהר —
ברעכען זיך, קרימען זיך דארט פירן עולם,
שפרינגען אהין און אהער.

*
דיא ריינסמע געפיהלען, דיא הייליגסטע פערל
פון מענשליכען הערץ און פערשטאנד —
ווערען געטראמען פון שמוציגע ברואים,
פון דומהייט, געמיינהייט און שאנד!

*
און דאס איז דער טעמפעל, דער הייליגער טעמפעל
פון קונסט און ליטעראטור?
וואו זייט איהר, איהר וואהרע דענקער און קינסטלער,
איהר ליעבלינגע דער נאטור?

*
וואס לאזט איהר פערשמוצען דיא גאלדענע פאהנע
פון קונסט און פאעזיע?
וואס לאזט איהר אריין אין הייליגען טעמפעל,
פערפעסטעמע, שמוציגע פיה?

*
וואס פערטרייבט איהר זיי נישט מיט אייזערנע רימער,
פון קלארען פערנונפט און קריטיק?
וואס לאזט איהר זיי דיא מאסע פערדארבען,
מיט זייערע הינמישע שטיק?

*

פערטרייבט די עזע העסליכע, שמוציגע ברואים,
און מיט אייער זיסען טרומפעט,
רופט צוזאמען די ארבייטער פריינדע,
פון קונסט און הומאניטעט!

*

בויעט אים א מעמפעל, א הייליגען מעמפעל,
פון פרייהייט און זימליכקייט –
בענייסטערט דאס פאלק, ערוועקט אין זיין זעעלע,
ווארהייט און ברידערליכקייט!

*

און ווען עס קומט א ביטערע שמונדע,
און דיא נויטה איהרע ציהנער בעווייזט –
דאן עהרליכער דענקער! פערקויף דייע מוסקעלן,
נור פערקויף ניט דיין הערץ און דיין גייסט!

*

פערקויף ניט דיין פעדער – אין איהר איז דיין זעעלע,
דיין הייליגער לעבענס געצעלם –
דיין קערפער וועט שטערבען, דיין פעדער וועט לעבען,
און שפרעכען פון דיר צו דער וועלט!

*

פערקויף ניט דיין פעדער! אין קעלט און אין הונגער
פעראכטעט, פערליימדעט, פערפאלגט –
בלייב טריי דיין געוויסען, אויפן שוועל פון דיין קבר,
זינג צו דיין ליידענדען פאלק!

פארווערטס!

צו דער ארבייט! פארווערטס, ברידער,
אללע, אללע קומט מיט מוטה!
פרייע ארבייט שטארקט דיא גליעדער—
און זיא רייניגט אונזער פלומ.

*

פוילט זיך ניט! א שאנדע—כלעבן—
שלאפען אין א צייט פון קריעג!
וויילט איהר וויסען, וואס הייסט לעבען—
קעמפט פיר אלגעמיינע גליק!

*

פארווערטס, שמופט דיא פרייהייטס רעדער!
מיטן שווערד און מיטן פען—
לאז זיין ארבייט טהאן א יעדער—
וויא ער קען און וואס ער קען.

*

לעהרענט זעלבסט און אויך דעם צווייטען—
צייגט דעם וויסענס ריינעם קוואל!
און צוגליהט דיא שקלאפען קייטען.
מיט דער ווארהייט'ס הייסען שמראהל!

*
ווארפט אריין אין אללע קלאסען,
פונקען פון דעם פרייעם גייס! —
לעהרנט דיינקען, קעמפפען, האסען —
דאס איהר מענשען זינד בעווייזט!

*
און ניט צימערט פיר דיא הענקער!
שטערפען וויא א פרייער מאן —
איז דאך לייעפער פירן דענקער,
וויא זיך צו בוקען צום טראן.

*
נאך דיא שטורמען, פרעסט און שנייהען,
קומען וועט דער שעהנער מאן,
וואס מיר וועלען יעצט פערזייען —
וועט דאן בליהען פראנק און פריי!

*
און א יעדער וועט געניסען,
פון דעם ריינעם פרייהייטסבוים,
זיסע פריכטע, וואס פערזיסען
יעדעס הערן און יעדען היים!

*
פארווערטס! שטופט דיא פרייהייטס רעדער!
ארבייט, ערנסט פול מיט גייס! —
מיטן שווערד און מיטן פעדער, —
דאס איהר מענשען זינד, בעווייזט!

צו דיא ארבייטער פרויען.

געווידמעט „דער ארבייטער פרויען ארגאניזאציאן“.

ארבייטער פרויען, ליידענדע פרויען!
פרויען, וואס שמאכטען אין הויז אין פאבריק
וואס שמעהט איהר פון ווייטען? וואס העלפט איהר ניט בויען
דעם מעמפעל פון פרייהייט, פון מענשליכען גליק?

העלפט אונז טראגען דעם באגער דעם רוטען,
פארווערטס, דורך שמורם, דורך פינסטערע נעכט!
העלפט אונז ווארהייט און ליכט צו פערברייטען,
צווישען אונוויסענדע, עלענדע קנעכט!

העלפט אונז דיא וועלט פון איהר שמוץ ערהייבען!
אללעס אפפערען, וואס אונז איז ליעב:
קעמפפען צוזאמען, וויא מעכטונגע לייבען
פיר פרייהייט, פיר גלייכהייט, פיר אונזער פרינציפ!

ניט איין מאל האבען שוין נאבעלע פרויען,
געמאכט ציטערען הענקער און טראהן,
זיי האבען געצייגט, אז מען קען זיי פערטרויען,
אין ביטערסטען שמורם דיא הייליגע פאהן.

דערמאנט זיך אן אייערע רוסטישע שוועסטער,
ערמארדעט פיר פרייהייט פון צאר דעם וואמפיר,
פערמאטערט ביז מוידט אין דיא שמיינערנע נעסטער,
פערגראבען אין שניי אין דעם וויסמען סיביר.

געדענקט איהר דיא נעמען, דיא הייליגע נעמען:
פערזאוסקאיא, העלפמאן, גינזבורג און נאך
טויזענדע, וואס פלעגען זיך שעמען
צו טראגען געהארזאם דעם שקלאפעניאך?

זיי זיינען אין שמורם זא העלדיש געשטאנען,
געטראגען אין פינסטערנים האפפנונג און ליכט!
ראכע גענומען פון ווילדע טיראנען,
שטאלץ געקוקט דעם מוידט אין געזיכט!

געדענקט איהר זיי? דאן זאל זייער לעבען
בעגייסטרען אייך! איהר זאלט מיט ערפאלג
לעהרנען און דענקען, קעמפפען אונד שמרעבען
צו פרייהייט און גליק פיר דאס ארבייטער פאלק!

אויף א באלל.

וואס שמעסט דוא, בלאסער טרוימער!
געזונקען דעם קאפ אויפ'ן ברוסט?
זעה דייע שוועסטער און ברידער
זינגען און מאנצען מיט לוסט!

*

זעה, וויא עס טראגען זיך פאארלאך.
בעפליגעלט פון זיסע מוזיק—
בעקעלאך גליהען, און אויגען
בליצען מיט יוגענד או גליק.

*

נור דוא ביזט בלאס און פארטרויערמ,
נור דוא ביזט וויא אימער אליין!
אליין, וויא א שטורם וואלקען,
אליין, וויא א פעלזען שטיין!

*

דוא שמעסט און דענקסט, אז מארנען
וועט דיא העסליכע טיראני
וועדער דריקען און ווארגען
דיא קינדער פון שקלאפעריי!

*
און דיא שעהנע אויגען, וואס בליצען
יעצט, מיט ליעבע און מוטה,
וועלען זיין פייכט מיט מרעהרען
אונמער דעם אויספיימערס רוטה!
*

און דיא בעקעלאך, וואס גליהען
יעצט, וויא א ראזע שעדן,
וועלען פון שמערצען ווערען
בלאס וויא א מארמאר-שטיין!
*

און דער שעהנער מונד, וואס זינגט יעצט
דאס ליעד פון פרייהייט און גליק,
וועט מארגען דאס לעבען פלוכען —
אין דער פינסטערער פאבריק!
*

זא דענקט דער בלאסער טרוימער...
ער דענקט און שמעהט אליין, —
אליין, וויא א שמורס-וואלקען,
אליין, וויא א פעלזען-שטיין.

זינגט מיט לוסט!

איך זאל האבען הונדערט קעפ,
וואלט איך אללע אפגעגעבען
פיר מיין גרויסען אידעאל,
ווייל אהן איהם וואס איז דער לעבען?

*

הייסט דאס לעבען? איממער זעהן,
וויא עס וועלקען ארום דיר
זינגע בלומען און עס פליעסען
הייסע טרעהרען אהן א שיעור?

*

הייסט דאס לעבען? פיר א שווינדלער
שוויגענד אנבייגען דעם קאפף, —
קלייבען ברעקלאך, וואס ער ווארפט דיר,
וויא א הונד פון מיש אראפ?

*

גוט איז דעם, וואס קען ניט לעזען,
אויף דיא מענשליכע געזיכטער. —
גוט איז דעם, וואס איז קיין דענקער —
גוט איז דעם, וואס איז קיין דיכטער —

גוט איז דעם, וואס האט אין הערצען
אללעס מענשליכעס פארלאשען.
מעג דיא וועלט אין טרעהרען שווימען,
ער וועט צעהלען זיינע גראשען...

*

אבער דער, וואס ווייס צו לעזען
ניט נור ביכער און ראמאנען,
דער וואס קען אויף לעזען הערצער,
וואס פארבלוטען פון טיראנען. —

*

אויף דיא מארמאר ווייסע וואנגען,
אין דיא אויגען וואס זינד פייכט—
קענט איהר אונזער וועלט ערלעהרנען,
בעסער וויא פון בוך פיללייכט. —

*

קוקט זיך צו, צו דיא געזיכטער,
צו דיא טרויעריגע, בלאסע,
פון דיא היימלאזע בערויבמע
קינדער דער פערשקלאפטער מאסע!

*

וואס פיר שמערצען! וואס פיר ליידען!
זיי צורייסען מיר מיין ברוסט!
און אויף קוק מיט ווילדען צארן,
ווען מען זאגט מיר: „זינגט מיט לוסט!“

*
זינגט מיט לוסט? אה, דומע שקלאפען!
רופט דיא מענצער! דיא פאיאצען!
און זיי וועלען אמוזרען
איין מיט פריקען און מיט מאצען!

*
אבער ווייסט, אז אויך פאיאצען
לאכען יעצט דורך הייסע טרעהרען,
און דער הונגעריגער מענצער
מאנצט מיט פלוך פיר זאמע העררען.

*
פרייד איז יעצט ניטא ביי קיינעם,
יעדען איינעם איז יעצט שלעכט,
פון דיא גלענצענדע באנקירער,
ביז דיא אונטערדריקטע קנעכט.—

*
ווייל דער רייכער ווייס זיין ענדע:
דאס פון בערויפטען פאלק,
פון פארבלוטטיגטע געשפענסטער,
ווערט עד טאג און נאכט פערפאלנט.

*
און דיא ארעמע—זיי ליידען,
ווייל זיי האבען קיין פערשמאנד,
אום צו רייכען זיך וויא ברידער,
אין דעם פרייהייטס קאמפף דיא האנד. —

*

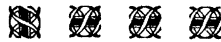
זאגט, וואס איז א דוצענד שווינדלער
געגען זא פיעל ארבייטס לייט?
נור א ביסעל מומה און אהדות,
און מיר וועלען זיין בעפרייט!

*

דאך גענוג... עס איז זא קלענליך
רופט דיא טענצער, דיא פאיאצען!
און זיי וועלען פיר אייך שפרינגען
מיט דיא פויקען, מיט דיא מאצען!

*

אבער ווייסט, אז אויך פאיאצען
לאכען יעצט דורך הייסע מרעהרען,
און דער הונגעריגער טענצער
טאנצט מיט פלוך פיר דיא זאמע העררען.—

סאפּיא פּעראַווסקאָיא.

(געווידמעט מיין שוועסטער שרה ערעלשטאדט.)

דאס וואר א פרוי! זעלמען זיינען פרויען
זא בראוו, זא נאבעל, זא גייסטיג וואונדערשעהן,
זיא וואר בערופען דעם פרייהייטס-מעמפעל בויען
און מיט איהר בלוט האט זיא געפארבט זיין שטיין.

*

דאס וואר א פרוי! דרייסטער פון א מאן
האט זיא געקעמפט פיר פרייהייט און רעכט!
זיא האט געהאמערט דעם זארג פירן מיראן
און האט געריסען די קייטען פון דיא קנעכט!

*

איהר פאטער האט זיין שעהנעם קינד ערצויגען
צווישען רייכטהום, בלומען און מוזיק;
איהר יוגענד, וויא א העלער רעגענבויען,
האט געשיינט מיט לייעבע און מיט גליק.

*

עס פלעגען שמונדען, וויא זיסע שמראמען, פליסען
אין פרייד, אויף בעלער, ביז א נייער טאג
האט זיא ערוועקט פון איהר חלום זיסען,
וויא דער קלאנג פון א שמורם-גלאק!

*

זיא האט זיך אויפגעכאפט, און מיט ווילדען צארען
אראפגעריסען פון קאפ איהר בלומענקרוין;
טרייהייט האט זיא דעם ארעמען פאלק געשווארען —
קעמפפען, לעבען, נור פיר איהם אליין!

*

זיא האט פערלאזען דיא וועלט פון רייכע גראפען,
אין פראסטע לאפטשעס און א סאראפאן
איז זיא אוועק צו אונטערדריקטע שקלאפען,
פרעדיגען האס צו דעם מיראן.

*

זיא איז אוועק צו דיא, וואס זעען, שניידען
פיר אונז דאס פרויט מיט זייער שווייס און בלוט,
און אליין נור קעלט און הונגער ליידען
און שמעקן פיר דעם רויבער אהן א הוט.

*

צו זיי האט זיא געפראכט דיא פרייהייטס-לעהרע
און האט מיט טרערען דערלאנגט דעם פאלק איהר האנד,
זיא האט אין איהם געוועקט זיין מענשענעהרע
גערופען איהם צום קאמפף, צום וויעדערשטאנד!

*

אוועק זינד יאהרען, און זיא האט פערשטאנען
אז דאס ווארט איז שוואך, עס האט קיין ווערטה
אין דעם קאמפף מיט הערצלאזע מיראמען!
און זיא געהמט אין האנד דיא פרייהייטס-שווערד!

*

זיא קעמפט און גראפט א טיעפען שווארצען קבר
פיר דעם מיראן אין גאלדענעם פאלאסט. —
ווער האט, וויא זיא, די מיראניי געהאסט
מיט יעדען טראפפען בלוט, מיט יעדען אבר?

.....

*

אם ענדע איז דער ראכע-טאג געקומען,
פּעראוסקאיא הייבט אויף איהר ווייסע טוך...
א באמבע דונערט... און אין בלוט פּערשוואומען
שמירצט דער מיראן, פאלט מיט א ווילדען פלוך!

*
.....

זיא וואר דערווארגען פון געקרוינטען הענקער —
דאך איהר גייסט לעבט און ווירקט נאך יעצט,
פון הערצער עדעלע און פון פרייע דענקער
געליעבט, געאכטעט, בעוואונדערט און געשעצט.

*

זיא שוועבט פאר מיר, דיא געטין וואונדערשעהנע!
בעצויבערענד, ענטשלאסען, מילד און דרייסט,
און זיא ערפיהלט מיין הערץ מיט פערל ריינע
און בעפליגעלט מיין פערשקלאפטען גייסט!

*

איך הער איהר שטימע: עם שרעקט מיך ניט דער היינגען,
ליעבע מוטער! מיט מיין טוידט אצינד
וועל איך מעהר דער פרייהייט נומצען בריינגען,
וויא מיט מיין לעבען. פארגיב דיין ארעמעס קינד!

*

אה, זיסע ווערטער! אה, הייליגעס געזיכט!
לאז יעדער מענש דיך אין זיין הערץ פערשליעסען
און, וויא א פרייהלינגס-זונג, וועסט דו זיין וועג בעניעסען
מיט בלומענדופט און וואונדערבארעם ליכט!

לואיזע מישעל.

צווארפען דיא גלענצענדע לאקען
מיט מעכטיגען שווערד אין דער האנד,
האט זיא געקעמפט אונערשראקען
געגען דער שקלאפענשאנד!

*

מיט א מוטה, א וואנדערבארען,
האט זיא געבויט באריקאדען
און האט דיא ביקסען געלאדען
פיר דיא קעמפענדע קאמונארען.

*

צווישען דאנערנע קאנאנען
און פייער פון פולווער און בליי,
האט זיא געשמורמט דיא טראהנען
פון דער הערשענדער מיראניי!

*

פון דער בלוטיגער שלאכטפעלד-טריבונע
מיט דעם שטאלצען פאלק פון פאריז,
האט זיא פראקלאמירט דיא קאמונע,
דעם פרייהייטס פאראדיז!

*
דאָך ניט לאנג האבען רויטע פאהנען
געפלאטערט אין פרייעם פאריז;
דער פיינד איז מיט מארד קאנאנען
בעפאלען דעם טרוימענדען ריעז!

*
עס פאלט דיא קאמונע... זיא בלוטיגט;
דאָך ווייט איז דער פיינד פון ערפאלג;
דער פרייהייטס־גייסט האט זיך מוטהיג
ערהויבען צום ליידענדען פאלק.

*
און טויזענדע בראווע קאמעראדען,
וואס ווארען אין קאמפף געשמירצט,
וואס האבען דיא באריקאדען
מיט הייליגע בלוט בעשפריצט.

*
לעבען נאך יעצט — און „נאך ראכע“!
רופט זייער שטימע מיט מאכט;
זיא רופט פיר דער הייליגער זאכע
צום לעצטען בלוטיגען שלאכט!

*
לואיזע מישעל איז געבליעבען
צו קעמפפען פיר פרייהייט און רעכט,
צו האסען טיראנען, און ליעבען
דיא עלענדע ליידענדע קנעכט. —

*
זיא פּרעדיגט אונער־שראקען:
„פּרייהייט, גלייכהייט און ליכט“
און ציהט דיא אלארם גלאקען.
און וועקט אונז צו מאהן אונזער פּפליכט!
*

פון דער הייליגער פאלקס־מריבונע,
פון ווילדע מיראנען פערפאלגט,
שרייט זיא: עס לעבע דיא קאמונע!
עס לעבע דאס ארבייטער פאלק!

דער לעצטער סמרייק.

וויא לאנג, א וויא לאנג וועט איהר, ברידער, נאך סמרייקען
פיר דאס שטיקעלע שקלאפענברויט?
וויא לאנג וועט איהר שמאכמען, וויא לאנג וועט איהר בלוטען
אין פינסטערניש, הונגער און גויטה?

*

וויא לאנג וועט איהר שמיין מיט א נאקעמען רוקען
אונטערן בייטש פון מיראן,
און שווימען פון וויגעלע ביז צו דעם קבר
דורך א בלוטיגען אקעאן?

*

זאג מיר, דו מעכטיגע, רייכמהימער-שאפענדע,
אייזערנע ארבייטער קראפט:
וואס האלט דיך געפונדען? וואס צווינגט דיך פערפלייבען
ביי עמליכע רויבער פערשקלאפט?

*

וואס דארפסטו שמאכמען אין טענעמענטיהייזער,
וואו אויף דיר קוקענדיג וויינען דיא ווענט?
דער גאלדערנער שליסעל פון פרייהייט גן עדן
ליעגט דאך ביי דיר אין דיא הענד?

*

וואך אויף! און טרייסעל אראפ פון דיא שולמער
דעם מויזענד-יאהריגען שמויב!
מיט איין קרעפטיגען שמויס, צוואלגער, צושמעמער
דיין תפיסה, דוא ארביימער-לייב!

*

רוף צונויף דייע שוועסטער און ברידער,
און אונטער דער רוימער פאהן
וועלען מיר אללע א סמרייק ערקלעהרען
דיא אויסביימער, געלדזעק און מראהן!

*

מיר וועלען סמרייקען פיר פרייע ארבייט,
וואס ווייסט ניט פון הערר און קנעכט!
מיר וועלען סמרייקען פיר פרייהייט און גלייכהייט,
פיר דאס הייליגע מענשענרעכט!

*

מיר וועלען סמרייקען פיר א פרייע וועלט
אהן פלוטהינד, אהן מארד-אינסטרומענטען,
וואו פרייע ליעבע און דער פרייער פערשמאנד
וועלען זיין דיא פרעזידענטען!

*

וואו אלע מענשליכע פערגעניגען
וואס דיא וועלט קען געבען גור,
וועט יעדער פראנק און פריי געניעסען
אויףן בוים דער נאמור!

*
פיר דיעזען גרויסען אלוועלמליכען סמרייק,
פער אייניגט זיך ארבייטער מאסען! —
ווען איהר געווינט שוין דאס שקלאפענברויט,
בלייבען הונגעריגע אויף דיא גאסען!

*
און וואס טויג ברויט, ווען דיא הענד זינד אין קייטען,
און דאס הערץ איז פול מיט גאל?
אה נין, נור פרייהייט קען מענשען רעטען
פון פינסטערען יאמער-טהאל!

*
צו איהר לאמיר שמרעבען! פיר איהר לאמיר קעמפפען
ווייל זיא אליין איז נור ווערמ,
אז דער ארבייטסמאן זאל קושען איהר שמערן
און ציהען פיר איהר זיין שווערד!

*
נור לאמיר ברידער, פערשמעהן מיט קלארהייט,
וואס מיר ווילען, און וויא אזוי,
גיט „ברויט אדער ארבייט!“ — טוידט אדער פרייהייט!
דארף זיין אונזער געשריי

*
פארווערטס, ברידער! צום לעצטען סמרייק
אונמער דער רויטע פאדן!
זיין נאמען מאכט צימערען אלע מיראנען
ער הייסט רעוואלוציאן!

דער שניידער.

אט זיצט א שניידער אן אלטער
מיט ווייסע גרויע האר,
זיין שער און נאדעל האלט ער
שוין גאנצע פופציג יאהר.

*

ער זיצט אין דרייען געפויגען,
ער ארבייט מאג און נאכט,
מיט טרעהרען אין דיא אויגען,
נייט ער, זיפצט און טראכט...

*

„אזעק זינד מיינע יאהרען
אין פינסטערניש און נויטה,
דיא כוחות און ארבייט פארלארען,
און דאך קיין רוה, קיין ברויט.

*

איך מוז הארעווען, מוז זארגען,
עס פלאצט אין מיר דיא גאל,
ווייל עס דארף האבען מארגען
דעם פראג א פראנט צום באלל.

*
דער פראק מוז אויף איהם ליגען.
זא גלאם, קיין קנייטש, קיין פלעק,
זאנסט קען דער שניידער קריעגען,
פון גוטען באם דיא מעק.

*
גלענצען מוז ער וויא א שמערן
אין פראק דער מאדנער העלד—
פון דעם ארעמען שניידער'ס טרעהרען,
וואס ווייס פון זיי דיא וועלט?

*
אט געהט דער שניידער ארעם,
צופראכען, שוואך און בלאם,
זיין ארבייט אונטערען ארעם,
זיין געזיכט פון טרעהרען נאם.

*
דער באם וויל ניט בעצאהלען,
דער ראק ליגעט עטוואס שלעכט:
פון הונגער ווער געשוואלען
און ארבייט וויעדער נעכט!

*
דארט אין א שמוב א קאלטער,
דארט ווארט מען שוין אצינד,
אז ברויט בריוונט באלד דער אלטער
און א פעני פיר דעם קינד.

*
„איך קען מײן האלז נישט שניידען,
דער באס נישט קיין פיאמאק,
נאך מוזט איהר הונגער ליידען,
א קנייטש איז דא אין פראק!“

*
איהר שמערץ קען דיא פרוי נישט האלמען,
זיא וויינט, ווערט בלאם וויא מוידט,
דיא קינדער קוקען אויף דעם אלטען,
קוקען און בעטען ברויט...

*
אה מענשען רייכע, זאמע,
קוקט אייך צו נאר גוט!
אויף אייערע קליידער גלאמע
ליענט דעם שניידערס בלוט!

עלענד.

עלענד צו זיין—אה! וואס קען זיין שלימער?
עס ליגעט אויף דיין ברוסט א שמיין.
זעהסט טויזענדע מענשען און דאך פיהלסטו איממער,
אז דוא ביזט אליין... אליין!

דוא זעהסט, ווי דיא וועלט ווערט אין טרעהרען פערטרונקען
וויא דער פרייהייטס גייסט איז פעהאסט:
און עלענד שמעהסטו, דיין קאפף געזונקען,
וויא א ניט געפעטענער גאסט.

דוא האסט ניט פאר קיינעם דיין טרויער ענטדעקען,
אללעס דורשמעט יעצט געלד און בעטרוג,
דוא האסט ניט קיין פריינדליכע האנד, וואס זאל וועקען
דיין מומה מיט א ווארעמען דרוק.—

דיין שטאלצער גייסט רייסט זיך העכער און העכער,
דאך בייגט זיך אין שמורם דיין גוף—
און, וויא פון א טורמע א יונגער פערברעכער,
קוקסט דוא מיט טרויער ארוף.—

עלענד געהסט דוא דיין וועג פאראיבער,
דעם וועג פון דערנער און שמיין,
דוא צאפעלסט זיך אין דעם פרייהייטס פיבער,
דוא קעמפסט און פאלסט אליין!

דער פריהלינג.

דער פריהלינג איז געקומען,
דיא זאננע גלאנצט און לאכט,
פראכטפאל שמעקען דיא פלומען—
אללעס האט אויפגעוואכט.

דיא נאכמינאל זינגט, דיא שמערן
בעלייכמען דיא שעהנע נאכט,
אין פריהלינג מרויכט זיך זא גערן—
איך וואנדער ארום אין מראכט.

איך מרוים ניט, וויא גליקליכע דיכמער,
פון וויין און פון לייעבע אין מאי,
אהן וויין זיינען מיר ניכמער,
אהן לייעבע זיינען מיר פריי.

איך מראכט פון דיא שקלאפען-געצעלמען,
וואו אללעס איז פינסטער און שטום,
וואו מען זעהט נור זעלמען
א קראנקע, פערוועלקטע בלום...

וואס ווייס מען דארט פון א פריהלינג,
פון הייליגע לעפענספרייד?
מען שלאגט זיך ארום פיר א שילינג,
מען עסט דארט פערניפטעמעס פרויט.

געזונקען אין אבערגלויבען
גלויבט מען אין גאט און אין שד,
מען לאזט זיך דריקען און רויבען,
מען שמארבט אויפ'ן שקלאפענ-בעט.

קיין גאלדענע פריהלינגס שמראהלען
קומען אהין ניט אריין;
אין פינסטערניש לעפען און פאלען
דיא קינדער פון קעמען און פיין.

נאכמיגאל, זאנענשיין, בלומען,
הייליגע שעהנע נאטור!
וויא זאל איך בעגריסען דיין קומען,
ווען דוא ביסט פיר דעם רייכען נור?

ווען איך זאל זעהן בליהען
יעדעס מענשליכעס הערץ ארום מיר,
איך וואלט מיט טרעהרען קניען,
הייליגע געטין פיר דיר!

דיינע שמראהלען און פארבען
וואלט איך בעזונגען מיט לוסט;
איך וואלט אויך גליקליך שטארבען
אויף דיין שטאלצע, מילדע ברוסט!

דאך יעצט, ווען טרעהרען פליעסען,
און דער גאט מאמאן
האט מיט זיין שווערד צוריסען
דעם פאלקס הייליגע פאהן.

ווען קייטען, בארבארישע קלינגען
אין דער „פרייער רעפובליק“—
זאג, וויא קען איך זינגען
דאס ליעד פון פרייהייט און גליק?

אונזער אידעאל.

נאך ניט איין מאל וועלען מיר פאלען
אין קאמפף פיר אונזער אידעאל,
פון געגנער ביטערע פערלוימדעט,
פערפאלגט, פעראכטעט איבעראה.

*

ניט איין מאל וועלען „קלוגע ברידער“
פון אונזערע וואונדען מאכען שפאם,
אונזער ברודער-האנד פעגעגענען
מיט שלאנגען-גיפט און ווילדען הא

*

ניט איין מאל וועט דיא דומע מאסע
פון דעמאגאגען אנגערעדט,
מיט שמוטיץ פערווארפען אונזער פאהנע
און קרייטציגען אונזער פראפעט.

*

ניט איין מאל וועט מען נאך בעשאפען
א שפאגעל-נייע שקלאפען-רום,
און זאגען אונז: אט דאס איז פרייהייט,
נעהמט שנעל אראב פאר איהר דיא הוט!

*

דאך וועלען מיר געהן מיט אונזערע וועגען,
פון אונזערס טרעטען מיר ניט אפ,
ווען אויף פיר יעדען שריט צו פרייהייט
פעצאהלען מיר מיט אונזער קאפ!

*
מיר ווילען קיין רעפארס-גליקען,
דען געגען אונזער אידעאל
זיינען זיי, וויא יאהר-צייט ליכטלאך;
געגען א העלען זאגען-שמראהל.

*
האלבע פרייהייט איז קיין פרייהייט!
דאס איז פארפוצטע שקלאפען שאנד,
זיא וועט זעמיגען אונזער מאגען
און ארעסמירען דעם פערשמאנד!

*
מיר ווילען אונבעגרענצטע פרייהייט,
וואו דאס געזעץ איז דיא נאמור,
וואו מיט א פולער ברוסט וועט אמהעמען
דיא ריינע מענשליכע קולמור!

*
וואו מונסט, וואו וויסענשאפט און ווארהייט
וועלען פילייכט צום ערשטען מאל,
פון זיך אראב-ווארפען דיא קייטען
און פריי ערהויבען זייער קול!

*
און וויא מען זאל אונז ניט פערלוימדען,
פערדאמען, דריקען איבעראל —
מיר געהען פארווערטס, איממער פארווערטס,
צור ליכט צו אינזער אידעאל!

דער אידישער פראלעטאר.

(געזונגען מיטן מאטיוו פון דער רוסישער רעוואלוציאנערער ליעד
„וויא זשערטוואָי פאלי...“)

פרידער מיר טראגען א דרייפאכע קייט –
אלס אידען, אלס שקלאפען, אלס דענקער,
מיר ווערען געיאגט און געמאטערט צום טוידט
פון אנטיסעמיטען און הענקער!

עס דריקט אונז אין רוסלאנד דער ווילדער קאצאפ,
און דא, אין דער פרייער מדינה
פארקערקערט מען אונז אין דעם פינסטערען שאפ,
וואו מיר בלוטען ביי דער מאשינע!

דיא בלומעלאך יונגע, וואס פאנגען ערשט אן
צו לאזען דיא עדעלע קווייטען,
ווערען צוטראטען פון געלדזעק און טהראן,
פערמאטערט אין שקלאפען-קייטען!

מען מאכט אונז פיר בעטלער, מען מאכט אונז פיר קנעכט
מען ווערגט אונז, מען בייגט אונז אין דרייען,
מען זאגט אונז: אללעס דארף זיין פיר אייך רעכט,
און רויבט מען אייך, טארט איהר ניט שרייען!

דאך פרידער, עס לעבט נאך דער הייליגער גייסט,
וואס מאכט פיר א העלד אויף דעם שלאפען,
וואס ווארפט אום דיא קערקעס, דיא קייטען צורייסט
און בעפרייט דיא פערמאטערטע שקלאפען!

ער וועט אונז העלפען, פון דרייפאכען פלוך
דיא ארבייטער מאסע, ערלעזען,
נור דאן וועט דיא מענשהייט איהר מאגע-בוך
אהן מרעהרען, אהן שאנד קענען לייזען!

ברידער, מיר מוזען דיא ליידענדע ערד
פון קייטען, פון מרעהרען בעפרייען!
שולטער אן שולטער, מיט פאנצער און שווערד,
פארווערטס אין דיא קעמפפענדע רייהען!

וואס שווערער דער קריעג, דאס זיסער דער זיעג,
דאס פראכטפאלער זיינען דיא פירות!
און ווער עס פאלט אין פרייהייטס-קריעג,
דער לעבט אין דיא קומענדע דורות!

וואס טויג אונז דאס לעפען אהן פרייהייט, אהן רעכט,
אונטערען בייטש פון טיראנען!
ביז וואנען וועלען מיר בלייבען נאך קנעכט
הימלאזע שקלאפען—ביז וואנען!?

ברידער, שווערט דיא פערבלומיגטע ערד,
דאס פאלק פון טיראנען בעפרייען!
שולטער אן שולטער מיט פאנצער און שווערד,
פארווערטס אין דיא קעמפפענדע רייהען!

אויף דער וואכע?

געקריינט פון פיינד מיט גיפטיגע דערנער,
פון גוטע פריינד פערגעסען, פערלאזט—
וויא אויף דער וואכע אן אלטינקער זעלנער
שמעהט ער אליין אויף זיין הייליגען פאסט!
*

דיא נאכט איז פינסטער, עס רעגענט און האגעלט,
עס הערט זיך אין ווינד א ווילדער געוויין—
אך, וויא עלענד איז דער און פערוואגעלט,
ווער אין שמורם שמעהט אויף דער וואכע אליין!
*

אליין, פערגעסען פון פריינד און פרידער,
אליין, וויא א שיפעל אין שמורמישען מעער,
אמ, אמ ווארפט דיר דער שמורם אנידער
און פון דער האנד פאלט דאס געווער!
*

דאך ניין, ער דארף ניט, ער טאר ניט יעצט פאלען!
ער ראנגעלט זיך מיט שמורם און קעלט,
ער הויפט אויף דאס געוועהר, פייערט סיגנאלען...
און עס ענפערט איהם נור דאס עכא פון פעלד!
*

און עס פיללען זיך אן זיינע אויגען מיט טרעהרען,
דאס הערן ווערט פערגליווערט אין ברענענדען פראכט
און ווען עס וועט אויפגעהן דער מארגענ-שמערען
געפינט ער איהם טויט אויף זיין הייליגען פאסט...

וואכט אויף!

וויא לאנג, אה וויא לאנג וועט איהר ברייבען נאך שקלאפען?
און טראגען דיא שענדליכע קייט!
וויא לאנג וועט איהר גלענצענדע רייכטהימער שאפפען,
פיר דעם וואס בערויבט אייער ברויט!?

*

וויא לאנג וועט איהר שמעהען אייער רוקען געפויגען,
ערנידעריגט, היימלאז, פערשמאכט!
עס טאגט! וואכט אויף! עפענט דיא אויגען!
ערקענט אייער אייזערנע מאכט!

*

פרעדיגט דיא פרייהייט פון קאמפף באריקאדען!
ערקלעהרט דיא שיראנען א קריעג!
מוטא און ענטשלאסענהייט, בראווע קאמעראדען!
וועלען אייך פיהרען צום זיעג!

*

הייטען און טהראנען, אללעס מוז פאלען,
אונטער דעם ארבייטערס שווערד!
מיט דופטענדע בלומען, מיט גאלדענע שטראהלען!
וועט פרייהייט בעציערען דיא ערד!

און אללעס וועט לעבען, ליעבען און בליהען,
אין פרייהייטס גאלדענעם מיא!
פרידער גענוג פאר טיראנען צו קניען!
שווערמ, דאס איהר מוזט ווערען פריי!

*

קלינגט איבעראל אין דיא פרייהייטס גלאמען!
פערזאמעלט דיא ליידענדע קנעכט!
און קעמפפט בעגייסטערט, קעמפפט אונערשראקען
פיר אייערע הייליגע רעכט!

„מײן פריהלינגס־ליעד“.

פיר דען „מארגענשטערען“

איך הער מען זינגט פון דער פריהלינגס זאנגע.
פון דער זיסער נאכטיגאל,
און איך זעה נור קאלטע פערפראדענע הערצער
און הער קייטען־מוזיק איבעראלל...

*

וואס איז מיר פריהלינג, וואס איז מיר ברומען?
דאס געניעסט יעצט נור דער מיראן!
ער לאזט נור איבער דיא גיפמיגע דערנער
פיר דעם ארעמען ארבייטס־מאן!

*

וואס ווייס א שקלאף פון דעם זיסען פריהלינג?
פיר איהם איז נור שטורם און פרעסט,
נישט מיט געזאנגען, מיט זיפען און קרעכצען
איז פולל יעדער ארבייטער נעסט.

*

עס וועט אויך קומען א מאל דעם ארבייטערס פריהלינג,
דער פריהלינג פון פרייהייט און ליכט,
ווען א שמראהל פון גליק וועט אויך פריעהליך שפיעלען
אויף דעם ארבייטערס בלאסטע געזיכט!

*

ווען אויך פיר איהם וועלען בליהען דיא ראזען
און זינגען דיא נאכטיגאל,
און זיס וועלען רוישען דיא גרינע וועלדער,
און דער זילבערנער וואסערפאלל...

*

ווען אויך דעם ארבייטערס פרויען און קינדער,
— און ניט דעם רייכענס נור —
וועלען געניעסען דעם זיסען גן-עדן
דער שעהנער, דער רייכער נאטור!

*

ווען יעדעס מענשליכעס הערץ וועט בליהען
מיט ליעבע, מיט הומאניטעט!
איך יענעס פרייהלינג וועל איך בעזינגען
שוין ניט וויא א טרעהרען-פאעט

*

איך וועל איהם בעגריסען, וויא דיא ערשמע ליעבע
א ליעבענדעס הערץ בעגריסט.
איך וועל איהם בעזינגען, וויא עס קען נור בעזינגען
א דיכטער און סאציאליסט!

*

איך וועל איהם בעגריסען און וועל גערן קישען
זיין יעדען הייליגען טרום...
אונד אין יעדעס הערץ וועט אפקלאנג געפינען
מיין ליעבע, מיין פרייהלינגס ליעד!

אלבערט פארסאנס.

„לאָז דיא שטיממע פון פאלק געהערט ווערען!“
(א. פארסאנס).

ער איז וויא א מעכטיגער אייכענבוים,
געשמאנען אין שמורם ווינד!
דיא פאלקס טריבונע וואר זיין היים,
דאס פאלק זיין ליעבלינג, זיין קינד.

*

קיינער האט וויא ער, ניט פערשמאנען
זא גוט דעם גייסט פון פאלק,
און קיינער וואר פון ווילדע טיראנען
זא אונערפארמליך פערפאלגט.

*

ער האט צום פאלק אין זיין שפראך גערעדט,
בענוצט איהם פערשמענדיגע וואפען,
ער וואר א קעמפפער, א פרייהייטס פראפעט,
פיר דיא ווייסע און שווארצע שקלאפען!

*

ער האט דיא שקלאפען-וועלט בערייזט
און מיט טרעהרען בענעצט איהרע קיימען,
איבעראל פלעגט זיין פרייער גייסט
דיא שמאלצע פליגעל פערשפרייטען!-

צווישען שטיינ-ברעכער, שמידען און וועבער,
אין יעדער שקלאפען-געצעלט—
ער האט אין דיא מיינס פון קאהלען-גרעפער
זיין פרייע מריבונע געשמעלט!

*

אונטערען אפענעם הימעל, אין רעגען, אין פרעסט
האט ער דיא פרייהייט געפרעדיגט!
און מיט זיין דונערדען פראטעסט
דיא ליידענדע שקלאפען פערטהיידגט!

*

ער וואר א מאראט אין דיא פלאמענדע רעדעס,
אספארטאקום אין ווידער'שמאנד,
א מאן פון פאלק, א שמענדיגער עדות
פון ארבייטערס טרעהרען און שאנד.

*

פיר זיין גייסטיגען אויג האט איממער געשוועבט,
דיא גרויסע רעוואלוציאן,
ער האט מיט איהר געאטהעמט, געלעבט,
מיט זיין בלוט געפארבט איהר פאהן!

*

ער האט אין דעם קלאנג פון קייטען געהערט
דעם קרעכץ פון פערוואונדעטער פרייהייט,—
וואס וואר אונטערדריקט פון'ם בלומיגען שווערד,
געשענדעט פון מענשליכע נארהייט.

זיין הערץ וואר אן אפענער הייליגער בוך,
פון א ערנסטען קעמפפער און דענקער—
וויא בימער, וויא גרויזאם דארף זיין אונזער פלוך
צו זיינע פערפאלגער און הענקער.

*

פאלק! ער האט דיך געליעבט אהן א שיעור,
מעהר וויא זיך, וויא זיין פרוי און קינד,
ער האט געלעבט און געשטארבען פאר דיר —
ענדיג זיין ארבייט אצינד! —

דזשאן בראון.

געקריינט מיט בלומען אין וואשינגטאן,
דער פאמריאמישער זעלנער,
און דער פרייהייטס־קעמפער דזשאן בראון?
ער בלומעט אין גיפטיגע דערנער.

*

דער גאלגאן איז דיא קריין פון דעם העלה,
דער אמעריקאנער געשיכטע, —
וואס האט געזייהט אויפ'ן גייסטיגען פעלד
דער פרייהייטס הייליגע פריכטע.

*

עס האט געברענט אין זיין ליעבענדען הערצען
דער האס צו שקלאפען שאנד,
ער האט דער ערשמער דעם קנעכט, דעם שווארצען
דערלאנגט זיין ברודער האנד.

*

ער האט מיט זיין פלאמענדער שטיממע פערקינדיגט,
אז יעדער מענש מוז זיין פריי,
ער האט מיט זיין פרייהייטס־ליעבע געזינדיגט
געגען דער טיראניי.

*

מען האט איהם געפאנגען, מען האט איהם דערווארגען,
דאך פאלד נאך זיין העלדישען טוידט
האט אויפגעדעמערט דער גאלדענער מארגען,
געפאלען דעם ניגערס קייט.

פארביי זיינען יאהרען... מען האט ערפונדען
א נייע שקלאפען-נעץ,
און יעצט זיינען מיר אללע געבונדען
פון ארדנונג און געזעץ...

*

צוזאמען מיט אונזער ברודער שווארצען
זיינען מיר פערקויפטע קנעכט,
דאך לעבט דזשאן בראון אין אונזער הארצען, —
דער גייסט פון פרייהייט און רעכט.

*

ער איז דעם קעמפפענדעם ארבייטער ליעב,
אלס א וואהרער אמעריקאנער,
וואס האט געקעמפט פיר זיין פרייהייטס פרינציפ,
געשטארבען אין האנד מיט זיין באנער.

*

ער האט אונז געצייגט, אז פאלען און שטארבען
מוז דיא שקלאפעריי,
אז פעלקער פון אללע ראסען און פארבען
מוזען און וועלען זיין פריי.

לואים לינג.

ער שמעהט פאר מיר אין א שמראם פון ליכט,
אויף דער וועלט פערבלומיגט ביהנע,
עס רוהט אויף זיין וואונדער-שעהנעם געזיכט
דער פרייהייטס הייליגע שכינה.

*

יונג און קרעפטיג, אין שווארצע לאקען
מיט א שארפען אדלער-בליק,
וויא ברומס שמאלץ און אונערשראקען
וואר ער אין פרייהייטס קריעג.

*

א לייב אין קאמפף—זיין העלדישע ברומט
וואר מיט א בלומען-הארץ בעגאבען,
וואס האט מיט דער הייליגסטע ליעבע געוואוסט
צו ליעבען דאס, וואס איז שעהן און ערהאבען.

*

וויא מעכטיג האט געדונערט זיין שמיממע,
געפראנדמארקט דעם פאלשען געריכט,
וואס פיר ווארהיימען ביטערע, שלימע
געשליידערט דעם פיינד אין געזיכט.

*
„טיראנען! איך האס אייך מיט געזען,
מיט דיא פינסטערע סטאטמען
וואס פאנגען דאס ארעמע פאלק אין געץ
און צווינגען איהם ליידען און בלוטען!“

*
„איך זאג אייך אפען, איך גלויב אין קראפט,
אין קראפט פון דיא ארבייטער רייען,
געוואלד האט אונזער וועלט פערשקלאפט,
און געוואלד וועט זיא בעפרייען!“

*
„אויף אייערע בלוטיגע מארד קאנאנען
וועלען מיר ענטפערען מיט דינאמיט,
מיר וועלען פערניכטען דיא קייטען און טיראנען
מיט אונזער גיגאנטישען שריט!“

*
„איהר לאכט—איהר דיינקט: „ווארמ, ברודער, ווארמ,
מיר וועלען דיין שטיממע דערשטיקען, צושמערען
מערדער! דערשטיקט מיך! א צווייטער וועט באלד
אויף מיין הייליגען פאסטען זיך שטעלען!“

*
„און וועט פארטועצען אונזער הייליגע זאננע
מיט מעהר פייער און אייזערנעם מוטא,
טיראנען! ער וועט פון אייך געהמען ראכע,
פאר אונזער אונשולדיגעס בלוט!“

*

„איך פערדאם אייער מערדערשען פערזוך?
דערשטיקען דיא פרייע דענקער,
איך האם אייך, איך שיק אייך א דריי-פאכען פלוך,
היינט מיך דערפאר, איהר הענקער!...“

.
.

צו איהם האפען ערמארדעט דיא אונטערדריקער,
אדער ער זעלבסט מיט זיין פרייער האנד,
האט צושמעטערט זיין שמאלצען קאפ אויף שטיקער –
דאס איז אונז אונטעקאנט. –

*

נור לינג איז ניט מוידט... אויף דיא קאמפף-באריקאדען
שוועבט נאך זיין גייסט! און איהר הערמ,
וויא ער שרייט צו אונז: „פארווערטס, קאמראדען!
פארווערטס מיט פאנצער און שווערד!“

*

„אונזער ריימע פאהן כוז ווערען נאך רייטער
אין דעם לעצטען פרייהייטס קריעג,
דיא קברים פון קעמפפער זיינען הייליגע לייטער,
וואס פיהרען צו פרייהייט און גליק!“

*

אזוי זאגט צו אונז לינג, זיין שטיממע דונערט
און וועקט אונז צו אונזער פפליכט,
און דיא זון פון צוואנציגסטען יאהר-הונדערט,
שיינט אויף זיין שמאלצע געזיכט...

היינמיגע מענשען.

היינט זינד דיא מענשען גאנצע וועלטען
פון חכמה, פון דומהיים, פון פרייד און שמערץ,
אבער זעלטען, אף זעהר זעלטען
געפינט מען א ווארעמעס מענשליכעס הערץ.

מיר האבען זעהר פיעל מאראליסטען,
מיר האבען געזעצע אויף יעדען שריט,
שרייבער, רעדנער, גלענצענדע איסטען,
נור מענשליכע הערצער... דאס האבען מיר ניט.

מענשען האבען דאס הערץ פערלארען
אין ווילדען יאגד נאך געלד און נאך רוהם,
מענשען זיינען שטיינער געווארען,
וואו גיפמיגע שלאנגען קריכען ארום.

* * *

ווארעמע הערצער, עדעלע, זיסע,
וויא שווער איז אהן אויף דער לעפענס וועג,
דיא וועלט איז א דולהווי, דיא וועלט איז א תפיסה,
אין כמארע פערלירט זיך דער הייליגער צוועק!

צו מיין שוועסטער.

פיר דעם „מארגענשטערען“.

(געווידמעט אן אללע מיינע פערשקלאפטע שוועסטער).

שוועסטער מיינע גענוג שוין דיר זארגען,
נישט אייביג וועט פינסטער זיין,
עס מוז דאך קומען דער ליכטיגער מארגען—
דער הייליגער זאנענשיין.

לאז רוישען דער שמורם... מיט זיין ווילדען כעס
קען ער דעם שוועכלינג ערשרעקען,
דאך אין אונז דארף ער נור האס,
נור מומה צום קאמפף ערוועקען.

ליעבע שוועסטער! איך ווייס עס איז שווער
אונזער הערצען וויינען פערווערען,
דאך זעה אריין, וויא קליין איז דיין מרעהר
געגען ים פון מענשליכע מרעהרען.

זאלען מיר דען וויא קינדער קלאגען
 אויף דעם, וואס מיר לעבען שלעכט,
 און ביזן קבר דיא קיימען מראגען,
 וויא שוואכע געהארכזאמע קנעכט! ?
 אה, ניין! אײַך ווייס, אין דיר בליצט שוין דער פייער,
 וואס פלאקערט זא פריי אין מיין הערץ,
 אויף דיר איז דיא פרייהייט הייזיג און מהייער,
 דוא פערנגעסט צוליעב איהר דיין שמערץ.
 צוזאמען מיט מיר וועסטו געהן אין שמורעם,
 אין קאמפף געגען מיראניי,
 און העלפען צופרעכען דעם אייזערנעם טהורעם
 פון פינסטערנים און שקלאפעריי.
 דוא וועסט ניט פערקויפען דיין יוגענד, דיין לעבען,
 פיר בעללער שמאמעס און געלד,
 דוא וועסט זיך ווידמען דעם הייליגען שמרעבען-
 בעפרייען דיא ליידענדע וועלט.
 דוא וועסט לעהרנען מריי דיא ברענענדע פראגע,
 וואס ווערט „ארבייטער פראגע“ גענאנט,
 דוא וועסט דאן בעגרייפען דיא שרעקליכע לאגע,
 פון דעם פאלק אין יעדען לאנד.

דוא וועסט פערשמעהען פון וואנען דיא לארדען
האבען גענומען דאס רעכט
פערנעהמען דאס לאנד, מיט צוואנגס־ארבייט מארדען
מויזענדער ארעמע קנעכט.

דוא וועסט דאן געהן צו דיא ליידענדע שוועסטער
אין דער וועלט פון שווינדזוכט אונד נויטה,
אין מענעמענט הייזער, אין דיא פינסטערע נעסטער,
וואו דער לעבען איז ביטער וויא מוידט.

דוא וועסט מיט דעם פייער פון א לעבענדען הערץ
א נייע וועלט פיר זיי ענטדעקען,
און דארט וואו עס וואהנט נור פערצווייפלונג און שמערץ
א הייליגע האפפנונג ערוועקען.

דוא וועסט פון זיי בילדען נייע רעקרומען
פירן קעמפענדען פרייהייטס פאלק,
וועסט לעהרנען זיי דענקען, קעמפען אונד בלומען
פיר דאס פערשקלאפטע פאלק.

און דאן לעבע שוועסטער, וועסטו ניט זארגען,
וועסט ארביימען העלפען דער צייט,
בריינגען אים שנעללסטען דעם ליכטיגען מארגען,
ווען אללעס וועט ווערען בעפרייט.

נור דאס פאלק וועט דיר זיין הייליג און מדייער,
אין איהם דיין לעבען, דיין גליק,
און שטאלץ וועסטו שמעהען אין שמורם און פייער
פון דעם הייליגען פרייהייטס קריעג.

און ווען דער טאג דער פרייהייט וועט קומען,
וועט יעדער פראלאטאריאט
דיך קרוינען אין הערצען מיט גייסטיגע בלומען
און בעזינגען דיין העלדענמהאט.

דער קינדער מערדער.

איין אריגינעלעס בילד פון לעבען.

אין א קאלטע, פינסטערע ווינטער נאכט,
איז אין אפ'ס צום דאקטאר גראן
אריינגעקומען בלאס און פערשמאכט,
אן ארימער יונגער-מאן.

דער דאקטאר האט איהם געפרעגט וואס ער וויל,
ער האט געשוויגען א פאאר סעקונדען,
און האט מיט טרעהרען טרויעריג, שמיל
ענטדעקט פיר איהם זיינע וואונדען.

„איך בין ארעם, דאקטאר, שרעקליך ארעם!
איך האב א פרוי און קינדערלאך צוויי,
מיר לעבען אין איינעם אין דיא פינסטערע קברים,
וואו דיא ווענד זיינען בעדעקט יעצט מיט שניי...“

„איך בין אין א סמרייק שוין א מאנאט פיער
און קען קיין סענט ניט פערדיענען.
דער לענדלארד קומט יעדען טאג צו מיר –
איך געה שיעור אראב פון זינען.“

„דאך דאקמאר איך בין ניש געקומען צו אייך
איהר זאלט א נדבה מיר געבען.

צוואר איך בין ארעם און איהר זייט רייך
דאך קיין בעמלער וואר איך ניש אין לעבען.

„אה, ניין! איך קום עמוואם אנדערש בעמען...

אה! וויא עם בלומעט מיין הערץ.

דאקמאר! איך וויל איהר זאלט אונז רעמען

פון א נייעם אונגליק און שמערץ.

„ביז יעצט האבען מיר מיט צוויי קינדער געלימען

שרעקליכען הונגער און קעלמ.

און גיך וועט מיין פרוי בריינגען א דרימען

אומגליקליכען שקלאף אויף דער וועלמ.

„בריינגען אויף אייביגע שמערצען און ליידען.

אויף דעם בלומיגען יאגד נאך ברוימ.

איך וויל... איך מוז דיעזען אונגליק פערמיידען.

אה, דאקמאר, העלפט מיר אין נוימה.

„א שקלאפען קינד, חוץ קיימען און שמערץ.

וואס וועט איהם דיא וועלט געבען?

עס וועט פערשעלטען זיין פאטערס הערץ.

וואס האט איהם געגעבען דאס לעבען.

עם ערווארמעט איהם דיא בעמער שאנדע,
דעם הונגערס אייזערנע רומ,
וואס טרייבט פערקויפען צו דיא רויפער באנדע
אונזער פרייהייט, אונזער בלומ.

אה, דאקטאר! עם איז נאך צייט אצינד
ד'ם פונק פון לעבען דערשטיקען,
צו וואס זאל נאך אן אונשולדיגעס קינד
דיעזע פינסטערע וועלט ערבליקען?"

פערטראכט האט דער יונגער דאקטאר גראן
ארומגעשפאנגט אין זיין חדר,
ער האט בעטראכט דעם ארימען מאן
אין זיינע צוריסענע קליידער.

זיינע שווארצע הענד, זיין בלאסען שטערן,
זיין אראפגעלאזענע קאפ,
און וויא עם קייקלען זיך גרויסע טרעהרען
פון דיא טרויעריגע אויגען אראב.

„יונגער מאן, איך האב מימלייד מיט אייך,
איהר ווילט בענעהן א גרויסען פערברעכען,
איך וואלט געמענט ארעסטירען אייך גלייך.
נור איהר זייט יונג, און איך רעכען —

„אז איהר וועט מעהר דערפון ניט דיינקען.
געזיט צו דיא וואס זיינען רייך.
זיי וועלען אייך א פאאר דאלאר שיינקען
און האפען מיטלייד מיט אייך.“

אויף דעם בלאסען געזיכט פון ארימען מאן.
האט געשפיעלט איין איראנישער שמייכעל.
ערשמוינט איז געווארען דאקטאר גראן:
„דער מאן האט פערלארען זיין שכל!“

„געזען צו דיא רייכע! צו דיא רויבער פון ליכט,
צופיעל גופט איז זשון אין מיין בעכער.
ניט מייך—דיא רייכע שלעפט צום געדיכט,
זיי זיינען דיא וואהרע פערברעכער.“

„פון אונזער בלוט זיינען זיי רייך.
און ווען ניט דיקע, רייכע לארדען,
ווארט ניט געבעמען א פאטער ביי אייך
זיין אייגענעם קינד ערמארדען.“

„געזען צו דיא רייכע! איהר זייט ניט קיין שלעכטער
אייך דאנק אייך, דאקטאר גראן!“
און מיט א בייסענדען געלעכטער
איז אוועק דער יונגער מאן.

וויעדער א קאלטע ווינטערס נאכט,
ביי א פייער אויף א דיוואן,
זיצט איבער א בוך פערטראכט
דער יונגער דאקטאר גראן.

פלוצלונג הערט ער א געשריי:
„עפענט דיא מטהיר, דאקטאר גראן!“
און בלאם וויא דער מוידט בעדעקט מיט שניי,
לויפט אריין דער ארימער מאן.

„דאקטאר! פערלירט ניט קיין מינוט,
מיין פרוי, זיא שטארבט אוועק!“
דער דאקטאר נעהמט זיין ראק און רומ,
און זיי נעהען שנעל אוועק.

.....

אין א קליינעם רום, ביי א שיין פון א ליכט
האט דער דאקטאר גוט בעטראכט –
א יונגע פרוי מיט א דארע געזיכט,
שווארץ וויא דיא פינסטערע נאכט.

נעבען איהר זיינען געלעגען צוויי קינדער
און האבען געציטערט פון קעלט...
אה, וויא גליקליך איז דער בלינדער
אין דיעזער פערטראכטער וועלט.

וואס האט איהר דא מיט דער פרוי געמאכט!
האט געשריען דאקטאר גראן,
—איך האב צו איהר נעכטען א דאקטאר געבראכט,
האט געענטפערט דער ארימער מאן.

ער האט מיר געזאגט, דאס ער וועט דאס קינד...
—דאך, דאקטאר, וואס איז יעצט מיט איהר?
—זיא און דאס קינד זיינען מוידט אזינד,
און דער שרעקליכער מערדער זייט איהר.

אה, דאקטאר, רעטעט! רעטעט זיי!
—צו שפעט! עס איז אללעס פערפאלען!
און דער עלענדער איז מיט א ווילדען געשריי,
מוידט צום באדען געפאלען.

צום „בישונע'נעם פילאזאף“.

איך בין פערליעבט אין זיינע ציילען,
אין זיי לעז איך מײן אייגענעם שמערץ.
איך קען מיט זיי מײנע וואונדען היילען,
טרייסטען מײן ליידענדעם הערץ.

*

איך זעה אין זיי, וויא אין א שפיעגעל
מײן לעבענס יאממערטהאל,
איך זעה דארט מײן גײסט מיט פערזאונדעמע פליעגעל,
וויא ער רײסט זיך צום זאנגענשמראהל.

*

איך זעה, וויא עס צאפלען זיך דארטען געדאנקען,
דיא זעלבע, וואס ליעגען האלב טוידט
אין מײן ארעמען הערצען, צופראכענעם קראנקען
פון אייביגע ליידען און גריטה.

*

וויא זיי קומען צו איהם, דאס קען איך ניט זאגען,
דאך זיי זיינען מײנע, איך שווער!
פיללייכט האט צו איהם זיי דער שמורעם פערטראגען,
דיא וועללען פון רײשענדען מעער.

*
זיינע געדאנקען זיינען צוֹשלאַגען,
אויף שווענדער ריינע אלמאזען,
ער קען מיט איינפאכע ווערמער אונז זאגען,
וואס מיר מיט קלינגענדע פראזען.

*
אלזא, איך דריק וויא א ברודער זיין האנד
און האף ער וועט אנשווארט מיר געבען,
וויא קומט עס, דאס ער איז אזוי גוט בעקאנט
מיט דיא שמערצען און קאמפף פון מיין לעבען.

*
זיין שרייבען ערפיללט מיר מיט האפפנונג און מומה,
דאך קען איך זיך גוט ניט ערקלעהרען,
וויא קומט אין זיין מינער מיין הערצענס בלוט?
וויא קומען צו איהם מיינע טרעהרען?

דער 11טער נאוועמבער.

עס פלאמערען וויעדער דיא בלוט־רוימע פאהנען,
עס קלינגט דער פרייהייטס הייליגע שמים,
נאך א מאל וועט מען דעם פאלק דערמאנען,
דיא קעמפפער, וואס לעבען און שטערבען פיר איהם.

*

אין דער וועלט־געשיכטע וועלען מיר וויעדער
אויפמישען דיא מארטירער־בלאט,
וואס איז פריש נאך מיט בלוט פון אונזערע ברידער,
ערמארדעט פון געלדזאק, קירכע און שטאאט.

*

פינף גייסטער פער בלוטיגטע וועלען שוועבען
אויף דער פאלקס־טריבונע צווישען ליידענדע קנעכט,
און וועלען אונז מוטא אונבעזיגבארען געבען
צו לעבען און שטערבען פיר פרייהייט און רעכט.

*

זיי וועלען עראינערען אונז דיא צואה,
וואס זיי האבען דעם ארבייטער פאלק געלאזט:
קעמפף פיר דיין פרייהייט! קיין שום חיה רעה
דארף דיך ניט פערמרייבען פון הייליגען פאסט!

*

„נימ' שרעק זיך פיר הענקער מיט זייער תליה,
קעמפפט און קלינגט אין פרייהייטס גלאק,
„און זייט דיא אלזוועלטליכע שקלאפען מודיע,
„אז עס דעמערט שווי דער בעפרייאונגס מאג!“

*

און אויף ביידע ברעגען פון גרויסען אמלאנט,
וועלען דיא שקלאפען פון אללע נאציאנען
זיך רייכען פריינדליך דיא ברודער-האנד,
און שווערען צו פערניכטען קייטען און מהראנען...

איך בין דאס שווערד, איך בין דער פלאם.

(פריי בעארבייטעט נאך היינריך היינע).

איך בין דאס שווערד, איך בין דער פלאם,
איך האב געקעמפפט, און וויא שטערען
האב איך בעלייכטעט דעם שמורעם-ים,
פון מענשען בלום און מענשען טרעהרען.

*

איך האב אייך צום פרייעם קאמפף געוועקט,
דאך שווער איז יעצט אהן אפפער זיענען,
מיט וואונדען בלוטיגע בעדעקט,
זעה איך אין שלאכמפעלד קעמפפער ליענען.

*

דאך יעצט איז ניט דיא צייט פיר טרעהרען,
מיר מיזען קעמפפען אויף דאס ניי —
ביז מיר צושמעטערען, צושטערען,
דיא וויסטע וועלט פון שקלאפעריי.

*

פערליער ניט ברידער האפפנונג, מוטה,
פון שלאכמפעלד איז א שאנד אנמלויפען,
ווען אויך מיט דיא לעצטע טראפפען ברום
מוז מען דער מענשהייט פרייהייט קויפען.

*

פערגעסט דיא אלמע שווערע וואונדען,
וויא פינסטער זאל דיא נאכט ניט זיין,
אם ענדע מוז זיא דאך פערשווינדען
און געבען פלאץ פיר זאננענשיין.

*

לאז רוסלאנד אונז אלס ביישפיעל דיענען,
דארט פאלען אפפער אהן א צאהל,
דאך וועט איהר איממער דארט געפינען
א קעמפער גרייט פיר ברוטום ראל!

*

דארט וועלען נאך פיעלע אפפער פאלען,
דאך פאלט דארט ניט דער העלדענמוטה –
ער פלאנצט דיא פרייהייטס אידעאלען
מיט הייליגע מארטירער-בלומ...

*

וואכט אויף אה, ברידער, מיט שווערד און פלאם,
קומט אללע מיט אין דיא קעמפפערס רייהען!
און ווען אויך מיר פאלען אין דעם שמודעס-ים,
מיר וועלען דאך דיא וועלט בעפרייען!...

בלומען און שמערען.

איך בין פערלעעבט אין א שניי ווייסע בלום.
ווען איך זעה איהר ניט ווילט זיך מיר קלאנגען.
און וויא איך דערזעה איהר ווער איך זא שמום.
דאס איך קען קיין ווארט ניט זאגען.

*

ווען עס קומט דיא נאכט און עס איז שטיל אומעטום,
אין הימעל שיינען דיא שמערען.
דאן געה איך אין גארטען צו מיין שניי-ווייסע בלום —
צו זעהן איהר בין איך גערען.

*

פון הימעל שיינט דיא שעהנע לבנה.
זיא זעהט מיין ליעבע, מיין שמערען.
זיא איז ניט זא שמאלץ וויא דיא גאלדענע זאנגע,
און האט מיטלייד מיט מיין הערץ.

*

זיא זעהט, וויא איך וואנדער אין גארטען ארום
און בענעץ דארט דיא בלומען מיט פרעהרען.
און זיא זאגט: צו וואס ליעבסטו דיא אירדישע בלום,
ווען עס גיבט זא פיעל הימלישע שמערען.

*
דיא אירדישע בלומען זיינען זעהר צולאזען.
זיי האבען גאר קיין מאראל.
זיי ליעבען היימע דיא שעהנע ראזען
און מארגען דיא נאכטיגאל.

*
און איבערמארגען א גאלדענע פליג.
און פערגעסען דיא שעהנע ראזען.
פערגעסען דיא נאכטיגאל'ס זיסע מוזיק —
יא, דיא אירדישע בלום איז צולאזען.

*
ליעב דיא שעהנע, דיא ליכטיגע שמערען.
זיי זיינען זא גוט, זא טריי,
זיי וועלען ניט נארען, זיי וועלען ניט שמערען
צו זיין פערנינפטיג און פריי.

*
זיי וועלען דיר זינגען א הייליגעס ליעד,
וואס געטמער און ענגלען נור הערען.
דיא אירדישע בלומען פערשמעהען דײַ ניט,
קום צו דיא גאלדענע שמערען.

*
זיי וועלען דײַ ליעבען, זיי וועלען דײַ קיסען,
זיי וועלען דײַן טרויער צושמערען,
און וועסטו פון זעליגקייט טרעהרען פערגייעסען,
דאן ווערט פון זיי הייליגע שמערען.

*
וואס וועלען בעלייכמען מיט בליצענדע שמראהרען
פיר עלענדע מענשען דעם וועג,
און אין דער פינסמער נימ לאזען זיי פאלען —
פיהרען צו א הייליגען צוועק.

*
און ווען דוא דערצעהלסט פון דיא אירדישע וועגען,
וואו ברוט ווערט פון מענשען געזויגען.
דאן וויינען דיא שמערען און א גאלדענער רענען
שפריצט אויס דיא הימלישע אויגען.
וואר הייט.

*
קום מיט מיר ליעבער צו דיא גאלדענע שמערען,
דוא ביזט זא בלאס און זא מיעד,
אויף מיין שניידווייסע ברוסט וועסטו רוהען און הערען
דיא זיסע דיא הימלישע ליעד.

*
און ווען עס וועט ווערען דיר אומעמיג זיצען
אין רוהיגען הימעל-געצעלמ,
דאן רוף איך דעם שמורעם, דעם דונער און בליצען,
און דוא פיהלסט אללע שמערצען דער וועלמ.

*
זא זאגט דיא לבנה, און וויא א קינד אין א וויגעל
אין מיין ברוסט ווערט איינשלאפען מיין שמערץ,
און איך זעה אין מאנד וויא אין א זילבערנעם שפיגעל,
דאס ליידענדע מענשליכע הערץ.

וואהרע און פאלשע העלדען.

שרייבער, רעדנער, פיליאזאפען,
פיר דען גרויסען הייליגען צוועק —
צו בעפרייען אללע מענשען,
שימען ווערטער גאנצע זעק.

*

מאנכע האנדלען אויף מיט ווערטער
און פערקויפען זיי דער וועלט,
איינער פיר אפלאדיסמענטען
און דער אנדערער פיר געלד.

*

דאך דער וואהרער זאהן דעם פאלק'ס
ניט צום ווארט—ער גרייפט צום שווערד,
און פיר זיינע ברידער שקלאפען,
קעמפפט ער מוטהיג וויא א העלד.

*

און ער זוכט קיין מאנומענטען,
קיין פערזענליכען ערפאלג,
גערען ליידעט ער און בלוטעט —
אללעס, אללעס פיר דאס פאלק.

*
פיינדע ווארפען אין איהם שטיינער,
פון איהם לאכט דער זאמער נאר,
דאך דער העלד געהט איממער פארווערטס,
איממער פארווערטס אין געפאהר.

*
אין זיין האנד דיא פרייהייטס־פאהנע,
אין זיין ברוסט א ווארעמעס הערץ,
פול מיט ריינע מענשענ־ליעבע,
פול מיט מיעפען האס און שמערץ.

*
אין דער שווארצער נאכט און שמורעם,
וויא א שעהנער זאנגענ־שמראהל,
בליצט און שיינט פיר זיינע אויגען
זיין געליעבטער אידעאל...

*
קעמפפענדיג ארבייט עד פיר דיא מענשהייט,
און זיין קבר בלייבט אַזיין —
בלייבט אליין אהנע שעהנע בלומען,
אהן א רייכען מארמאר־שמיין.

*
דאך עם קומען שוין דיא צייטען,
ווען דאס פרייע פאלק דער וועלט,
מאכט אונשמער בליך איהרען וואהרען
זעלבסט בעוואוסטען מענשען העלד...

*

און פון אללע פאלישע העלדען.
פון געזיכט דיא מאסקע פאלט,
און זיי צייגען זייער שווארצע,
זייער העסליכע געשמאלט...

*

דאן מיט שאנדע שטירצען נייעדער
אללע שמוציגע פינמיען,
אייביג לעבט דער וואהרער קעמפפער
פיר דיא הייליגע אידעען.

דער וואַנדערער.

איך האב אויסגעוואנדערט דיא גאנצע וועלט
און ניט געפונען קיין ארט,
וואו עס זאל ניט הערשען שווינדעל און געלט,
צוזאמען מיט רויב און מארד.

וואו פרייע לייעבע זאל ניט זיין פערבאמען —
דאך פריי פראסטימוציאן,
וואו ארבייטער זאלען ניט זיין געטראמען
ביי פאליטיקער, געלדזעק און מהראן.

איך האב ניט בעגעגענט קיין איינציגע שמאדט,
וואו מערדער, גנבים און שקלאפען
זאלען ניט גלויבען אין קירכע, אין גאט
מעהר וויא דיא פרומע פפאפען.

איך האב ניט געפונען קיין זשארגאנישע פלאט,
וואו מען זאל זיך ניט פאמישען, ניט קריעגען,
און עס זאל ניט זיין א העלדענמהאט —
צו האלמען מלחמה מיט פליעגען.

איך האב נים בעגעגענט צווישען פרייהייטס בלומען,
זאל נים זיין אויך בלאמע און מיסט...
זיין זון פארזוימען, און מענשעלאך דומע
זאלען נים שימפפען אויף אן אנארכיסט.

איך האב נים בעגעגענט דיא וואס פרעדיגען ווארהייט
זאלען זאגען דיא ווארהייט אליין,
וואו ביזמו מענשליכקייט! ליעבע און פרייהייט!
דיא וועלט איז זא העסליך-געמיין.

מוטער און קינד.

אויף דעם פינפטען פלאר אין א שמאלניקען חדר,
ביי דעם דונקעלען שיין פון א ליכט,
זיצט א יונגע פרוי אין צוריסענע קליידער,
מיט א טרויעריגע, בלאסע געזיכט.

*

זיא זיצט, איהר דארען קערפער געבויגען,
איבער איהר קראנקען קינד,
זיא גיט איהם, מיט טרעהרען איהר ברוסט צו זויגען,
דאך גיט מילך, — זיא האט גאל דארט אצינד.

*

דאס קינד געהט אויס פון הונגער, פון שמערץ,
עס שטארפט — „אוי, וויי איז מיר ווינד!“
דיא מוטער וויל שרייען, פערקלעמט איהר דאס הערץ—
און זיא חלשט ביי איהר שמערבענדען קינד.

*

עס איז שטיל אין צימער טרויעריג רוישט נור דער ווינד
און אזוי וויא א פריינד א גוטער
בעוויינט ער אצין דאס אונשולדיגע קינד
און זיינע אונגליקליכע מוטער.

פלוצלונג קלאפט מען אין מהיר אז עס ציטערען דיא ווענד
עס לויפט אריין דער לענדלארד פון הויז —
וואס זייט איהר דארט טויב! בעצאהלט מיר מיין רענט!
ניט, ווארף איך אייך פון צימער ארויס.

*

ניטא קיין אנטווארט, שמיל געהט אויס דאס ליכט...
אט פלאקערט עס נאך אמאל אויף
און בעלייכטעט א פערמאטערטע טוידטע געזיכט,
און דאס קינד אין דעם אייביגען שלאף.

*

דער לענדלארד בלייבט שמעדין פיר דעם שרעקליכען קרבן
ער נעהמט דיא פרוי פאר דיא קאלטע הענד, —
זיא איז טאקע, אפנים, פון הונגער געשמארבען,
ווער וועט מיר בעצאהלען מיין רענט!?

*

אין צימער איז פינסטער, טרויעריג בלאזט דער ווינד
איבער דיא אפפער פון הונגער און נויטה.
רוהיג שלאפט דיא מוטער מיט איהר אונשולדיגעס קינד
אונטער דיא שווארצע פליגעל פון טוידט...

דער פאר פון דער באסמיליע.

זערט וויא עס דונערט, עס שמורמט און קראכט —
דאס פאלט דיא באסמיליע—דיא שרעקליכע מאכט
פון פראנקרייך געקרוינטע באנדיטען.
דאס פאלט דיא באסמיליע, דיא בלוטיגע ווענד,
יזא יעדער שטיין איז אין עדות, א וועלט מאנומענט
פיר דיא וואס האבען פיר פרייהייט געליטען.

*

אין ווילדער פערצווייפלונג, אין בלוט און אין פלאמען,
שמעהען דיא ליידענעע שקלאפען צוזאמען —
דיא קינדער פון הונגער און נויטה
זיי ברעכען דעם מהראן פון דיא הערשענדע הענקער
דעם פינסטערען קערקער פון מענשליכע דענקער—
דעם גיהנם פון שרעקען און טוידט.

*

עס האט שוין געשלאגען דיא שמונדע פון ראכע,
ווען שוואך זינד דיא שטארקע און שטארק זינד דיא שוואכע
אין זייער גערעכטיגען צארן.
עס פאלט דיא באסמיליע, עס שמורמט און קראכט,
דאס פאלק האט ערקענט זיין געוואלטיגע מאכט,
מיראנען, איהר זייט יעצט פערלארען.

*

איהר קענט מעהר ניט שיסען אין פאלק מיט קאנאנען,
און זיצען זיך רוהיג אין גאלדענע טהראנען.
און טרינקען דאס בלוט פון דעם פאלק.
איהר מוסט פון דיא רייכע פאלאסטען אנטלויפען,
פיר געלד וועט איהר יעצט מעהר קיין שקלאפען ניט קויפען.
שווינדלער האבען דא מעהר קיין ערפאלג!

*

עס ליגט אין רואינען דער פינסטערער טהורם –
און יעצט הויבט זיך אויף א געוואלטיגער שמורם
אויף דער שווארצער באסטיליע דער וועלט!
דארט, וואו א ברודער ערמארדעט דעם צווייטען,
דריקט איהם, בערויבט איהם און שליסט איהם אין קייטען,
פערקויפט איהם פאר לוקסוס און געלד.

*

אין דיא הייליגסטע פפליכט פון מענשליכע פפליכטען –
אה, פאלק! – איז צערברעכען, פערברענען, פערניכטען
דיזע שווארצע באסטיליע דער ערד!
ערוועק דאך דיין גייסט, דיין קראפט, דיין צארן –
דער מענש איז פיר ליבע, פיר פרייהייט געבארען –
פארווערטס מיט פלאם און מיט שווערט!

*

פארווערטס אין קאמפף, מיט געוואלטיגען שמורם,
שמירצט דיא באסטיליע פון פינסטערן טהורם,
לאז פרייהייט בעלייכטען דיא ערד!

דער ארבייטער.

(נאך בעקראמאוו)

שנעל לויפען דיא רעדער, ווילד קלאפען דיא מאשינען
אין שאפ איז זא שמוציג, זא היים,
דער קאפווערט פערטומעלט, אין די אויגען ווערט פינסטער
פינסטער פון טרעהרען, פון שוויים.

*

גענוג שוין אייך גיסען, איהר ביטערע טרעהרען,
איהר מאכט אויף מיין ארבייט א פלעק,
און ווען עס דערזעהט נור דער גולן דער פארמאן —
ער טרייבט מיך פון דאנען אוועק.

*

וויא זאל מען דעם פארמאן מקנא ניט זיין
זעהט וויא ער איז פעט און וויא רויט,
ער זויפט נור זיין ביער און רייכערט זיין סיגאר —
וואס וויים ער פון הונגער, פון נויטה.

*

ער שמייכעלט דעם באס און וויא א ווילדע חיה
פאלט ער ארויף אויף דיא קנעכט,
ער צאפט זיי דיא בלוט און בייגט זיי אין דרייען
און בלייבט דערצו איממער גערעכט.

*

איך פיהל שוין ביי זיך קיין גאנצען אבר,
צערבראכען, צערדריקט אין מיין ברוסט,
איך קען נישט פון ווייטאג מיין רוקען צובויגען.
ביי נאכט לאזט נישט שלאפען דער הוסט.

*

וואו ביסטו פערשוואונדען, מיין גאלדענע יוגענד,
וואו ביסטו מיין בליהענדע קראפט,
פארוואס שלעכטע מענשען האט איהר מיך פון קינדהייט
ערמאטערט, געווארגען, פערשקלאפט!

*

דאך וואלט איך נישט קלאגען אויף מיין אייגענער לאגע,
איך ווייס דאס דיא צייט איז נישט ווייט,
ווען רוהיג וועל איך שלאפען אין מיין פינסטערן קבר
פון שמערצען, פון קייטען בעפרייט.

*

גור ווען איך דערמאן זיך אן מיין פרוי, מיינע קינדער
דאן ברעכט מיר מיין הערץ פון געוויין —
ווער וועט זיי בעשיצען, ווער וועט זיי ערנעהרען,
זיי בלייבען אין וועלט גאנץ אליין!

*

איך זעה זיי וויא יעצט שוין פעהונגערטע, בלאסע
ביי דער טהיר פון א רייכען מאגנאט:
די פרוי בעניסט זיך מיט ביטערע טרעהרען,
זיא צימערט פאר דעם הערר וויא א בלאט.

*

זיא בעט ביי איהם הילפע, זיא בעט איהם דעם רויבער
מיט א קינד אויף דיא הענד פאר איהם קניעט—
דער הונגער איז שרעקליך און בעצאהל ניט דעם לענדלארד
דאן ווארפט ער ארויס אויף דער סטריט.

*

איך הער וויא ער זאגט איהר: מיר ווייסען איך שנארערס,
וואס קומט איהר אונז דולען דעם קאפ!
און ער טרייבט זיא ארויס מיט דיא וויינענדע קינדער
דער מערדער... אה, ניין—פילאנטראפ!

*

אה, ארבייטער לעבען, אה, שרעקליכעם לעבען
דיין שמערץ איז אהן א גרונד, אהן א ברעג,
אין דייע בלוטיגע וואונדען זיצען ניפטיגע שלאנגען,
וויא א קבר איז פינסטער דיין וועג

*

שנעל לויפען דיא רעדער, ווילד קלאפען דיא מאשינען,
אין שאפ איז זא שמוציג, זא היים,
דער קאפ ווערט פערטומעלט, אין די אויגען ווערט פינסטער
פינסטער פון מרעהרען, פון שוויים

*

דער פארמאן לויפט ארום וויא א ווילדע חיה,
ער טרייבט צו דער שחיטה דיא שאפ—
אה, ווי לאנג וועט איהר ווארטען, ווי לאנג וועט איהר דולדען
ארבייטער ברידער, וואכט אויף!

מערץ-בילדער.

פון שרעקליכען קאמפף, פון בלוטיגען קריעג
איז רוים דער מאנאטה מערץ,
א בלוטיגער פאל, א בלוטיגער זיעג —
עס בלוטעט דאס מענשליכע הערץ.

*

פראנקרייך! דוא שעהנעם, דוא פלאמענדעס הערץ
פון אללע רעוואלוציאנען,
מיט דיין מוטה איז געקרוינט דער מאנאטה מערץ
עס הילכט מיט דייע קאנאנען.

*

פארזוער קאמונע! דיין געטליכעם בילד
רופט פיר דיא שוידמע נאך ראכע,
און זינד דיא שיראנען נאך זא ווילד,
דאך לעבט דיין הייליגע זאכע.

*

עס לעבט דיין פרייער, דיין הייליגער גייסט
פיר נייע בליהענדע דורות,
צושמעטערט דיא קערקערם, דיא קייטען צורייסט,
און בריינגט אונז ערקוויקענדע פירות.

*

און עס וועט נאך קומען א געוואלדיגער מערץ –
דיא מענשהיים קען איהם ניט פערמיידען,
ווען דאס בעפריימע, דאס מענשליכע הערץ
בעצאהלט פיר זיין עוויגעס ליידען.

*

עס פאלען נאך פיעלע, נאך פיעלע קרבנות
אין קאמפף פיר פרייהיים און רעכט,
און זא וויא דער העררשער האט יעצט קיין רחמנות
וועט אויך איהם ניט וויסען דער קנעכט.

*

דאך וועט אס ענדע גערעכטיגקייט זיענען,
פערגעסען ווערט פולווער און בליי,
פערגעסען דיא בלוטיגע, שענדליכע קריעגען –
דער מענש וועט זיין מענשליך און פריי...

דער 13 מער מערין.

רוססלאנד ! אונגליקליכעם, פינסמערעם לאנד
פון עוויגען טרויער און שמערין.
דעם מיראן האט געשמירצט דיין מעכטיגע האנד,
אין דעם רויטען מאנאט מערין.

*

מיט א שענדליכען טוידט איז געפאלען דיין הענקער,
און דיא ירושה צום זאהן,
וואר מארד פיר פרייע קעמפפער און דענקער,
פיר אללע פיינדע פון בלוטיגען טהראן.

*

רוסישע קעמפפער פיר ליעבע און פרייהייט,
ווער האט אין קאמף פיר זיין פאלק
געצייגט זא פיעל אייזערנעם מוט, זא פיעל טרייהייט,
ווער וואר זא געקוועלט און פערפאלגט.

*

זייער בלוט ווערט געטרונקען פון יעדען וואמפיר,
מען פערשטיקט זייער ווארט און געשריי,
אין שווארצען קערקער, אין וויכמען סיביר,
געמאטערט, בעגראבען אין שניי...

*
דאך פרייהייט פערניכטען מיט דעם עשאפאמ
איז, טיראנען! א ביטערער מעות —
עס קלאפט שוין אין מהיר צום צאר אידיאמ
דער בלוטיגער מלאך המות.

*
און ניט עוויג בלייבט רוסלאנד אהן פרייהייט און רעכט,
דיא מענשהייט וועט נאך זעהען
וויא עס בעפרייט זיך דער רוסישער קנעכט,
און דיא פרייע פאהנע וועהען.

*
ברידער און שוועסטער! דעם דיכטערס פערלאנגען,
איז א שעהנער, א בליהענדער מערץ,
אהן בלוטיגען קאמפף, מיט דיא זיסע געזאנגען,
וואס ערפרייען דאס מענשליכע הערץ.

*
א בליהענדער מערץ מיט ליעבע און פריעדע
מיט בלומען און זאנגענשיין,
וואו אללע מענשען גליהליך, צופריעדען
א פרייע פאמיליע זיין...

פון היינע.

(פריי בעארבייטעט).

איך געדענק דיא שמונדע זיסע,
ווען דוא ביזט צו מיר געקומען
און האסט אין מיין קליינער תפיסה
מיט געפראכט מאיאוווע בלומען.

*

שעהנע, רייצענדע פרינצעסען,
דוא אליין האסט דעם פאעט
אין זיין עלענד ניט פערגעסען
קרוינען מיט א מאי בוקעט.

*

לאנג איז שוין דיין בלום געשמארבען
דאך איהר פארב, איהר רויטעס פארב
האט דיא צייט נאך ניט פערדארבען
און זיא לעבט אויך ווען איך שמארב.

*
דיא בלאסע וואסער ליליע
טרוימט ביי דעם בלויען מעער.
דער מאנד קוקט פון דעם הימעל ארונטער
און קושט איהר פערל-טרעהר.

*
פערשעמט לאזט זיא איהר קעפּטל
אראפ צום אקעאן.
און ביי איהרע פיס זעהט זיא לענגען
דעם הימלישען דאן זשואן.

*
ווען איך הייראטה וועל איך שמרעבען.
אז מיין פרוי זאל פראכטפאל לעבען.
וואס זיא וועט ניט טהאן, ניט זאגען
וועל איך העפליך איבערמראגען.

*
דאך, ווען זיא וועט זיך ערלויבען
מיינע ווערק אמאל ניט לויבען,
מיך ניט קריינען אלס פאעט
רוף איך תיכף זיא צום גמ.

אויפ'ן שלאכט פעלד.

עס שרעקען מיר ניט מיינע טרעהרען און וואונדען
איך שמעה פון קינדהייט אין שמורמוויגד,
דאך, שיקואל, דוא האסט מיך דיא הענד געפונדען.
דוא האסט מיך בערויבט מיין פעדער איצינד.

דוא האסט מיר מיין איינציגע וואפע ענטריסען,
און וויא א פערוואונדעמער זעלנער אין פעלד,
ליעג איך יעצט עלענד, און זעה מיין בלוט פליסען,
שטיץ אויף מיין אלטע, צובראכענע שווערד.

איך ליעג און הער, וויא דיא וואפען קלינגען,
עס שוועפען דיא פאהנען אין בלוטיגען דאמפף,
מיין הערץ רייסט זיך, אה! ווער קען מיר צווינגען,
ניט ווארפען זיך אויף דאס ניי אין קאמפף?

אה, ניין! איך מוז זיך ווידער שמעלען
אויף מיין אלטען פאסט און מיטן שווערד אין האנד
בעגייסטערען דיא רויטע רעפעלען
צום בלוטיגען קריעג געגען שקלאפען שאנד.

דער רויטער זעגעל.

איך זעה א רויטען זעגעל
מיט זילבערנעם שוים בעשפריצט,
ער לויפט צווישען שמורמישע וועללען,
עס קראכט, עס דונערט און בליצט.

אונטער דעם רויטען זעגעל
זעה איך א פראלעמאר,
מיט זיין אייזערנע האנד אויף דעם רודער
שמעהט ער שמאלץ אין געפאהר.

איהם שרעקט ניט דער ווילדער שמורעם,
איהם שרעקט ניט דער פעלזען-שמיין,
ער טרעפט מיט זיין פייל אין דיא ברואים
וואס קריצען אויף איהם מיט דיא צייהן.

זיין גייסטיגער פליק איז געריכטעט
אויף דעם אינזעל וואס „פרייהייט הייסט—
אהין, וואו דער מענש וועט געפינען
זיין גליק, זיין ליעבע, זיין טרייסט.

און ווען מױזענדע פעלזען און שמורמען
בעגעגענען איהם אויף זיין וועג.
מיט זיין ברוסט אויף דעם רוימען זעגעל
וועט ער ערדייכען דעם ברעג.

ער וועט ערדייכען דעם אינזעל
פון פרייהייט, פון מענשענגליק,
און אויףן בעזיעגמען שמורעם,
ווארפען מיט שמאלץ זיין בליק.

פארווערטס מיין רוימער זעגעל!
דיא ווארהייט איז דיין פאסאזשיר,
פיראמען, שמורמען און פעלזען
אללעם בעזיעגסט דוא מיט איהר.

פארווערטס פראלעמאריער!
דו האסט נאך מױזענדע פריינד,
מיט דיין אייזערנער האנד אויף דעם רודער
וועסט דוא בעזיעגען דיין פיינד.

„איין אלטע געשיכטע“.

איך האב זיא בעמערקט ביי א גאז לאנטערן
זיא איז געווען א יאהר זיבעצעהן אלט.
שווארצע אויגען, א שניי-ווייסער שמערן,
זי ווארפענע לאקען, א שלאנקע געשמאלט.

נור איהר טואלעט איז ארעם געוועזען,
און אויף איהר געזיכט, געפארבט ווייס און רויט—
האב איך מיט בימערען טרויער געלעזען,
קייף מיך! איך הונגער, איך האב ניט קיין ברויט.

עס האבען געראלט פערביי אונז קארעמען
מיט רייכע דאמען, געשיינט האבען זיי
אין זיידענע קליידער, אין טהייערע העמען,
אין פוטער ווייס, וויא געפאלענער שניי.

איך האב בעטראכט מיט ברענענדען צארן
דיא רייכע הירען מיט דעם טימעל „ווייב“
און דיא, וואס איז אויף דער סטריט געפראהרען
געצוואונגען דורך הונגער פערקויפען איהר לייב.

מיין הערץ האט געשמורמט... דאך פלוצלונג אה געמער
 וואס זעה איך? דעם אפפער פון הונגער און שאנד
 האט א פאליסמאן, א געזעלשאפטס־רעמער
 געכאפט... זיא צימערט אין זיין פרעכער האנד.

זיא בעט זיך ביי איהם, זיא בעניסט זיך מיט טרעהרען,
 זיא פאלט אויף דיא קניע פיר דעם העלד פון „געזעץ“,
 ער בלייבט קאלט וויא שטיין—דער אונמענש איז גערן
 ווען אן ארעמער פיש פאלט אריין אין זיין נעץ.

אט קלינגט שוין און קומט דער שענדליכער וואגען
 פיעל נייגעריגע שמעלען זיך אפ...

מען הערט דיא עלענדע וויינען און קלאגען,
 מען זעהט, וויא זיא רייסט זיך דיא האר פון קאפ.

און אט איז דער וואגען און מענשען פערשוואונדען...
 אן אלמע געשיכטע, אן אלמע, ניט וואהר?
 און דאך זיא ערגרייפט מיך מיט ברענענדע וואונדען
 און איך וויין וויא א קינד, איך אלמער נאר.

דער אבענד גלאק. (פריי נאך נארסאן)

אה, מוזע, רוף מיך ניט, מיט דייע צויבער פינגער,
וועק ניט דיא סטרוגעס פון מיין קראנקעס הערץ!
פער'משפט איז צום שוידט דיין בלאסער זינגער,
צו ענדע איז דאס ליעד פון קאמפף און שמערץ.

*

זיין וועג איז זעהר שווער, ער האט אויף איהם בעגעגענט
דערנער, שטיינער, פערליימדונג, הונגער, קעלם—
עס האט געבליצט, געדונערט און גערעגענט—
און ער האט ארעמלאז געוואנדערט אויף דער וועלט.

*

יעצט קלאפט דער שוידט אין זיין לעבענס-קאמער
ער זאגט: צו ענדע איז דיין ארבייטס מאג,
פארלעש דיין פייער, לייג אוועק דיין האמער,
קום! דוא הערסט? ... עס קלינגט דער אבענד-גלאק.

*

עס קלינגט דער אבענד-גלאק, יא, איך הער איהם קלינגען
מיין מאדעס אורטהייל הער איך אין זיין קלאנג,
און לעבען ווילט זיך... עס ווילט זיך טרוימען, זינגען,
קעמפען געגען יעדען שקלאפען-צוואנג...

*

איך וואלט געוואלט, אה, פאלק! דיין רוימען זענעל
נאך מאכען רוימער מיט מיין הערצענס בלום...
און, וויא א לייב מיט זיינע שארפע נעגעל,
דיין פיינד בעקעמפפען מיט שטאלצען העלדענמוטה.

*

דאך, וואס נוצען דיא הייליגסטע פערלאנגען?
צו ענדע איז מיין לעבענס שטורם־טאג! —
צו ענדע — מרוימען, טרעהרען אין געזאנגען,
ער רופט דער טוידט, עם שלאגט דער אבענד־גלאק.

אוינוכט שפיען.

רוהיג און שטאלץ וויא דער גרויסער סאקראט
איז ער אויף דעם גאלגאן געשטאנען.
זיין יעדעס ווארט וואר א הייליגע טהאט,
א טוידטשלאג פיר ווילדע מיראנען!

זעלטען האט זיך העלדיש העכער
ערהויבען א מענשליכער גייסט!
בלאס ווארן הענקער, בלייך דיא פערברעכער,
ער—אונערשראקען און דרייסט!

פון שרעקליכען גאלגאן וויא פון א טריבונע,
וויא א בעגייסטערטער פראפעט
האט ער מיט דעם פייער דער שטאלצער קאמונע
צו זיינע מערדער גערעדט:

„עס וועט קומען א צייט, ווען פון אונזערע זארגען
„וועט זיך ערהויבען א מעכטיגער קול,
„שטארקער פון דעם, וואס איהר ווילט יעצט ערווארגען.
„מעכטיגער, שלאגענדער טויזענדער מאהל!“

דיאס ווארען דיא לעצמע ווערטער פון שפיעז...
הענקער, וואס האט איהר דערפון?
האט איהר פערניכמעט דעם גייסטיגען ריעז?
האט איהר פערלאשען דיא זוהן?

אה, ניין! מארטירער לעבען—און דער זינגער
פיהלט יעצט זיין פרייעס געמיהט:
ער בערייהרט יעצט זיין הארפע מיט הייליגע פינגער,
ער זינגט מיר דאס הייליגע ליעד!

און אויף זעה דיא זוהן ברעכט דורך דיא טומאנען,
דיא פינסטערנים געהט צום גרונד,—
דער שקלאפ וואכט אויף! צימערט, מיראנען,
עס שלאגט אייער לעצמע שמונד!

עס קומט דער פרייער ליכטיגער מארגען,
ווען עס וועט זיך ערהויבען א מעכטיגער קול—
שמארקער פון דעם, וואס איהר האט יעצט ערווארגען,
מעכטיגער, שלאגענדער טויזענדער מאל!...

דער „11” אין דער פרעמד.

ווייט האט מיך דער שמורם פערטראגען
פון אייך, מיינע ברידער—וואס וועל איך יעצט מיהאן?
מיט וועמען וועל איך דעם „11 מען” מראגען
אונזער בלוטיגע טרויער פאהן?

*

איך זעה ארום זיך נור קאלטע געזיכטער,
ברואים, וואס ווייסען נור ביזנעס און געלד,
וואס געהען זיי אן דיא שמערען, דיא ליכטער,
וואס האבען בעלייכטעט דיא שקלאפענ-וועלט.

*

וואס ווייסען זיי פון פרייהייטס מארטירער?
איז דען ניט פריי דאס שווינדעל—ווארט?
וואס הארט דען דיא רויבער, שופטען, פערפיהרער
דאס בלוט פון א פינפפאכען ברודער-מארד?

*

ניט אין א גלענצענדען פרייהייטס טעמפעל
ניט דארט, וואו דאס פאלק ערשיינט אין זיין מאכט,
אין א ארעמען רום, פאר דער צאנקענדער לעמפעל
וועל איך פארברענגען דיא בלוטיגע נאכט.

*

עם וועלען שוועבען פאר מיר דיא געשמאלמען
פון דיא, וואס האבען דעם מוטה געהאט—
זאנענהויך זייער פאהגע צו האלמען.
און שמערבען פיר דאס פראלעמאריאט.

*

און דער דורסט נאך קריעג, און דער גליהענדער פייער
פון ראכע ערוועקט זיך אין מיר אויף דאס ניי,
וואו זייט איהר העלדען? וואו זייט איהר בעפרייער!
וואס לאזט איהר געוועלטיגען דיא טיראני!

*

שקלאפענ-מוזיק און שקלאפען פאראדען
דאס העלפט וויא פאראיאהריגער שניי,
האט איהר פערגעסען דיא שלאכט באריקאדען,
באמבען און שווערדען! דערמאנט זיך אן זיי!

*

דערמאנט זיך אן זיי און וויא מענער, וויא העלדען
הויבט אויף געגען פיינד אייער שווערד און שפיען,
און לאזען דיא גלאקען קלינגען און מעלדען,
אז פריי איז דער מענש אין זיין פאראדיז.

א נ א ר כ י ע .

א וועלט אהן הערשער, אהן קיימען, אהן טרעהרען,
א וועלט פון לעבע און הארמאניע,
וואו איינעמס גליק וועט דעם צווייטענס ניט שמערען.—
דאס איז אנארכיע !

א וועלט וואו קיינער וועט ניט רעגיערען
איבער דעם אנדערנס ארבייט און מיהע,
פריי וועט זיין יעדעס הערץ און געהירען.—
דאס איז אנארכיע !

א וועלט וואו פרייהייט וועט יעדען בעגליקען,
דעם שוואכען און שטארקען, דעם „ער“ און „זיא“
דיינס“ און „מיינס“ וועט קיינעם ניט דריקען.—
דאס איז אנארכיע !

א וועלט וואו ליעבע וועט ניט וויסען
פון שענדליכען האנדעל, ניין, פריי וועט זיא
אויף א ליעבענדע ברוסט איהר גליק געניעסען.—
דאס איז אנארכיע !

א וועלט וואו קירכען און סינאגאגען
וועט מען פערוואנדלען אין שמאהלען פאר פיה,
יעדען גאלגאן און קערקער אויף שטיקלאך צומראגען.—
דאס איז אנארכיע!

א וועלט וואו דער פרייער גייסט וועט צוברעכען
דעם פינסטערען מהורעם דער מהעאלאגיע,
פערניכטען דיא קערנער פון אללע פערברעכען.—
דאס איז אנארכיע!

א וועלט וואו דער ביקס, דער הארמאט און קריין,
אללע פלוטיגע צייכענס דער מאנארכיע
וועלען נור אין מוזיעאום שטיין.—
דאס איז אנארכיע!

א וועלט וואו זאנענ-הויך וועט זיך ערהויבען
קונסט, וויסענשאפט, אינדוסטריע,
א וועלט פון וויסען—ניט פון גלויבען.—
דאס איז אנארכיע!

געשעצט וועט זיין יעדעס מענשליכעס וועזען,
וויא דיא גאנצע מענשהייט, הייליג וויא זיא,
פרייהייט וועט אללעס ערקוויקען, ערלעזען.—
דאס איז אנארכיע!

צוויי דיכטער.

(פריי נאך נעקראסאוו).

וויא גליקליך איז דער זיסער דיכטער
וואס האט פיעל האניג, ווייניג גאל,
זיין וועג בעלייכטען ליעבונגס-ליכטער,
מען פלעכט איהם קרענצע איבעראל.

ער איז אלזייטיג, מיט פרינציפען
פערבינדט זיך ניט דער פרייער העלד,
און שמייכלענד שמעלט ער אויס דיא ליפען
צו אללע אבנעמער דער וועלט.

מען לויבט זיין גייסט פון אללע זייטען,
דער ארטהאדאקס און ליבעראל—
ער גלייכט מיט קיינעם ניט צו שמריימען
און זינגט זיך וויא א נאכטינאל.

זיין יעדעס ווארט, זיין יעדעס שמרעבען
איז פיר דער וועלט א קאמפלימענט,
דיא ברידער דענקען שוין ביין לעבען
איהם צו שמעלען א מאנומענט.

* * *

דאך ביטער, טראגיש איז דער לעבען
פון דעם פאעט, וואס האט זיין הערץ
דיא אונטערדריקטע אפגעגעבען.
און טראגט אין ברוסט א ים פון שמערץ.

ער בליצט און דונערט מיט זיין הארפע,
פיר אללע פיינד פון ארימען פאלק,
דיא ווארהייט נאקעטע און שארפע
וואס ווערט פערלוימדעט און פערפאלגט.

פון פאראזיטען פון דיא רייכע שלאנגען
ער בליצט מיט פלאם, מיט זאנענליכט
און ס'זינגט פיר זיי קיין לויפגעזאנגען,
זיין העלדיש, מעכטיגעס געדיכט.

זיין יעדעס ליעד, זיין יעדער שורה,
איז פול מיט גיפט פיר טיראניי,
ער ווארפט דיא שווינדלער גלייך אין צורה,
דיא ווארהייטס קאכעדיגע בליי.

ער רייסט אראפ אהן פורכט דיא מאסקע
פון יעדען פאלשען היפאקראט,
ער קעמפט און זוכט ניט קיינעם'ס לאסקע,
ער זוכט קיין שכירות פיר זיין מהאט.

ער מראגט מיט שטאלץ זיין שווערד און פאהנע
ער קוקט ניש לינקס, ער קוקט ניש רעכטס,
ער קוקט נור פארווערטס צו דער זאהנע
און זיא אליין נור הערט זיין קרעכמיץ.

זיין מווע קען ניש שמייכלען, גלאנצען,
מיט בלוט און גאל איז פול זיין טינג,
אהן פריינד, אין ריינע בלומענקראנצען
שמעהט ער אליין אין שטורם־ווינד.

דיא ווארהייט וועט אם ענדע זיעגען,
דיא פינסטערנים וועט אונטערנעהן—
און ווען ער וועט אין קבר ליעגען
נור דאמאלס וועט דיא וועלט פערשמעהן.

מיט וואס פיר ליעבע, ערנסט, אכטונג
ער האט געדיענט דער פרייהייטס פאהן,
וויא ער האט געליעבט אין זיין פעראכטונג
און וויא פיעל גומס ער האט געטהאן.

דיא פרייהייטס-געטמין.

יונגע קעמפפער, אין פרייהייטס קריעג,
האלט פעסט דעם באננער דער ווארהייט!
ניט לאזט זיך פערבלענדען פון א לייכטען זיעג.
וואס פיהרט ניט צו ווירקליכע פרייהייט!

*

ניט לאזט זיך נאדרען פון קנאקראקעמען
דער שמייכלענדער פאליטיק!
ניט פון רייכסטאג קומט דיא פרייהייטס געטמין,
ניט אין שטימקאסטען ליגט אונזער גליק.

*

איהר זעהט אט יענע פינסטערע גריבער
וואו עס הערשט פערצווייפלונג און שמערץ,
וואו אייפעלעך שמארבען אין הונגער-פיבער
אויף דער בלוטענדער מומער הערץ.

*

וואוהין דיא זון קומט נימאלס אריין
מיט איהרע ליכטיגע שמדאהלען,
עס קלינגט מין מוזיק, עס פינקעלט קיין וויין
אין גאלדענע באקאלען.

*

וואו דער וואס בוים דעם רייכען פאלאסט
פיהרט דורך דיא אייזענבאהנען,
בלוטעט אונטער דעם שווערען לאסט,
פון אויסבייטער און טיראנען.

*

וואו קיינער האלט ניט קיין גלענצענדע רעדעס
פון פערשימעלמע פאליטיק,
וואו דיא נאסע ווענט זיינען דיא עדות—
פון א ביטערען לעבענסקריגען.

*

וואו אויגען זיינען אין טרעהרען פערשוואומען,
און מיט בלוט איז בעפלעקט דיא ערד —
אט פון דארט וועט דיא פרייהייטס געטמין קומען,
מיט איהר הייליגען פלאמענדען שווערד.

*

זיא וועט קומען אויף דעם געשריי פון קרבנות,
דער בלוטיגער טיראניי.
זיא וועט קומען געפאלגט פון יונגע אלמנות
און יתומים דער שקלאפעריי.

*

זיא וועט קומען צו רעטען דיא עלענדע, שוואכע
פון דעם אויסבייטערס אייזערנע רומ!
זיא וועט קומען געהמען גערעכטיגע ראכע
פיר יעדען טראפען ארבייטער בלוט.

*

זיא וועט פּעראייניגען אללע נאציאנען
מיט איהר זיסען, הייליגען קוש.
אויף דיא צושמעטערטע קייטען און טהראנען.
וועט רוהען איהר אייזערנע פוס.

* * *

און איך שווער, זיא וועט אויף עוויג בעגראבען.
דיא פּערפעסטעטע קירכע און שטאאמ,
און נור ד אן וועסטו ווירקליכע פרייהייט האבען,
פּערשקלאפּטער פּראלעטאריאט!

דער וואמפיר און דיא קנעכט.

קוקט איהם נור אן, דעם פעמען, דעם בריימען,
וואמפיר פון מענשען בלוט!
וואס שמידט זיינע ברידער דיא הענד און קיימען
אום צו ריימען אויף זיי גוט!

*

זעהט וויא ער זיצט מיט א זיסען שמייכעל
און קלערט זיך: „איך הער אייך אין טראק!
זא לאנג, וויא דאס פאלק האט ניט קיין שכל
לעב איך א גוטען טאג!“—

*

זא לאנג איהר זייט פערד, וועל איך אויף אייך ריימען
און שינדען דיא הויט פון אייך פריי!
און וועט איהר אנפאנגען בריקעווען, שמריימען,
דאן רוף איך דיא פאליציי!

*

וואס שרעקט מיך אייער יוניאן—מלחמה?
אם ענדע בלייב איך דאך באם!
נאראנים! איהר געהמט פון אוונט נקמה?
מיט וואס? ... מיט א שנעל אין נאז?—

*

פאר איינס נור ציטערען מיר, וויא פאר פייער :
דאס איז—פאר דיא אנארכיסמען!
ביי זיי איז דאך גאר דער לעפען ניט מדייער,
אבי נור אונז צו פארוויסמען!

*

לעז א מאל זייערע א בלאט,
איהר ווייסט, וואס זיי זאגען דעם עולם?
וויילט איהר זיין פריי, דאן שיקט אוועק באלד
אללע רויבערס אויפן בית עולם!

*

וואלמען זיי נור גערעדט... אבער ליידער
קענען זיי אויך אמאל מהאן—
זיי גיבען א מאל א באמפע א שליידער,
אז עס ציטערט מיין שקלאפען מחראן!

*

מיר האפען שוין מיליאנען פארלארען
אום זיי צו מאכען א ביסעלע קאלט...
אבער היינט מען פינק, ווערען געבארען
מויזענדע אנדערע באלד!

*

איך פיהל, אז עס קומען שלעכטע צייטען!
איך ווער ניט קענען מעהר
פרעסען און זויפען, און רוהיג זיך ריימען
אויף מויזענדע קנעכט וויא א הערר!

*
נור זא לאנג וויא דאס פאלק האט נאך קיין שכל
צו פאדערען מענשענרעכט,
„קען איך מיר רוהיג מיט א זיסען שמייכל
ריימען אויף דומע קנעכט“.—

*
און דיא קנעכט? זיי פיהלען, אז א שווערע מאסע
דריקט זיי און שלעפט צו דער ערד,
עס גיסט זיך שווייס פון דיא פנימער בלאסע,—
זיי קרעכצען און... שלעפען וויא פערד!

*
זיי פאנגען אן אמאל בריקעווען, שרייען,
זיי ווילען מעהר האבער און גראז...
און וויא מען גיט זיי א ביסעל צו קייען,
לעקען זיי ווידער דעם באס.—

*
עס גיבט אויך אזוינע, וואס בייסען דיא לייצעס
און פיהלען א פרייעס געמיטה,
און ווילען ניט מראגען אויף זייערע פלייצעס
יעדען רויבער און פאראזיט.—

*
דיעזע בילדען יעצט מעכטיגע רייהען
פון קעמפפער פיר פרייהייט און רעכט —
און דיא צייט איז ניט ווייט, ווען זיי וועלען בעפרייען
דיא ליידענדע שמאכטענדע קנעכט!

*

דיא צייט איז ניש ווייט, ווען מיר וועלען ניש וויסען
פון קייטען, פון טרעהרען, פון נויטה,
און יעדער מענשענקינד וועט געניסען
פרייהייט, ליעבע און פרייד!

*

דאך ברידער, זא לאנג איהר זייט נאך שקלאפען,
פערגעסט ניש אייער פפליכט!
און גרייפט צו דיא הייליגע מעכטיגע וואפען,
וואס פיהרען צו פרייהייט, צור ליכט!

IN MEMORIAM.

צום אנדענקען ק. גאללאפ'ס.

מיר האבען זיך נייעמאלס פערזענליך געקענט,
דאך האב איך געשפירט אין זיין ווארט און זיין לעהרע,
א הייליגען פייער, וואס האט העלל געברענט—
מיט האס און מיט ליעבע, מיט שטארץ און מיט עהרע.

ער איז ניט געווען קיין „מגיד“, קיין „שרייער“,
ער האט ניט געפעדעלט מיט זיין אידעאל,
ער וואר פיר דאס פאלק אן ארבייטער טרייער,
אין דער שקלאפענאכט א פארווארפענער שטראהל!

א הייזיגמהום וואר פיר איהם דיא אידעע,
ער האט ביז זיין לעצטען אויגענבליק—
איהר מהראן ניט בעשימפפט מיט א „גראבער מטבעה“,
איהר פאהן ניט בעשמוצט מיט פאליטיק!

וויא א בלוס וואס האט נאך ניט צו לאזען
דיא יונגע קנאספען, דיא ראזאווע קווייט,
האט ער דיא ליידענדע וועלט פארלאזען
רייך—מיט שמערצען, ארעם—מיט פרייד!

קיין מאנומענט וועט זיין קבר ניט קריינען,
דאך אויף ביידע ברעגען פון אקעאן—
וועט איהם מיט הייליגע טרעהרען בעוויינען
דער שקלאף, דער אידישער ארבייטס מאן!

1 8 9 1

דער אלטער יאהר איז געשמארבען,
דאך איז דען ניש אלץ איינס,
ווען 90 האט זיך ערווארבען
א שפאגעל נייע איינס?

א נייעס יאהר איז געבארען,
דאך לעבט נאך דיא אלטע נויטה,
און לייכטער איז ניש געווארען
מיין אלטער שקלאפענקייט.

נור ווארף איך צוריק מיינע בליקען
אויפן דורכגעגאנגענעם וועג
זעה איך יעצט נייע ברימען
צו אונזערען הייליגען צוועק.

עס וואקסען איממער דיא ריידען
פון קעמפפער פיר פרייהייט און רעכט,
וואס האבען געשווארען צו בעפרייען
דיא ארעמע עלענדע קנעכט.

אלץ העכער הייבט זיך דיא פאהנע,
עס בליצט דער פרייהייט שווערד,
און העלער לייכט דיא זאננע
אויף אונזער פינסטערע ערד.

* * *

און יעדער מארגענשמערען
בריינגט געהנטער דיא צייט,
ווען אונזער ערד וועט ווערען
פון מיראניי בעפרייט.

דער שוויין און דער נאכטיגאל.
(א פאבעל).

א מאץ איז א גרויסער, פעטער שוויין
אין א בלומען גארטען אריין.
דיא בלומען און פפלאנצען, מיט וויעלכע עס וואר
דער בליהענדער גארטען בעפוצט,
האט דער חזיר, דער גראבער נארר,
מיט זיינע לאפעס פערשמוצט.

אין יענער מינוט איז דורך געפלוויגען
א נאכטיגאל דורכין גארטען
און דעם שוויין, אויסגעצייגען,
האט זיא דערזעהן דארטען.

— חזיר! וויא קומסטו אין גארטען אריין?
פרעגט ער דער גראבער שוויין.
דער שוויין ענטפערט: — כרוק! כרוק!
וויא איך זעה, ביסטו, נאכטיגאל, ניט קלוג,
איך חזיר בין אהער געקומען
אום צו צייגען דיא שטאלצע בלומען,
וויא אזוי איך קען זיי בעשמוצען.—

אבער חזיר, וואס וועט דיר נוצען?
— נארעלע, ענטפערט דער גראבער שוויין.
וויא איך זעה, קענסטו קיין ריכטער ניט זיין:
דוא ווייסט ניט, אז בלומען און זאנענשיין
זיינען פעהאסט פון יעדען שוויין.—

ווארט אויס אביסעלע, נאכמינאל,
וועסטו זעהן וויא פון איבעראל,
פון אללע אונזערע פעראיינען,
וועלען ערשיינען
דיא גרעסטע שוויינען
און וועלען א גרויסען דאנק מיר זאגען
פיר מיין חזירשען מאנץ
און אללע חזירים וועלען מיר טראגען
אלס זייער ליעבסטען קראנץ!—

איך בעדויערע דיך, דוא נארישע חיה,
ענטפערט דיא נאכמינאל דיא פרייע,
ווען דוא וואלסט קיין שוויין ניט געווארען,
וואלסטו ניט געשמוצט דיא בלום און פפלאנץ,
דוא וואלסט פערשטאנען אין דייע יאהרען,
אז בעסער צו זיין צווישען בלומען א דארן,
אלס צווישען חזירים א קראנץ.—

דער פערוואנדעמער אדלער.

צווישען בערג פארשנייטע.
אויף א פעלזען שמיין
זיצט א יונגער אדלער
עלענד קראנק, אליין!
און ער מרוימט: וויא גערן
מיט וואס פאר א פרייד
וואלט איך יעצט דיא פליגעל
אין דער לופט צושפרייט!
מיט דיא שטאלצע וואלקען.
מיט דיא שמערן גלייך
וואלט איך פריי אומשוועבען
אין דעם הימעל-רייך.
און דיא זון, דיא העלע
אין דעם פלויען רוים
וואלט איך האלדזען, קושען,
וויא אין א זיסען מרוים.

צו דיא ווילדע שמורכען
האב איך איכער לוסט
שטאלץ אנמקענען פליהען
מיט מיין אדלער ברוסט.
אויבען בליצט און דונערט
אונטען רוישט דער מעער,
דען פיר פרייע פליגעל
איז דער וועג ניט שווער!
דורך דיא שמורם וואלקען,
בליץ און דאנערקראך
מראנט זיך דורך דער אדלער
מיט א שטאלצען לאך.
דאך עס איז פארשוואונדען
יענע צייט... און יעצט
צווישען בערג פארשנייטע
זיין איך קראנק פערלעצט...
מיט אן אומעט קוק איך
צו דער זון ארוף,
דאך דיא קראנקע פליגעל
הייבען ניט דעם גוף.

איך צאפעל זיך, איך ריים זיך...
איך שריי, איך פלוג... איך וויין...
ביז איך בלייב אין אונמאכט
ליעגען אויף מיין שטיין!

אך! ווער קען מיר זאגען.
אויב איך וועל אמאל
ווידער פריי ארומשוועפען
איבער בערג און מהאל!

טראגען זיך דורך שמורם
שטאלץ צום זאנענשיין.
צווישען פרייע אדלער
א פרייער אדלער זיין!

• • • • •

קיינער גיט קיין ענטפער...
איינגעהילט אין שניי
שלאפען דיא געבירגע.
מיין שמערץ—וואס קימערט זיי?

וואו זייט איהר ברידער—אדלער?
דיא וואלקען זייגען שווארץ...
און אך, וויא ווילד עם רייסט זיך
צו אייך מיין קראנקע הארץ!

1789

1.

איך ליעב דיך, פראנקרייך! איך ליעב דיך, פאריז!
איך ליעב דיך, בעגייסטערטער, קעמפפענדער ריעז
מיט דיין רוימען פאנצער און שארפען שפיעז,
איך ליעב דיך, פאלקס־בעפרייער!

2.

איך ליעב דיין העלד, דעם גרויסען מאראט,
דעם אונער־שראקענעם פרייהייטס סאלדאט,
זיין יעדעס ווארט איז א העלדענטהאט,
זיין יעדער שריט איז פייער!

3.

פון יאהרהונדערט צו יאהרהונדערט
הער איך, וויא עם קלינגט און דונערט,
פון דער גאנצער וועלט בעוואונדערט,
פראנקרייך, דיין שטורם גלאק.

4.

עם קלינגט, עם רופט אויף אללע שפראכען
צו יעדען פערואאגעלטען, ארעמען, שוואכען:
— ליידענדער קנעכט, שוין צייט צו ערוואכען,
עם דעמערט דער פרייהייטס־טאג!

5.

„טוה אן דיין פאנצער, הויב אויף דיין פאהן!
פערניכטע דעם קעניג, צושמעטער דעם מהראן!
זיעגען כוז דיא רעוואלוציאן!
ארבייטער-פאלק, צו דיא וואפפען!“

6.

„מיר ווילען ניט קענען קיין אויטאריטען,
וואס רויבען אונז, מארדען אונז, דריקען און טרעטען,
מיר ווילען קיין גאט און קיין שיינעל ניט בעטען,
מיר ווילען ניט מעהר זיין קיין שקלאפען!“

7.

„מיר ווילען זיין, וויא דיא אדלער פריי!
מיר ווילען געניסען דעם לעבענס מאי!
ציטער, דוא בלומיגע טיראניי:
עס קומט דער ראכע טאג!“

8.

זא הער איך, וויא עס קלינגט און דונערט
פון יאהרהונדערט צו יאהרהונדערט,
פון דער גאנצער וועלט בעוואונדערט,
פרייהייט, דיין שמורמגלאק!

א וויסענשאפטליכער מארד.

דיא מענשען זיינען וואונדערבאר,
פון געמטער שמעהען זיי העכער,
זיי האבען מיטלייד יעצט זאגאר
מיט מערדער און פערברעכער.

*

מען פלעגט ביז יעצט פערברעכער טוידמען
דורך פולווער, שמריק און שווערד,
מען פלעגט זיי מאטערען אין קיימען
אין א פינסטערען געצעלם.

*

דאך יעצט טהוט וויסענשאפט פערבריימען
ליכט, הומאניטעט,
מיר וועלען יעצט גאנץ עד ע ל טוידמען
דורך עלעקטריציטעט.

*

דאס הייסט א וועלט פון לעהרנער, דענקער,
ניט אינקוויזיטארען,
א ניין! ביי אונז זינד אויך דיא הענקער
וואהרע פראפעסארען.

*

אט האב איך יעצט אין בלאט געלעזען,
מען האט „עלעקטריזירט“
א מאן, וואס איז זא ווילד געוועזען
זא אונציוויליזירט. —

*

אום מיט א האק זיין פרוי צו מארדען,
און אט האבען דערפאר —
ריכטער וויסענשאפטליכע לארדען
ערמארדעט דיעזען נאר.

*

דאך וויא ערמארדעט, וויסענשאפטליך,
אנשמענדיג, סאליד,
ניט הימציג און ניט ליידענשאפטליך,
קאלטבלומיג, טריט ביי טריט.

*

זיי האבען געמאכט א קליינעם מעות,
און דאך גערעכענט גוט,
ער האט פערזאמט דער מלאך המות
אויף עמליכע מינוט.

*

זיי האבען שוין דעם ארימען קרבן
פון „טוידמען מ'שער" בעפרייט,
און ער... ער איז נאך ניט געשטארבען...
ער צאפעלט זיך... ער שרייט.

*

דאס האט ערשטוינט דיא פראפעסארען,
דיא הענקער אין דיא „פרעק",
זיי זיינען פלוצלונג בלאס געווארען,
געחלשט דארט פון שרעק.

*

„ער לעבט! ער לעבט! אה, שלעפט איהם ווייטער
צו דעם טוידמען מ'שער!"
זא האט געשריען א געשיימער,
וויסענשאפטליכער הערר.

*

דיא פראפעסארען שמעהען אונשולדיג...
ער לעבט נאך... ער איז היים,
עס פליהען פונקען... פלאצען גליעדער,
עס ברענט אויף איהם דאס פלייש.

*
דיא פראפעסארען שמעהען אונשולדיג...
מיט וואמשעס אין דיא הענד,
און ערווארטען אונגעדולדיג
דעם אונגליקליכען'ס ענד.

*
דאן וועט מען איהם אנאטאמירען,
אום וויסען, וויא פיעל צייט
עס נעהמט מיט דעם עלעקטרוזירען
ערמארדען ארעמע לייט.

*
וואס זיינען ביי דיא רייכע לארדען
אוננויסענהייט און נויטה, —
געטריבען צו רויבען און מארדען
פיר דאס שטיקעל פרויט.

*
דאס הייסט פראגרעס!...

יציאת מצרים:

אין דעם לאנד דער פיראמידען
וואר א קעניג ביז און שלעכט.
און עס וואר אללע אידען
זיינע דינער, זיינע קנעכט.

שווער האט זיי געפלאגט דער קעניג,
ליידען האט דאס פאלק געמוזט,
ווייל עס האט פערשטאנען ווייניג—
ווייניג מוטא וואר אין זיין ברוסט.

קנעמען ליים און שלעפען ציגעל.
בריען שלעסער הויף און רייף—
ביז דעם קבר פון זיין וויגעל
וואר דער קנעכט צו הונדע גלייף.

קינדער האט מען דאן פערמויערט,
ווען א ציגעל האט געפעהלמ—
און ווער ווייס, וויא לאנג עס דויערט
דיעזע וויסמע שקלאפען וועלט.

ווען אין לאנד דער פיראמידען
זאל גיט זיין א שמארקער העלד,
וועלכער האט געקעמפט פיר אידען
מיט זיין חכמה און זיין שווערד.

און אויף דיעזער העלד וואר איינער
פון דיא פרייע מענשען־דענקער,
וואס דיא וועלט פארווארפט מיט שטיינער
אדער גיט זיי אב צו הענקער —

יאנט און קוועלט זיי, ווייל זיי מהען
פיר דיא מענשהייט גרויסע טובות,
און ווען זיי אין קבר רוהען,
שמעלט דיא וועלט פיר זיי מצבות.

דיעזער העלד האט אויף פערשמאנען,
אז דאס פאלק וועט לעבען שלעכט,
ביז עס הערשען נאך מיראנען,
ביז עס גיבט נאך הערר און קנעכט.

דאס דער מענש איז אינצופריעדען,
ווייל ער שלעפט דיא קיימען נאך, —
און ער האט בעפרייט דיא אידען
פון דעם וויסמען שקלאפען יאך.

צו א לאנד פון זיסע פרייהייט
האט ער דאן זיין פאלק געבראכט.
ביז זיין לעצמען טאג מיט טרייהייט
זיין געליעבטעם פאלק בעוואכט.

און עס זינד פאראיבער, ברידער,
מיליאנען מעג און נעכט.
און יעצט, אידען, זייט איהר וויעדער
פרעה'ס דיענער, פרעה'ס קנעכט.

פאלק! ווער וועט דיך יעצט בעפרייען,
וואו איז ער, דיין בראווער העלד?
אויף דיין וויינען, אויף דיין שרייען,
ווער וועט ציהען יעצט זיין שווערד?

ווער וועט יעצט דיין ים צושפאלמען,
פול מיט טרעהרען, בלוט און שמערצען,
און פון שמורם דיך בעהאלמען
אין דעם הימעל פון זיין הערצען?

ווען דוא ווילסט קיין קיימען טראגען,
פאלק, זיי זעבסט דיין פרייער העלד!
ניט נור מענשען, שטיינער קלאנגען
אין דער וויסער שקלאפען וועלט.

אללע שקלאפען זינד יעצט ברידער—
רייכט זיך ברידערליך דיא הענד,
שמירצט דיא ווילדע פרעה'ס נייער
און פון קנעכטשאפט מאכט איין ענד!

דאן א פסח גאר א נייער
קומט מיט פרייהייט, מיט ערפאלג,
און זיין אנדענק וועט זיין טהייער,
ווייל דער העלד וואר זעלבסט דאס פאלק.

דיא צוויי־פּיסונע היה.

זאגט מיר וואו בין איך, איך זעה ניט קיין מענשען,
צוויי־פּיסונע היה'לעך לויפען ארום...
נימא וואס צו ליעבען, נימא וואס צו בענשען,
דיא וועלט איז זא העסליך, דיא וועלט איז זא דום.
*

קוק, וויא מען רויבט דייע שוועסטער און ברידער,
קוק, וויא מען מרייבט זיי צו זעלכסטמארד און מארד,
מען צאפט זיי דאס בלוט, מען האקט זיי דיא גלידער—
קוק, שלינג דיא מרעהרען... און זאג ניט קיין ווארט.
*

און זאגסטו א ווארט, ווילסט זיין א גוטער,
פערטהיידגען דעם שוואכען אין קריעג,
דאן זאג „גוד באי“ צו דיין אלטינקער מזטער,
צו דיין פרוי און קינד... דוא קומסט ניט צוריק.
*

דוא קומסט ניט צוריק, אויף דיר ווארט שוין דער הענקער
צו פיהרען דך אויפן טוידטען בריק,
דער לארבער-קראנץ פון א פרייען דינקער,
אין אונזער יאהרהונדערט איז—קייטען און שמריק.

*
מענש! דוא שטאלצע צוויי־פּיסגע חיה!
מיט וואס נעהמסטו זיך איבער? ערקלעהר נור דאס מיר!
א יעדע פּיצונקע פּיינעלע פּרייע,
האט דאך מעהר יושר און לייעבע פאר דיר.

*
קוק וויא פריי זיא בויט זיך איהר נעסט,
ערנערט זיך פריי מיט איהר אייגענער קראפט,
האט נאהרונג א אבדאך אין שטורם, אין פרעסט,
און איז ביי קיינעם ניט פערשקלאפט.

*
זיא בעגעגענט דיא זוהן מיט א זיסען געזאנג,
שעפט פרישע לופט, שוועפט אין דער פרייע,
און ווייס גאר ניט וויא אונגליקליך, קראנק
איז דארט אויף דער ערד דיא צוויי־פּיסגע חיה.

*
זיא ווייס ניט פון בלוטיגע מארד־קאנאנען,
זיא ווייס ניט פון קייטען, גאלגאן, אסטראג,
פון דיא פערפעסטעמע קירכען און שטראנען,
וואס מאכען נאכט פון דעם ליכטיגען טאג.

*
זיא ווייסט גאר ניט, אז מיר מענשען האבען
א ציוויליזאציאן, וואונדערבאר,
זיא קען טויענדער מענשען בעגראבען,
און דערביי ניט געבען זיך א קרים זיך זאגאר.

*

זיא האט אויף יעדען טריט עשאפאמען.
א אפענעם און געהיימען טיראן —
דא ערמארדעט מען אונז דורך עלעקטרישע דראמען.
דארט צורייסט אויף שטיקער דער אייזענבאהן.

*

דא פערשיט מען אונז אין א קוילען-מינע,
דאס פאלט מען פון עלעוויטער אראפ,
אין דער פרייער ציוויליזירטער מדינה
היינט אויף א האאר אונזער ארעמער קאפ.

*

ענטוויקלונג, פראגרעס! — דאך, פייגעלע זיסע,
וויא איך זעה איז דיר אונבעקאנט אונזער וועלט,
דוא ווייכסט דיא ערד וויא דיא פינסטערע תפיסה,
וואו דיא זוהן איז מיט אייזערנע ווענט פערשמעלט.

*

אך, איך בין דיר מקנא, פייגעלע פרייע,
זינג הויך! און זיי צופריעדען דערפון,
וואס דוא ביזט א בייזע צוויי-פסיגע חיה,
וואס שענדעט דיא פרייהייט, וואס שפייט אויף דער זוהן.

*

זינג הויך! און מיט דייע פרייע ליעדער
דערמאן דעם מענשען אז אויך ער קען זיין פריי,
ערוועק-ערוועק מיינע ליידענדע ברידער
פון דעם ביטערען שלאף דער שקלאפעריי.

*

פליה, פייגעלע הויך! און מיט דיא פרייע פליגעל,
קלאפ אן אין דעם פענסטער'ס פון „דשוליעט“,
וואו עס שמאכמען מענשען אונטער שלאם און ריגעל,
דערפאר, ווייל זיי האבען פיר פרייהייט גערעדט.

*

גיב זיי אפ א גרום פון א עלענדען זינגער,
וואס דיינקט פון זיי אימער מיט מרעהרען און שמערץ —
פילייכט וועט זיי ווערען א ביסעלע גרינגער,
ווען זיי הערען א ווארט פון א פרייעס הערץ.

דיא געפאלענע.

וואס קוקט איהר אויף מיר מיט פערדאכטונג?
וואס ווארפט איהר שטיינער אויף מיר?
איהר זאגט, איך פערקויף מיין עהרע —
האנדעלט איהר זעלבסט ניט מיט איהר?

*

איהר זעהט דיעזע „פיינע“ פרויען,
געקליידעט אין גאלד און אין זייד.
פערקויפען זיי זיך ניט גאנץ אפען,
צו רייכע אנשמענדיגע לייט?

*

נור איך פערקויף זיך אין ארמוטה,
אין הונגער, דערפאר ווייל איך מוז —
אין זיי פערקויפען דיא עהרע,
אין רייכטהום — פאר איבערפלוס.

*

איהר זאגט, זיי האבען געהייראט...
ווייסט איהר, וואס דאס בעטיידט?...
פיעלע הייראטהען... דאך ליעבען —
ווער ליעבט דאס אין אונזער צייט!?

*
מען הייראמה פאר געלד, פאר רייכטהום,
פאר א מיטל פון א גראף,
מען הייראמה צו האפען א קענין,
מען הייראמה צו האפען א שקלאף...
*

דאס הייראמהען איז יעצט א שווינדעל,
אויפ'ן שמוציגען לעבענס מארק,
א מאסקע פיר ווילדע אינסטיקטען,
פיר הייליגע ליעבע א זארג.
*

קען א חופה אדער א קלויסטער
מאכען הייליג פראסטימוציאן,
א פראסטימוטקע ווערען א געטטין,
ווען זיא א קארטע האט אדער טהראן.
*

אויב ניט, ווארום פיר דיא רייכע,
נעהמט איהר דיא הוט אראפ —
און פון אונז — עלענדע אפפער —
מיט פעראכטונג קעהרט איהר זיך אפ.
*

און איהר שרייבער, פראפעסארען,
פריידיגער פון מאראל,
פערקויפט איהר ניט אייער עהרע
פיר דעם גאלדענעם מעטאל.

*

פריידיגט איהר דען דיא ווארהייט?
דאס, זאגט איהר, ווערט ניט בעצאהלט,
נור שמוציגע ליגען, נור פאלשקייט —
בריינגט אייך קאמפארט יעצט און גאלד.

*

זייט איהר דען ניט פראסטימוקעס
מיט געפאלענע פרויען צו גלייה? !
נור מיר זיינען ארעם און עלענד —
און איהר זייט שטאלץ און רייך.

*

מיר פערקויפען זיך אין דער דונקעל
איהר—אין ליכטיגען פארלאמענט,
אונז בעגראפט מען מיט פלוך, מיט שאנדע,
אייך שטעלט מען א מאנומענט.

*

און ווער האט אונז געמאכט וואס מיר זיינען —
היימלאז, פערלאזען, געמיין?
ווער האט גערויבט אונזער אונשולד,
אונזער יוגענד—אויב ניט איהר אליין? !

*

פון קלייסטערס, טעמפעלס, טריבונעס,
וואו „מאראל“ פריידיגט איהר נור,
קומט איהר צו אונז בעשימפפען
זיטליכקייט, עהרע, נאטור.

*

איהר ווארפט אונז ארויף אויף דיא סטרימען,
און, ווען מיר בלומען אין הונגער, אין שאנד,
שרייבט געגען אונז געזעצע,
אייער מערדערישע האנד.

* * *

וואס קוקט איהר אויף מיר מיט פעראכטונג?
געמט צוריק אייער שמוציגען שטיין,
ווער האט אונז געמאכט וואס מיר זיינען?
ווער? אויב ניט איהר אליין!

עם מאגט!

א) קאמפף ליער געזונגען מיט דעם מאטיוו פון דער רומישער פאָלקסליעד
„פּאָיעכאַל קאַזאַק מאָלאָדאָי גאַ טשוּכּינּו“.

ארבייטער, ברידער, איהר הערט וויא עם דונערט?
איהר הערט וויא עם ברומט, וויא עם קראכט?—
שימשון הגיבור פון אונזער יאהרהונדערט
האט פון זיין שלאף אויפגעוואכט.

דער שקלאף האט ערוואכט פון זיין פינסטערען דרימעל,
ער גרייפט יעצט צום פאנצער און שווערד,
ער וויל ניט מעהר וויסען פון גאט אויפן הימעל,
ער וויל ניט קיין הארד אויף דער ערד.

איהם שרעקט ניט מעהר איבער דיא פאהנע, דיא רויטע,
ער ווייס, אז מיר ווערען פערפאלגט
דערפאר, ווייל מיר ווילען צוברעכען דיא קייטען,
דיא קייטען פון ארעמען פאלק,
ער הערט מיט בעגייסטרונג דיא הייליגע לעהרע

פון פרייהייט, פון מענשליכע רעכט,
ער ווייס, אז צו קעמפפען פיר איהר איז אן עהרע,
א שאנדע—צו בלייבען א קנעכט.

אה, ברידער, זייט מונטער! עס הויבט אן צו מאנען.
ניט ווייט איז דיא ליכטיגע זוהן —

מיר זעהען שוין שוויזענדע, שוויזענדע שראגען
מיט שמאלץ אונזער בלומרוימע פאהן.

נור לומפען, נור מרוסען אין אונזערע ציימען,
וואס ביימען אידעען וויא שיף.

קענען יעצט בלייבען שמעהן פון דער וויימען,
פערזומפט אין דעם אייגענעם „איך“.

אבער דער מענש, אין וועלכען עס פלאקערט
דער פרייהייטס הייליגער שמראהל —

דער קען יעצט ניט רוהען, ער ארבייט, ער אקערט,
ער בלומעט — פיר זיין אידעאל.

אויף צו דער ארבייט, איהר מענער, קאמעראדען,
ווארהייט מוז האבען איהר זיעג,

דיא הערצער בענייסטערט, דיא ביקסען געלאדען:
ארבייטער, פארווערטס צום קריעג!!

צו דיא פערטהיידִיגער פון פינסטערנים.

וואס לארמט איהר, ארטהאדאקסען?
ווילט איהר, אז דאס יודענמהום
זאל נור באשטיין פון אקסען,
וויא איהר אונוויסענד אין דום?!

*

איהר ווילט מיר זאלען זיך בוקען,
צו אייער פינסטערען גאט,
און בייגען דעם קאפ און רוקען
פיר יעדען פרומען אידיאט.

*

איהר ווילט מיר זאלען אנמלויפען
וויא איהר פון ליכט און פערשמאנד,
פיר א סענט לייב און זעעלע פערקויפען,
אבי זיצען אין מזרח וואנד.

*

יעדע צייט האט איהר נייע תורה —
אונזער תורה איז פרייהייט און רעכט:
און ביי אונז איז דיא גרעסטע עבירה
צו זיין א געהארבזאמער קנעכט.

*

מיר האבען אויך נייע פראפעמען —
בערגע, לאססאל, קארל מארקס,
זיי וועלען פון גלות אונז רעמען,
ניט מיט פאסמען און הייליגען וואקס.

*

זיי זאגען: איזראעלימען,
אייער ליידען וועט נעהמען א ענד,
ווען טיראנען און יעזואימען
וועלען פאלען פון שקלאפענהענד.

*

ווען פרייהייט וועט צוגיעסען
איהר הייליגעס ליכט אומעטום,
נור דאן וועט פון צרות ניט וויסען
דאס ליידענדע יודענמהום.

*

זיי רופען אונז אין דיא רייהען
פון דיא אַטמוועלטליכע קנעכט,
וואס קעמפפען דיא וועלט צו בעפרייען
און געבען איהר מענשענרעכט.

*
וואס ווילען, אז אללע נאציאנען
זאלען איין פאמיליע זיין,
לעבען אהן קייטען, אהן שחראנען,
אין לעבע, אין זאנענשיין.

*
דיא מענשהייט זאל ניט וויסען
פון קיין אונטערשיעד,
א יעדער זאל פרייהייט געניעסען
סיי מערק, סיי קריסט, סיי איד.

*
א יעדער זאל מענשליך לעבען
און וויסען וואס לעבען בעמיידט,
און ווער וויא דער איד דארף שמרעבען
צו דיעזער הייליגער צייט!?

*
ווער האט אזוי בימער געלימען
וויא ער פון מיראנני!?
פון דיא געקרוינטע באנדימען
און פינסטערע שקלאפעריי.

*

גענוג זיך צו פוקען צו געטער,
צו פפאפען, געלועק און טהראן,
איד! דיין אינציגער רעטער
איז דיא גרויסע רעוואלוציאן!

*

צו איהר, איזראאילימען,
פארווערס מיט האפפנונג און מוטה,
גענוג האפען פאראזימען
געטרונקען אייער בלוט.

*

יעדע צייט האט איהר נייע תורה –
אונזער תורה איז פרייהייט און רעכט:
און, ברודער, דיא גרעסטע עבירה
איז צו זיין געהארבזאמע קנעכט.

צום געבורטסטאג.

פארביי איז א יאהר, זייט דוא ביזט געבארען.
בענריסט האט מיין מוזע דיין ערשטען שמראהל
און האט דיה מיט ארבייטער טרעהרען בעשווארען
צו געהן אונערשראקען צו דיין אידעאל.

איך שמייכעל דיה ניט, פרייע ארבייטער שטימע,
שווער וואר דיין קאמפף, ניט גרויס דיין ערפאלג,
דיך האבען פערלוימדעט דיינע פיננ, דיא שלימע,
דיא ווארהייט ערשרעקט דאס אנוויסענדע פאלק.

ווען דוא וואלסט רעפארמעלעך זיסע געפרעדיגט,
ווען דוא וואלסט דער מאסע געשמייכעלמ, געלעקט,
איהר יעדען אנוויסענדען שריט פערטהיידגט, —
דאן וואלט זיא מיט קראנצען דיין הויפט בעדעקט.

דאך שענדליך זיינען דיא בלומענקראנצען,
מיט וועלכע מען ווערט פון דומהייט געקריינט,
פאר הנפ'ענען, פאר פאליטישען טאנצען,
פאר זאגען ניט דאס, וואס מיר האבען געדענקט. —

ניין! בעסער געקרוינט זיין מיט גיפטיגע דערנער.
דערפאר, ווייל דיא ווארהייט אליין איז אונז ליב,
דערפאר, ווייל מיר האבען וויא טרייע זעלנער
אין שלאכטפעלד, פערטהיידניג אונזער פרינציפ.

בעסער שטיינער, וויא מאנומענטען,
בעסער אין קערקער, וויא אין פארלאמענט,
בעסער קללות, וויא קאמפלימענטען
דערפאר, וואס מיר האלמען אין פאקעטס דיא הענד.

שווער איז דיין קאמפף! דיא שמורמישע וועללען
ברעכען דיא שיף, עם דונערט און בליצט,
דיא יונגע מאטראזען דיא רויטע רעבעלען,
קעמפפען מיט טרעהרען פון שמורם בעשפריצט.

ווען איינער פערמאטערט פאלט ביי דעם רודער,
שמעלט זיך א צווייטער באלד אויף זיין פאסט—
א חמארע! א ברודער דערקענט ניט זיין ברודער,
דאך ווערט פון מאטראזען דיא שיף ניט פערלאזט.

אה, ניין! דיא פרייהייטס שיף איז אונז הייליג,
זיא וועט אונז ברענגען אהין, אין דאס לאנד,
וואו עם גיעבט ניט קיין שקלאף און קיין קעניג,
וואו פריי איז דאס מענשליכע הערץ אין פערשטאנד.

אהין, וואו מען ווערט ניט געהאסט און געמריבען,
אהין, וואו מען ווייס ניט פון מיראניי,
אהין, וואו דיא מענשהיים וועט לעבען און לעבען,
ליעבען און לעבען גליקליך און פריי.

פארווערטס, ברידער, דורך שמורמישע וועללען!
איך שווער: ניט אומזיסט איז דיא ארבייט און מיה,
פון דעם וואס בעלאנגט צו דיא רויטע רעבעלען
און שווימט מיט דער שיף, וועלכע הייסט—אנארכיע!

צום אנדענקען

פון

ניקאראי וו. שערגונאוו.

פינסטער איז רוסלאנד, ווילד איז איהר הענקער,
דאך זיס איז דאס פרייע, רוסישע ווארט,
א בילד פון א רוסישען קעמפער און דענקער
פארנעמט אין מיין הערצען דאס הייליגסטען ארט.

שעלגונאוו! אה, וואס פיר א טרייער
אפאסטאל פון פרייהייט, פון מענשענרעכט,
מיט וואס פיר א ליעבע, מיט וואס פיר א פייער
האט ער פערטהיידנט דיא ארעמע קנעכט.

ער האט מיט זיין קריטישען מעסער געשניטען
יעדען שווינדלער און רויבער מיט ברענענדע וואוסה,
און, וואס דאס ליידענדע פאלק האט געלימען,
האט ער פערצייכענט מיט טרעהרען און בלוט.

ער איז געשמארבען. דאך ברענט און פלאקערט
זיין פאקעל אין רוסישען שמורמוינד. —
וואס שעלגונאוור האט געזייהט און געאקערט.
בליהט אין דער רוסישער יונגענד אצינד.

עס בליהט, און עס שפריצט מיט גליהענדען פייער
און יעטוידער פונק פון הייליגען פלאם
בעשאפט פיר רוסלאנד א נייעם בעפרייער. —
פיר ווילדע מיראנען א גיפטיגען סם.

דער זעלנער.

(נאך היינע)

א אידעל, א זעלנער שמעהט איינזאם
אין רוסלאנד אויף זיין פאסט —
ער שמעהט אין שניי בעגראבען
פערגליווערט פון דעם פראסט.

ער טרוימט פון זיינע ברידער,
וואס לעבען אין א פרייע וועלט —
וויא פּרעהליק שיינט דיא זאננע
און ס'בליהט דער גרינער פעלד.

שמאלץ שמעהט ער אין דעם שמורם,
זיין ביקס געדריקט אין האנד —
ער איז נאך ניט פערלארען.
וויא לאנג עס איז נאך דא א פרייעס לאנד...

דיא טאגעס־פראגע.

וואס געהט מ'ך אן ווען ער וועט קומען.
דער מאג פון אלגעמיינעם גליק —
צו וועל איך פליקען זיינע בלומען
צו וועל איך הערען זיין מוזיק!

צו וועל איך זעלבסט געניסען פירות
פון פרייהייט זיסען פארארזיג.
אדער דיא קינפטיגע דורות
וועלען דארט לעבען פריי און זיס!

איך בין ניט קיין הענדלער אום צו טראכטען.
צו וועל איך זיין בעצאהלט דערפאר
וואס איך וועל העלפען דעם פערשמאכטען.
דעם אונטערדריקטען אין געפאהר.

פאר מיר איז נור דיא פראגע וויכטיג:
צו קומט דער שעהנער אידעאל?
צו עס וועט ווערען א מאל ליכטיג
אין אונזער יאמער-טהאל?

דאך ווען עס קומט—צו היינט צו מארגען,
דאס געהט מיר ווייניג אן!
איך וועל פאר איינס בלויז אימער זארגען—
מיין מענשען-פליכט זאל זיין געטהאן!

און וויא דער שמורם זאל ניט ווארפען
מיין שיפעל אין לעבענס-דאקעאן,
און וואס אויסליידען איך זאל ניט דארפען
פון יעדען הארצלואען מיראן—

דאך האלט איך הויך דיא רוימע פאהנע,
און קלינג מיט שטאלץ אין פרייהייטס-גלאק,
איך ווייס עס קומט דיא פרייהייטס-זאנגע,
איך קלינג מיט שטאלץ אין צורוף-גלאק!...

„שפאניע“...

שפאניע!—צופוילטער מהראן
פון דער בלוטיגער אינקוויזיציאן!
דיין פאלק איז פערשקלאפט בערויבט און צומראטען
און ווען עס ערהויבט זיין טרעהרען-שטים,
וויילסמו מיט מארד, מיט בלוט-עשאפאטען
דערשטיקען איהם.

דומע טיראנען! דיא אינקוויזיציאן
מיט איהרע גארנאטען אין פינסטערען מהורעם
וועלען ניט טוידטען דיא רעוואלוציאן—
איהר זייט דיא וואלקען, זיא איז דער שטורם!

זיא קומט, דיא טאכטער פון ראכע און צארן,
דיא טרעהרען פון פאלק האבען זיא געבארען,
אין דעם ארבייטערס ברענענדע וואונדען
איהר רויטען פאקעל אונגעצונדען.

זיא קומט! און וועה איז צו אייך, דעספאטען,
וואס האבען דאס פאלק גערויבט און געטראטען,
וואס האבען געוואלט מיט מארד, מיט עשאפאטען
דערשטיקען דעם פרייען גייסט!

ווען דער שקלאף זיינע קיימען צורייסמ.
 צוברעכט ער אויף אייערע טהראנען! —
 איהר געקרוינטע אינקוויזיציאנען,
 עס ווערט פון אייך שטויב, דאך מען וועט אייך דערמאהנען
 דערמאהנען אלס מערדער, אלס בלוטיגע הענקער,
 וואס האבען געשיקט יעדען עהרליכען דענקער,
 יעדען פריינד פון פרייהייט וויא מינרען פערפאלגט,
 ווייל ער האט געליעבט דאס ליידענדע פאלק!

דאך דיא, וואס איהר האט געשטיקט און דערווארגען,
 דיא וועלען וויא א ליכטיגער מארגען
 שיינען אין דער קומענדער צייט,
 ווען אלע און יעדער וועט זיין בעפרייט. —

* * *

פארווערטס, איהר קעמפפער דער אנארכיע!
 וויא שעקן, וויא גרויס, וויא הייליג איז זיא,
 דיא געמיין פון פרייהייט, וואס האט ניט קיין שיעור,
 וויא זיס איז צו לעבען און שטארבען פיר איהר!...

דיא הונגעריגע און דיא זאמע.

דיא הונגעריגע שרייען נאך ברויט —
דיא זאמע פילאזאפירען.
דיא הונגעריגע שטארבען פון נויטה —
דיא זאמע פארלאמענטירען.

דיא הונגעריגע בלוטען און שמרייטען
מיט דער הערשענדער רויבער באנדע:
דיא זאמע שטעהען פון דער ווייטען,
און שרייען „עס איז א שאנדע!“

„גנבענען ברויט—אך, איהר בטלנים!
לומפען פראלעטאריאט!
„מיר זיינען מיט אייך קיין מחותנים“,
ערקלעהרט דער „עס“ דעמאקראט.

„באם!“ מעקען איהם צו זיינע פיה,
„באם!“ ענטפערט זיין עזעל־קווארטעמ.
אך! אבשאצען דיעזער פילאזאפיע
קען נור דער, וואס איז זאט און פעט!

דאך דער ארעמער, פוסמער מאנען
קען דאס גארניט פערשמעהען,
און ער וועט אין ניכען צושטערען, צופראגען
יעדען מהראן, יעדען קערקער-שטיין.

* * *

דיא הונגעריגע שרייען נאך ברויט —
דיא זאמע פילאזאפירען,
דיא הונגעריגע שטארבען פון גויטה —
דיא זאמע פארלאמענטירען!...

צו דיא פינסטערע במלנים.

וואס קריצט איהר מיט דיא ציין, איהר פינסטערע במלנים?
איהר ווייסט דאך, אז א פרייהלינג מאכט ניט איין שוואלב,
איהר קענט נאך וויא אימער, מיט א רחמנות-פנים,
וויא בעטלער, בוקען זיך צו אייער גאלדענע קאלב.

איהר קענט, וויא אימער, נאך האפען אויף נדבות,
זיין גרויסע פאטריאטען און לעפען פון „חאפ-לאפ“,
און רופען אין דער לאנד פון אונזערע טוידטע אבות,
אהין, וואו עס הונגערט יעצט דער טערק און דער אראב.

דיא וועלט איז דום גענוג, איהר קענט נאך שווינדלען, רויבען
אלעס אין נאמען פון אונטערדריקטען איד —
און ער, דער עלענדער, ער מוז אייך אלעס גלויבען:
בעדעקט מיט פינסטערנים איז זיין יעדער שריט.

דאך ניט דענקט, אז איהר וועט הוליען ערויג,
עס קומט די צייט, דיא וואונדערבארע צייט:
עס וועט ניט זיין קיין בעטלער און קיין קעניג
און יעדער פאלק און מענש וועט זיין בעפרייט!

דאן צימערט, איהר גנבים, פאראויסען!
מען וועט אייך בריינגען פאר דעם פאלקס-געריכט
און איהר וועט פערשווינדען היפאקריטען,
וויא פינסטערנים פיר דאס זאננענליכט!

צום ארבייטער.

וויא שווער עס זאלען ניט זיין דיא וועגען.
וואס פיהרען צו פרייהייט, וואס פיהרען צום זיעג,
שמרענג אן דיינע קרעפטען! און פירכטלאז בעגעגען
דעם שמורם און פייער פון ביטערען קריעג!

אויף דיר וועלען בילען גראבע בולדאגען,
דער פינד וועט קריצען אויף דיר מיט די צייהן,
יעדער שורקע וועט א האם אויף דיר טראגען,
יעדער היפאקריט אויף דיר ווארפען א שטיין!

מען וועט דיך פערלוימדען, דאס בלוט פון דיר צאפען,
דער, פאר וועמען דו קעמפסט, וועט דיך האמען זאגאר,
דיא ביטערע נויטה וועט אין מהיר צו דיר קלאפען,
דאך זיי א מענש אויף אין נויטה און געפאהר!

פערגעס ניט, וויא הייליג, וויא גרויס איז דיא זאכע,
פיר וועלכע דו קעמפסט! איהר הייליגע זיעג
וועט בריינגען פיר אללע עלענדע, שוואכע,
פיר אללע פערשקלאפטע פרייהייט און גליק!

פערגעס ניט! און לאז דיין שטימע ערקלינגען
איבער דער גאנצער ליידענדער ערד,
און גור דער טוידט אליין זאל דיך צווינגען
אוועקלייגען דיין פאהן און דיין שווערד.

צו דיא גאט'ספארכטונגע בירגער.

1.

מיר קומען צו אייך מיט דער פאהגע דער פרייהייט,
מיט דעם פאקעל פון ריינעם פערשטאנד,
מיר צייגען אייך אויף דיא אונשמערבליכע ווארהייט
מיט דער וויסענשאפטס אייזערנע האנד!

2.

איהר ווילט אונז ניט הערען, איהר קריצט מיט דיא צייהנער
פערדאמט אונזער דענקען און מהאן.
איהר שלעפט אונז אין קערקער, איהר ווארפט אויף
אונז שטיינער אין נאמען פון געלדזאק און מהראן.

3.

דאך מיר ווילען ריידען, און מיר וועלען ריידען,
אה, דומע קנעכט פון גאט מאמאן!
מיט אונז איז דיא ווארהייט! איהר קענט אונז ניט שיידען
פון איהר אונבעזיגעבארען פאהן!

4.

יעצט זאגען מיר אייך: גענוג שוין צו גלויבען!
ווער פון אייך ווייס ניט ריכטיג דעם סוד,
אז גראדע וויא אונטען, אזוי אויך דארט אויבען
גיבט ניט קיין שפור פון אירגענד א גאט?

5.
און וואלט נור געוועזען אה, אידען! א בורא,
א גרויסער, שמארקער, אלמעכטיגער גאט –
וואלט ער דערלאזט דען, אז איהם און זיין תורה
זאל מען בעדעקען מיט תרפות און שפאט?

6.
וואס מאכט מען היינט ניט פון רבוננו של עולם?
מען שימפפט איהם און שמוצט איהם גאר אהן א שיעור
און דאך זיצט ער זיך וויא א ליימענער גולם,
און ניט זיך צו מאהל ניט אפילו קיין ריהר!

7.
און ווייסט איהר ווארום? עס איז פשוט ניטא
ווער און וואס זאל זיך אנהויבען ריהרען,
ווארום דער ביי וועמען א גאט איז נאך דא
פעהלען אימער אין קאפ געהירען!

8.
אה, ניין! ווען ווירקליך עס זאל עקזיסטירען
א גאט, וואס נור ער דריקט אונו און פלאגט,
וואלט מען נויטהיג געדאפט איהם עקספלאדירען,
וויא דער זידע באקונן האט געזאגט.

* *

פוסט און גאמלאז ברידער, איז דער הימעל,
יעדער דענקער ווייס דערפון –
און מיר זאנען: וואכט אויף פון אייער דרימעל,
ערבליקט דיא ליכטיגע זון!

9.

פּערהאַסט נישט דיא ווארהייט, ויא איז אייער רעמער,
יאהרהונדערטע קעמפּפּט זיא פיר אייך.
זיא וועט דיא מענשען מאכען פיר וואהרע געטער,
און דיא ערד פיר—א הימעל רייך.

10

פּערהאַסט נישט דיא ווארהייט און איהרע פראפעטען,
ערקענט זיי אלס ברידער, אלס פריינדע:
זיי קומען אייך וועקען, זיי קומען אייך רעטען
פון אייערע בלוטיגע פיינדע.

11

זיי קומען עראינערען אייך אן דיא פפליכטען
פון א יעדען פראלעטאריאט:
צו דענקען, צו קעמפּפען, צו העלפען פערניכטען
דעם געלדזאק, דיא קירכע און שטאאט.

12

מיר קומען צו אייך מיט דער פאהנע דער פרייהייט
מיט דעם פאקעל פון ריינעם פערשמאנד,
מיר צייגען אייך אויף דיא אונשמערפליכע ווארהייט
מיט דער וויסענשאפט'ס אייזערנע האנד.

צו א פריינד.

דאס שיפעלע לויפט צווישען רוישענדע וועללען,
דער שמורם ווערט שטארקער מיט יעדער מינוט,
דער וועג איז געפעהרליך... דאך שטארק איז דער זעגעל
עהרליכער שיפער. פערליכער ניט דיין מומה!

*

עס ווערען אלץ בייזער דיא קעמפפענדע שטראמען,
דאס שיפעלע ווארפט עס ארויף און אראפ:
עפעס צורייצטע, העמליכע ברואים
שמעקען פון וואסער ארויס זייער קאפ...

*

זיי עפענען ברייט דיא פערבלומיגטע מיילער,
דאך שנעל טראגט דער שמורם דיך ווייטער אוועק —
עס בריצט און עס דונערט, עס בויגט זיך דער זעגעל:
עס ליעגט צווישען פעלזען דער שרעקליכער וועג.

*

דאך זעהסטו פון ווייטען דארט רויטע סיגנאלען...
דאס קומט דיר צו הילפע דיא הייליגע צייט!
עס דעמערט דער מארגען—פערלאז ניט דעם רודער!
קעמפף מיט דעם שמורם! דער ברעג איז ניט ווייט...

א גומ ווארט.

זייט איהר מענשען—האנדעלט מענשליך!
האט אין זינען אייער ציעל!
גיש קיין פלאץ אין אייער הערצען
א קליינגייסטיגען געפיהל!

גיש פארגעסט, פארוואס מיר קעמפפערן!
גיש פארגעסט, אז פאר'ן טיהר —
שטעהט דיא מאסע, דיא וואס בלוטעט!—
דיא וואס ליידעט אהן א שיעור!

זייט איהר מענשען, האנדעלט מענשליך!
גיש פערליערט זיך אין געפאהר!
וועקט מיט ווערטער! וועקט מיט טהאמען
דעם פערשקלאפטען פראלעטאר!

נימ עוויג.

נימ עוויג וועלען זיי דויערען
דיא קאלטע פינסטערע נעכט.
נימ עוויג וועט פאר זיך מויערען
נור פינסטערע קערקער דער קנעכט.

*

נימ עוויג וועט עד בויען
פיר זיינע מיראנען פאלאסטען.
ווען ארימע קינדער און פרויען
הארעווען, שמאכטען און פאסטען.

*

ניין! ברידער, דער פריהלינג מוז קומען
מיט זיין הייליגע זאנענשיין,
אין וועלכע עס לאכען דיא בלומען
און עס פליסט דער לעפענסוויין.

*

נימ לאזטזשע דיא קעפ ארונטער!
נימ שטעהט אויףן האלבען וועג!
פארווערטס! שטאלץ און מונטער!
פארווערט, צום הייליגען צוועק!

דיכטער?

עס איז א מעלה צו זיין א פאעט,
דאך וויא שלים, ווען מיט אייך אויף איין ברעם
שמעהט א שורקע מיט צוויי געזיכטער,
מיט עזעל-אויערן, און איז אויך א דיכטער.

היינט פיר א שנאפס מיט א פאר קארטאפעל
וועט ער לעקען דעם רייכענס פאנטאפעל,
מארגען פיר א קוואדער לאהן
שרייט ער: עס לעבע דיא ארבייטער פאהן.

דאך וואס געהט דאס אן דער וועלט,
וואו אלעס פערקויפט זיך אפען פיר געלד?
מענסט זיין א שורקע, מען דארף קיין פרינציפ,
אפי עס גראמט זיך ביסמו אונז ליעב.

אונזער „פרייהייט“.

אין דעם שמאאמ, דיא פאליציי,
אין דער פרעסע, דיא צענזורע:
אללע שפייען יעצט גאנץ פריי
דער גערעכטיגקייט אין צורה.

דאך איך זעה שוין פאלען, זינקען,
שמאאמ, דיין אלטע שקלאפענהויז!
און דיא שפייערס וועלען טרינקען
וואס זיי שפייען יעצט אויס...

דער אלטער שמיעד.

עס זיצט אויף אן אינזעל איין אלטער שמיעד,
לאזט קרעפטיג זיין האמער ארונטער,
דאס אייזען גליהט, וויא זיין געמיטה,
זיין הערץ איז שמאלץ און מונטער.

ער ארבייט און שמידט אן אייזערנע קייט
פיר דעם גאט מאמאן,
פיר יעדען טיראן וואס ליעגט צושפרייט
אויף זיין בלוטיגען טהראן.—

דער האמער קלאפט, דיא פונקען פליהען,
דאס בלוטיגע אייזען גליהט,
ניט אימער וועט דאס פאלק פאר אייך קניהען!
דענקט דער אלטער שמיעד.

ניט אימער וועט קנעכטשאפט זיין פערגעמערט,
דאס פאלק הויבט אן צו פערשמעהן,
איך שווער: מין אייזערנטד האמער צושמעטערט
אייער גאלדענע קרוין!

פון מיין מאגע-בוך.

א דונקעלער צימער א פעדער, א מינמער,
צייטונגען, ביכער, פאפיער —
איך זינג פון פריהלינג, דאך פיהל איך א ווינטער
ווערט און שנייעט ארום מיר.

א שרעקליכער ווינטער! דיא עדעלע ראזען,
וואס האבען דיא וועלט געציערט,
זילבערנע קוואלען, פפלאנצען און גראזען,
אללעס ווערט טוידט, אללעס פריהרט.

דער פייער וואס האט אין מיין הארץ געפלאקערט
איז שוין ניט מעהר אזוי רויט,
דאס, וואס איך האב געזייט און געאקערט,
ווערט פערגליווערט, פערשנייט.

עס פאלען אויף אייז מינע הייסע טרעהרען...
דאך האלט איך מיין בענער פעסט,
עס וועלקען דיא בלומען... אבער דיא שמערען
האבען קיין מורא פאר פרעסט.

קען דען דער ווינטער דויערען אימער?
אה, ניין! איך האלט ניט דערפון!
ניט וויין, מיין פעדער! אויך אין אונזער צימער
קומט נאך דיא פריהלינגס-זון!

דיא רעוואלוציאן.

(נאך דעם דייטשישען)

זיא איז ניט טוידט! איהר קענט זיא ניט דערשלאגען.
זיא לאכט פון אייער צארן, אייער פרומען און ברילען.
איהר מענט זיא הונדערט מאהל צום קבר טראגען:
אונשמערבליך לעבט דיא רעוואלוציאן.

*

איהר גלויבט, איהר האט זיא געקעמפט און געבונדען.
אויף גאלגאן דערווארגען, מיטן שווערד דערשטאבען—
און דאך, טראטן אלע איהרע שווערע וואונדען:
אונשמערבליך לעבט דיא רעוואלוציאן!

*

זיא שמורעמט, פאהרט מיט בלוטיגע לאקען,
מיט פלאמענדע אויגען דורך שמעדת און לענדער—
זיא ציהט אומעמום דיא אלארם־קלאגען:
אונשמערבליך לעבט דיא רעוואלוציאן.

*

יונג און אלט איהר אויפרוף הערט,
בענייסטערט ווערט מאן און פרוי—
גרייפט מיט קראפט דעם העלדענשווערט:
אונשמערבליך לעבט דיא רעוואלוציאן.

זיא לויפט געשווינד גליק פארקײַנדען,
איהר לעהרע איז מיט בלוט געטויפט –
געלדזאק, פאפסט און מהראן פערשווינדען;
אונשטערבליך לעבט דיא רעוואלוציאן.

*

וואך אויף, אה, פאלק! עם קומט דיא צייט –
הער איהר רוף און פארלאז דיין געצעלט:
פראלעמאריאט! צום בלוטיגען זיי בערייט!
בעפריי זיך און פריי איז דיא וועלט...

It was a dream.

„Освобожденъ твой край родимый,
„Паль наконецъ кровавый Римъ!
„Приди ко мнѣ мой сынъ любимый!

It was a dream,
It was a dream!

Не видно старины Московской;
На мѣстѣ стараго Кремля —
Великій памятникъ Перовской
Воздвигла русская земля!

А вотъ и Гельфманъ и Сигида,
Желябовъ съ знаменемъ святымъ!
Отомщена вѣковъ обида! —

It was a dream,
It was a dream!

Русь на свободѣ отдыхаетъ,
И мирно русскій спитъ студентъ,
Онъ въ часъ досуга посѣщаетъ —
Борцовъ великихъ монументъ:

И съ непокрытой головою
Стоитъ въ раздумьѣ онъ предъ нимъ,
Глаза горятъ святой слезою, —

It was a dream,
It was a dream!

Богать и Питеръ новой славой:
На свѣтлыхъ берегахъ Невы
Ужъ нѣтъ Бастиліи кровавой,
И нѣтъ Престольной головы!
Указовъ намъ никто не пишетъ,
Въ Сибири мы царей хранимъ,
Россія вольной грудью дышетъ. —

It was a Dream,
It was a Dream!

Исчезла тьма... и новымъ вѣкомъ
Еврей страдалецъ не гонимъ:
Онъ тоже признавъ челоуѣкомъ, —

It was a dream,
It was a dream!

It was a dream! но часъ настанетъ
И будетъ жизнью этотъ сонъ,
Свободы громъ надъ міромъ грянетъ
И насъ въ гробахъ разбудитъ онъ!
Къ свободѣ скоро міръ привыкнетъ.
Читая про кровавый Римъ,
Про наши муки онъ воскликнетъ —

It was a dream,
It was a dream!

— פאלשטענדיגעס —

ענגליש-יודישעס און יודיש-ענגלישעס = ווערטער-בוך =

פון אלכסנדר הארקאווי.

אין צוויי טהייל.

ערשטער טהייל ענטהאלט אללע ענגלישע ווערטער נאכ'ן איי-בי-סי, מיט זייער אויסשפראכע און איבערזעצונג אין אידיש.

צווייטער טהייל ענטהאלט אללע יודישע ווערטער נאכ'ן אלף-בית מיט דיא איבערזעצונג אין ענגליש.

צווייטער טהיילען זיינען געבונדען אין איין גאנץ.

פרייז, 3.50

ענגליש-יודישעס האנד-ווערטער-בוך:

פון אלכסנדר הארקאווי.

ענטהאלט כמעט אזוי פיעל ווערטער, וויפיעל דער פאלשטענדיגער ענגליש-יודישעס ווערטער-בוך, מיט דער אויסנאהמע וואס דיא שרקלעהרונגען זיינען אביסעל אָפגעקירצט.

פרייז, 1.00

ענגליש-יודישעס און יודיש-ענגלישעס טאשען-ווערטער-בוך:

פון אלכסנדר הארקאווי.

ענטהאלט אללע ענגלישע ווערטער נאכ'ן איי-בי-סי, מיט זייער אויסשפראכע און איבערזעצונג אין יודיש, און אללע אידישע ווערטער נאכ'ן אלף-בית מיט דיא איבערזעצונג אין ענגליש.

פרייז, אין קלאמה גאנץ, 65 סענטי. אין לערש גאנץ, 90 סענטי.

נימצליכע מעטהאדעס פיר אלע אידען.

דער ענגלישער לעהר-בוך

מיט א בילאגע, דאס ענגלישע לעזע-בוך

פון אלכסנדר הארקאווי,

איז א פראקטישעס לעהר-בוך פיר יעדען איינגעוואנדערטען אידען, דך לייבט אויס צוקערנען לעזען, רעדען און שרייבען דיא ענגלישע שפראך פאקאקאמען. פרייז 15 ס.

דיא נייעסטע ענגלישע מעטהאדע.

בעארבייטעט נאך דר. אהנס דאלמעטשער.

איז איינגעטהיילט אין 3 אבטהיילונגען, זיא פאנגט זיך אן פון איי בי סי און ענדיגט זיך מיט דער פאלקאמענער קענטניס פון דער ענגלישער שפראך און דערבייא איז זיא אזוי קינסטליך צוזאמענגעשטעלט, דאס יעדער איינציגער קען נאנץ לייבט אין א קורצער צייט ערלערנען פאלקאקאמען דיא ענגלישע שפראך, וזיא עס איז נעמדיג אין לעבען.

דיא נייעסטע ענגלישע מעטהאדע איז א בוך פיר אלע אידען. אפילו דער וואס קען שוין ענגליש, נעפינט דארטען אויך פיעלעס נימצליכעס, פון וועלכע ער האט ביז יעצט נאר ניט געוואוסט.

פריינקעלים ענגליש-יודישער

בריעפען-שמעלעך.

ענטהאלט א אויסוואהל פון ליעבע-בריעף, פאמיליע און פריינדשאפטס-בריעף, געשעפטס-בריעף און רעקאמענדאציאנס-בריעף.

וויא אויך וויא צו פיהרען ביכער, שרייבען קאנטראקטען און אנדערע וויכטיגע פאפירען וואס זיינען נויטיג פיר יעדען אידען אין אמעריקא. פרייז 25 סענט.

אריטהמעטיק אדער דער רעכען-לעהרער.

פון דוב אריה פריעדמאן.

איז א פראקטישעס מעטהאדע זיך אויסצוקערנען רעכענען, זיא פאנגט זיך אן פון ציפער און געהרענט כסדר חבור, חסור, כפל, חלוק, פראצענט, תשבורת א. ג. ו. ביז צו דעם העכסטען גראד פון דער רעכענקונסט און איז אזוי פערשטענדליך, דאס יעדער מענטש קען זיך נאנץ לייבט אהן מיה אויסלערנען. פרייז 10 סענט.

בוכהאלטונג געשעפטס-פיהרונג פון ד. מ. הערמאלין.

איז א פראקטישעס בוך צו ערקערנען גרינדליך דיא פאלקאקאמען איינפאכע און דאפעלע בוכהאלטונג, וזיא עס ווערט געפיהרט אין דער גרויסער געשעפטס-נועמט. פרייז 25 סענט.

צו בעקומען אין אלע בוכהאנדלונגען, וזיא אויך ביי

THE HEBREW PUBLISHING COMPANY,

88-85-87 Canal Street, New York.

300
פּיִדּוּזשעס

וועלט בעריהמטע
אפעראם

300
פּיִדּוּזשעס

מריסטאן און
איזאלדע,
איידא,
רינאלעטא,
מרוכאדור,
מראוויאמא,
הונענאמען,
פראפעט,
דיא יודין,
פאוסט,
מלכה שבא,
בארבער פון
סעוויל,
פיריטאני,
לוציא,
לא באהעם,
מאדעם,
באטערפליח,
קאוואלעריא,
פאליאמשי,
נאווארעו,
סאלאמע,
קארמען.

**בעשריעבען און ערקלעהרט
אין פליין אידיש
— פון —
וויליאם עדלין.**

דעם אינהאלט פון דעם דראמאטישען
סוזשעט אין דער כאראקטער פון דער
סוזיק פון דיא בעסטע 26 איטאליענישע,
פראנצויזישע און דייטשע אַפּעראס. ס׳
דער וואָס געהט אין אַפּערא און ס׳
דער וואָס האָט ליעב לעזען וועגען דיא
פראַכטפּאַלע סוזשעמען פון דיא גרעסטע
אַפּעראס קען אין דיעזען בוך געפינען
פיעלעס וואָס פּערשאַפט דעם העכסטען
עסטהעטישען פּערנעניגען.

**קיפט דעם בוך איבער דיא
שעהנסטע קינסט.**

און זעהט וואָס פאַר אַ וועלט
פון גענוס עס איז דאָ פאַר אלע
מענשען פון אלע קלאַסען. דער
בוך דאַרף זיך געפינען בײַ יעדן
רען וואָס האָט ליעב צו לעזען
די בעסטע ראַמאַנען, דראַמאַס
און פּאַעזיע.

מאצארט,
בעטהאווען,
וואננער,
ווערדי,
מיערבועער,
האלעווי,
גונא,
נאלדמאָרק,
ראסיני,
בעליני,
דאניצעטי,
פומשיני,
סאסקאני,
לעאָנאַרדאָוואַלאַ,
מאסענע,
שמראוס,
ביזע,
דאן ושוואן,
פירעליא,
מאנהייזער,
לאהענגרין,
פארסיפאלי.

פרייז 85 סענט בראשירט אין 50 סענט געבונדען

Hebrew Publishing Co.,

85 Canal Street, New York, City.